

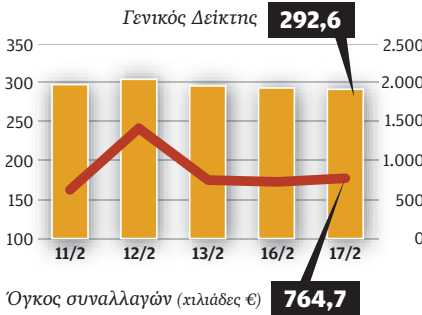
CHEVRON ΚΑΙ EXXONMOBIL

Έρευνες για φυσικό αέριο σε 94.000 τετρ. χλμ.

Υπεγράφη η σύμβαση

Σε έως και 1 δισ. ευρώ εκτιμάται πως μπορεί να ανέλθουν οι επενδύσεις σε έρευνες για κοιτάσματα φυσικού αερίου που θα πραγματοποιήσουν οι ExxonMobil και Chevron στην Ελλάδα. Με τις νέες παραχωρήσεις, οι ενεργές για έρευνες περιοχές ανέρχονται πλέον σε 10, συνολικής έκτασης 94.000 τετρ. χλμ., με ορίζοντα ολοκλήρωσης των ερευνητικών προγραμμάτων το 2030-2031. **Σελ. 13**

Δείκτης & Ογκος του ΧΑΚ

Με Nurofen, ο πονοκέφαλος δεν θα χαλάσει τη στιγμή.

ΑΦΗΣΤΕ ΤΟΝ ΠΟΝΟ ΣΕ ΕΜΑΣ

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΑ ΤΙΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΧΡΗΣΗΣ. ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΕΙΤΕ ΤΟΝ ΙΑΤΡΟ Η ΤΟΝ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΟ ΕΑΣ.

AIRBNB

Παρά το μπλόκο οι τιμές καλπάζουν

Αναποτελεσματικές φαίνεται πως είναι οι απαγορεύσεις λειτουργίας νέων καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης σε διάφορες πόλεις της Ευρώπης όσον αφορά τη συγκράτηση των τιμών των κατοικιών. Όπως αποδείχθηκε, οι απαγορεύσεις αυτές δεν είχαν καμία απολύτως επίδραση στην πορεία των τιμών, οι οποίες συνεχίζουν να καλπάζουν. **Σελ. 18**

5 291296 000378

ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ

ΕΠΙΒΑΡΥΝΟΥΝ ΤΟΥΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΥΣ ΟΙ ΔΑΣΜΟΙ ΣΕ ΧΑΛΥΒΑ ΚΑΙ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ

Σελ. 9

ΚΟΣΜΟΣ

ΠΕΡΙΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΗΠΙΑ ΚΑΙ ΚΙΝΑΣ

Σελ. 10

Αυξημένα και το 2025 τα κέρδη των υπεραγορών

Συγκέντρωσαν τζίρο της τάξης των 2,4 δισ. ευρώ – Παραμένουν οι προκλήσεις

Δεν χάνουν το καθημερινό τους ραντεβού με τις αλυσίδες λιανικής οι καταναλωτές, γεγονός που αντανακλάται και στους τζίρους των σουπερμάρκετ. Στα €2,4 δισ. ανήλθε ο τζίρος των υπεραγορών στην Κύπρο το 2025, σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 5% σε

σχέση με το 2024. Σύμφωνα με τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Υπεραγορών, το 2025 παρουσίασε αξιοσημείωτες διακυμάνσεις στην καταναλωτική δραστηριότητα, με τους μήνες Μάιο και Δεκέμβριο να καταγράφουν τις καλύτερες επιδόσεις. Τα πρωτεία στην αύ-

ξηση του τζίρου παγκύπρια κρατούν οι Λεμεσός και η Λευκωσία. Οι προοπτικές για το τρέχον έτος καταδεικνύουν ότι οι καταναλωτές θα «σπρώξουν» τα κέρδη των υπεραγορών σε ακόμα υψηλότερα επίπεδα, αφού οι πρώτοι δυο μήνες του έτους καταγράφουν θε-

τικό πρόσημο. Οι ενισχυμένες προσδοκίες που σημειώνονται για το 2026 επιφέρουν και μια σειρά προκλήσεων που εξακολουθούν να απασχολούν τον κλάδο. Αγκάθι παραμένει η έλλειψη του ανθρώπινου δυναμικού και τα ανελαστικά λειτουργικά έξοδα. **Σελ. 4**

Πωλούνται χωριά σε τιμές ευκαιρίας

Κατά μήκος της Ευρώπης υπάρχουν χιλιάδες γραφικά χωριά, τα οποία όμως είναι εγκαταλελειμμένα, καθώς οι κάτοικοί τους έφυγαν τις τελευταίες δεκαετίες αναζητώντας επγγελματικές ευκαιρίες στις πόλεις. Στην Ισπανία, στην Πορτογαλία και στην Ιταλία το πρόβλημα της ερήμωσης της υπαίθρου είναι έντονο. Σε αυτές τις χώρες διατίθενται προς πώληση ολόκληρα χωριά, εκ των οποίων πολλά πωλούνται για κάτω από 1 εκατ. δολ. Στη φωτογραφία το ανακαινισμένο χωριό στη νότια Πορτογαλία, Αλντεία ντα Πεντράλβα. **Σελ. 24**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ / ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗ

Γιατί τα χαμηλά επιτόκια στις καταθέσεις είναι πρόβλημα

Οι Ευρωπαίοι πολίτες εξακολουθούν να στηρίζονται στις καταθέσεις όχι γιατί οι τράπεζες τους ανταμείβουν, αλλά γιατί τα γεγονότα των τελευταίων δεκαετιών τους προκάλεσαν έντονα το αίσθημα της ανασφάλειας. Οι τράπεζες, από την πλευρά τους, γνωρίζοντας τον τρόπο που οι καταθέτες λειτουργούν, εκμεταλλεύονται την κατάσταση και «κρατούν» τα επιτόκια χαμηλά ακόμη και σε περιόδους αύξησης του κόστους χρήματος. Διαμορφώνεται έτσι μια κατάσταση πολύ επιβλαβερτική για την ευρωπαϊκή οικονομία, αφού οι καταθέσεις των νοικοκυριών συρρικνώνονται ευρισκόμενες για χρόνια σε χαμηλές απόδοσης αποταμιευτικούς λογαριασμούς.

Η Ευρώπη είναι ένας προνομιακός χώρος συσσώρευσης περιουσιακών στοιχείων υπό τη μορφή καταθέσεων. Το φαινόμενο εντάθηκε την περίοδο της πανδημίας και συνεχίστηκε λόγω της έντονης μεταβλητότητας των αγορών. Δυστυχώς, αυτές οι καταθέσεις δεν αποδίδουν, ακόμα και σε περιόδους που οι Κεντρικές Τράπεζες αυξάνουν τα επιτόκια. Η κατάσταση, όπως έχει εξελιχθεί, προβληματίζει για τους ενδεδειγμένους τρόπους χειρισμού του ζητήματος, αλλά και για τις επιπτώσεις για τους καταθέτες από τη μακρά περίοδο χαμηλών αποδόσεων.

Η τελευταία δεκαετία οδήγησε σε εκτόξευση των καταθέσεων στην Ευρώπη προσεγγίζοντας τα €14 τρις. το 2022 σε σχέση με €10,3 τρις. το 2015. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα το ποσοστό των καταθέσεων στο σύνολο των περιουσιακών στοιχείων να ανέλθει στο 41%. Μόνο κατά την περίοδο των lockdowns, 2020, οι καταθέσεις αυξήθηκαν κατά €1 τρις., ενώ η κα-

τακύα των αγορών που ακολούθησε το 2022 ενίσχυσε το φαινόμενο.

Η διετία 2022-2023 επέτεινε τη συσσώρευση καταθέσεων, αφού η εκτίναξη του πληθωρισμού ανάγκασε τα νοικοκυριά να αποταμιεύουν περισσότερα προκειμένου να αντισταθμίσουν την καταστροφή της πραγματικής αξίας. Επιπλέον, τα υψηλά επιτόκια στα καταναλωτικά δάνεια λειτούργησαν αποτρεπτικά ως προς την κατανάλωση ενισχύοντας περαιτέρω την αποταμίευση. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τα ευρωπαϊκά νοικοκυριά να βρίσκονται σήμερα στην πρώτη θέση μεταξύ των αναπτυγμένων χωρών ως προς τη συσσώρευση καταθέσεων.

Η ΕΚΤ ανταποκρινόμενη στην εκτίναξη του πληθωρισμού, μεταξύ 2022 και 2023, εφάρμοσε περιοριστική νομισματική πολιτική οδηγώντας σε δραματική αύξηση των επιτοκίων

και διαμορφώνοντας το βασικό στο 4% από 0,5% προηγούμενων. Η απόφαση των τραπεζών να μην ανταμείψουν τους καταθέτες προκάλεσε βελτίωση στα περιθώρια κέρδους και αυξημένες αποδόσεις για τις τράπεζες, την ίδια ώρα που οι καταθέτες έχαναν, στη δίνη του πληθωρισμού, την αξία των χρημάτων τους.

Όσοι προσπάθησαν να εξηγήσουν τις αιτίες βρέθηκαν αντιμέτωποι με το φαινόμενο της αδράνειας. Δηλαδή, την απουσία πρωτοβουλίας ακόμα και εκεί που οι καταθέτες είχαν επιλογή να μεταφέρουν κεφάλαια σε λογαριασμούς ενισχυμένων αποδόσεων. Τα εμπειρικά δεδομένα αποκάλυπτουν ότι μόνο εύποροι καταθέτες ενεργούν σε μεταβολές των επιτοκίων λόγω χρηματοοικονομικών γνώσεων. Ιδιαίτερα σημαντικό ήταν και το γεγονός ότι προκλήθηκαν

ανισότητες μεταξύ βορρά και νότου, αφού στην πρώτη περίπτωση οι πελάτες λόγω δανείων σταθερού επιτοκίου προστατεύτηκαν, ενώ στον ευρωπαϊκό νότο τα δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου προκάλεσαν προβλήματα.

Σε ορισμένες χώρες όπως η Κύπρος, η Ελλάδα και η Πορτογαλία η παρουσία ενός νοικοκυριού αποτελείται κατά 70% από μετρητά. Σύμφωνα με τους τεχνοκράτες, αυτή η εικόνα δυσκολεύει τη συσσώρευση πλούτου από τα νοικοκυριά, ενώ στερεί από την Ε.Ε. τη δυνατότητα λειτουργίας κεφαλαιαγοράς με τα χαρακτηριστικά και το βάθος αντίστοιχων αμερικανικών. Σε αντίθεση με αυτά που διαδραματίζονται στις ΗΠΑ, τα νοικοκυριά στην Ευρώπη αντιμετωπίζουν το δίλημμα αποδόσεις ή ασφάλεια. Η παρούσα συγκυρία ευνοεί το πρώτο ως ο καλύτερος οδηγός σε έναν αβέβαιο κόσμο.

ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΟ

Στην ουσία της μεταρρύθμισης μπαίνουν οι εταίροι

Οι κοινωνικοί εταίροι πραγματοποιούν μέχρι στιγμής συναντήσεις με παρόμοιο περιεχόμενο και έντονους προβληματισμούς, χωρίς να διαφαίνονται σημεία σύγκλισης σε ό,τι αφορά τη συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση. Ο υπουργός Εργασίας διαμνύει ότι αναζητεί τη συναίνεση των κοινωνικών εταίρων, επιδιώκοντας να μη χαθεί πολύτιμος χρόνος. Αν χρειαστεί θα χρησιμοποιησώ σχέδιο β' προκειμένου η μεταρρύθμιση να προχωρήσει, επισήμανε. **Σελ. 5**

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Προς μια Ευρώπη δύο ταχυτήτων

Η ομάδα «Ε6», την οποία αποτελούν, Γερμανία, Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία, Πολωνία και Ολλανδία, προσανατολίζεται να αξιοποιήσει το άρθρο 20 της Συνθήκης της Ε.Ε. για «ενισχυμένη συνεργασία». Επιδίωξη των έξι κρατών είναι να συμφωνούν μεταξύ τους, στο πλαίσιο του κλειστού κλαμπ που εγκαθίδρυσαν εν είδει άτυπου διευθυντηρίου της Ε.Ε. Στην είσοδο άλλα τρία κράτη. **Σελ. 7**

ΣΥΛΛΟΓΡΗΣ, ΤΖΙΟΒΑΝΗΣ

Αθώοι κατά πλειοψηφία για το βίντεο

Το Μόνιμο Κακούργιοδικείο Λευκωσίας κατά πλειοψηφία (2-1) έκρινε αθώους τον πρώην πρόεδρο της Βουλής Δημήτρη Σύλλοιρη και τον πρώην βουλευτή Χριστόκη Τζιοβάνη, σε σχέση με το βίντεο του Al Jazeera το 2020. Δεν αποδείχθηκαν οι κατηγορίες. Η δικαστής που μειοψήφησε, εξέφρασε τη διαφωνία της με το αποτέλεσμα υποστηρίζοντας ότι τα γεγονότα δεν μπορούν να θεωρηθούν αθώα. **Σελ. 6**

Κατέβασε το app, πλήρωσε με κάρτα & κέρδισε ευρώ Επιστροφή σε Κύπρο & Ελλάδα!

Πλήρωσε με κάρτα Eurobank σε 800+ σημεία πώλησης στην Κύπρο και 8500+ στην Ελλάδα και κέρδισε ευρώ Επιστροφή, απευθείας στον λογαριασμό σου.

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις. eurobank.cy/epistrofi

Κατέβασε το Επιστροφική app και ξεκίνα να κερδίζεις!

Η γης γεμίζει τοιμέντα

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Την προηγούμενη εβδομάδα βρέθηκαν στη Λάμπθο, και στην ομήγυρη βρέθηκε και ένας Τ/κ, με καταγωγή από την Πάφο και ενώ κάναμε μία μικρή περιήγηση στον ιστορικό πυρήνα της κωμόπολης, πριν ανέβουμε στα ψηλά, με οργή και αγανάκτηση μάς έλεγε πόσο γρήγορα αλλάζει για ο χαρακτήρας της Λαπθθου, και πόσο αδηφάγες και ανεξέλεγκτες είναι οι επιχειρήσεις ανάπτυξης γης. Φυσικά, αυτό είναι πασιφανές, σε πολλά ειδικευμένα μέρη της Κύπρου, κατεχόμενης και μη, η φυσική ομορφιά έχει παραδοθεί στο τοιμέντο και την ακαλίσθητη δόμηση. Και το «εκεί που φύτευαν φλισκούνη κι άγρια μέντα κι έβγαζε η γη το πρώτο της κυκλάμινο τώρα χωριάτες παζαρεύουν τα τοιμέντα» όπως έγραψε και ο Νίκος Γκάτσος και μελοποίησε ο Μάνος Χατζιδάκις είναι μια αδυσώπητη πραγματικότητα, που ολοένα γίνεται κανονικότητα, μόνο που τα τοιμέντα δεν τα παζαρεύουν οι χωριάτες, αλλά κουστουμαρισμένοι επιχειρηματίες. Δυστυχώς, στην κατεχόμενη Κύπρο τα πράγματα είναι πιο δύσκολα και όπως καταγγέλλουν πολλοί Τ/κ, οι έλεγχοι δεν είναι όσο αποτελεσματικοί θα έπρεπε, αλλά είναι ευτυχία πως υπάρχουν πάρα πολλοί που στέκονται σθεναρά εναντίον της αναπτυξιακής ασυδοσίας, που σαρώνει τα πάντα.

Και πριν περάσουν μερικές ημέρες, γίνεται γνωστό, πως το παρασμένο Σάββατο κατεδάφισαν το βράδυ, εν κρυπτώ... το αρχοντικό του Γρηγόρη Χατζηλάμπρου, πρώην δημάρχου Καραβά (1908–1926), στην οδό Πραξάνδρου 43, στον Καραβά. Ενός μεγάρου, που ανεγέρθηκε το 1901, το οποίο κοσμούσε την περιοχή. Ο πολιτικός αναλυτής και συγγραφέας Mete Hatay έχοντας πληροφορίες ότι επρόκειτο να γίνει κατεδάφιση έκανε ό, τι μπορούσε για να το σώσει, μάταια όμως. Η κατεδάφιση εξοικώσε θυέλλα αντιδράσεων από πάρα πολλούς κατοίκους της περιοχής, οι οποίοι και αυτό είναι μια χαρμάδα ελπίδας, δεν ήμιναν απαθείς στην καταστροφή του μεγάρου. Το ζήτημα απασχόλησε έντονα και τον τ/κ Τύπο, με έντονη και θαρραλέα αρθρογραφία και ρεπορτάζ, επίσης πολύ ελπιόδοφο. Και στις ιδιαιτικές αντιδράσεις και στα δημοσιογραφικά κείμενα στιλιτεύσαν η κατεδάφιση και η ολιγορία των αρχών, και εξέφραζαν τη δυσарέσκεια τους για την άναρχη δόμηση και την ασύδοτη οικιστική ανάπτυξη, προς όφελος κάποιων λίγων. Οι αντιδράσεις αυτές θεωρώ πως είναι υγιείς και σε αυτές θέλω να σταθώ, γιατί όσο υπάρχουν άνθρωποι που ενδιαφέρονται γνήσια γι' αυτόν το νησί, τόσο υπάρχει ελπίδα, τουλάχιστον για να μη διαγραφεί η μνήμη του τόπου. Και σε αυτή την προσπάθεια προσφέρει πάρα πολλά η η δι-κοινοτική Τεχνική Επιτροπή για την Πολιτιστική Κληρονομιά. Μάλιστα, αυτή την περίοδο έχει αρχίσει την εκπόνηση της μελέτης για τη διάσωση μιας εκ των σημαντικότερων παραδοσιακών οικιών της οθωμανικής περιόδου στην Κυθρέα (η μελέτη χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και εκπονείται από δι-κοινοτική ομάδα αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συντηρητών) και έχουν σχεδόν τελειώσει οι εργασίες στην παραδοσιακή οικία στα Λιμνά της επαρχίας Αμμοχώστου, γνωστής και ως οικία Δημήτρη Παντελή Χατζηλουκά, ενταγμένη στον Κατάλογο Αρχαίων Μνημείων (Πίνακας Α'). Τα παραπάνω έργα είναι μόνο μερικά από τα εκατοντάδες που έχει αναλάβει και έχει φέρει εις πέρας η Επιτροπή, και χωρίς να λείει «δικά σου και δικά μου», λείει, «πρέπει να το φτιάξουμε, να κάνουμε ό, τι μπορούμε».

Δυστυχώς, όπως και άλλες φορές έχουμε πει, το άλυτο κυπριακό επηρεάζει και τον πολιτισμό και την ιστορία του τόπου και η Τεχνική Επιτροπή για την Πολιτιστική Κληρονομιά και οι άνθρωποι της δεν έχουν κανένα μαγικό ραβδί για να προστατεύσουν όλα οι άνθρωποι του τόπου τούτου άφησαν κληρονομιά στις επόμενες γενιές. Αυτό που έχουν είναι μεράκι και αγάπη για τον πολιτισμό της Κύπρου, και τη διάθεση να συνεργαστούν επιστήμονες και εργάτες και από τις δύο κοινότητες, με αντιδρότητες πολλές, να προσφέρουν τις γνώσεις τους και την αγάπη τους στον τόπο.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Ψηφιακή καινοτομία για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς από την κλιματική αλλαγή

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η κλιματική κρίση απειλεί εκτός από τον ίδιο τον άνθρωπο και τα ανά τους αιώνες δημιουργημάτά του, και θέτει σε κίνδυνο ουσιαστικά την ιδιοσυστασία της ανθρωπότητας. Για την προστασία λοιπόν της πολιτιστικής κληρονομιάς του κάθε τόπου σημαντική είναι η συμβολή της τεχνολογίας, η οποία εδώ και κάποια χρόνια έχει τεθεί στη διάθεση των επιστημόνων, προκειμένου να διαφυλαχθεί ό, τι κληροδότησαν οι προηγούμενες γενιές στις επόμενες.

Σε αυτό το πλαίσιο λοιπόν ο κ. Αργύρης Φελλάς και ο δρ Γρηγόρης Κολής, μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Frederick, ανέδειξαν τον ρόλο της ψηφιακής καινοτομίας στη διατήρηση και προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, μέσα από τη δημιουργία Τρισδιάστατου Μοντέλου και Ψηφιακού Διδύμου ενός από τα πιο σημαντικά ιερά της αρχαίας Κύπρου, του Ιερού του Απόλλων-

Το Ψηφιακό Δίδυμο του Ιερού του Απόλλωνα Υλάτη είναι μια εικονική αναπαράσταση υψηλής ακρίβειας του μνημείου, σχεδιάστηκε ώστε να αντικατοπτρίζει με πιστότητα τη φυσική του κατάσταση. Το Ψηφιακό Δίδυμο αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό εργαλείο, καθώς παρέχει πολύτιμα δεδομένα για ερευνητικούς και μελετητικούς σκοπούς.

να Υλάτη, με τη συμμετοχή τους στην Ημερίδα Παροφώρσης και στην παράλληλη Ψηφιακή Έκθεση Φωτογραφίας του Ευρωπαϊκού έργου HERIT ADAPT – HERitage and territory resilience through sustainable Tourism, climate change ADAPtation and ciTizen engagement, που πραγματοποιήθηκε στις 11 Φεβρουαρίου 2026 στο Δημοτικό Μέγαρο του Δήμου Κουρίου. Στο πλαίσιο της ημερίδας, ο κ. Φελλάς, αρχιτέκτονας μηχανικός, ειδικός σε θέματα Τη-

λεπισκόπησης, παρουσίασε την καινοτομία μεθοδολογία ψηφιακής αποτύπωσης που εφαρμόστηκε με τη χρήση εξοπλισμού του Πανεπιστημίου Frederick για τη δημιουργία του Τρισδιάστατου Μοντέλου του Ιερού του Απόλλωνα Υλάτη. Το Ψηφιακό Δίδυμο, μια εικονική αναπαράσταση υψηλής ακρίβειας του μνημείου, σχεδιάστηκε ώστε να αντικατοπτρίζει με πιστότητα τη φυσική του κατάσταση. Το Ψηφιακό Δίδυμο αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό εργαλείο, καθώς

παρέχει πολύτιμα δεδομένα για ερευνητικούς και μελετητικούς σκοπούς. Μπορεί να αξιοποιηθεί μελλοντικά για την έγκαιρη ανίχνευση φθορών που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, τον αποτελεσματικό σχεδιασμό παρεμβάσεων συντήρησης, την υποστήριξη της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης, καθώς και για εκπαιδευτική, ερευνητική και κοινωνική χρήση μέσω διαδραστικών ψηφιακών εφαρμογών. Όπως ανέφερε ο κ. Φελλάς το Πα-

σημαντική η συμβολή του Πανεπιστημίου Frederick στη δημιουργία του Ψηφιακού Διδύμου του Ιερού του Απόλλωνα Υλάτη, σε μία εποχή που απειλείται και η πολιτιστική κληρονομιά, εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής.

νεπιστάμιο Frederick συνεχίζει να συμβάλλει ενεργά στην έρευνα και στην εφαρμογή καινοτόμων τεχνολογιών για την προστασία και βιώσιμη αξιοποίηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Η εκδήλωση διοργανώθηκε από την Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης και Προβολής Λεμεσού και συγχέκντρωσε εκπροσώπους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, του Τμήματος Αρχαιοτήτων, ακαδημαϊκούς και ειδικούς στον τομέα της βιώσιμης ανάπτυξης.

Contemporary Art Auction από την Karopoulos Fine Arts

Η **Karopoulos Fine Arts** ανακοινώνει την Contemporary Art Auction, η οποία θα πραγματοποιηθεί την Τετάρτη 18 Φεβρουαρίου στην Nicosia Gallery στη Λευκωσία, προσκαλώντας το κοινό σε μια βραδιά αφιερωμένη στη σύγχρονη και νεότερη εικαστική δημιουργία. Η δημιουργία περιλαμβάνει 82 έργα διαφόρων καλλιτεχνών, συνθέτοντας μια πολυεπίπεδη εικόνα της σύγχρονης τέχνης, όπου συναντώνται διαφορετικές γενιές, τεχνότητες και εικαστικές αφηγήσεις. Η επιλογή απευθύνεται τόσο σε έμπειρους συλλέκτες όσο και σε νέους φιλότεχνους που επιθυμούν να κάνουν τα πρώτα τους βήματα στον χώρο της συλλογής.

Εξαιρείται η παρουσία του Mr. Brainwash, ενός από τους πιο ανα-

γνωρίσιμους εκπροσώπους της διεθνούς street art σκηνής, με έργα που αντλούν από την pop κουλτούρα και τον σύγχρονο αστικό λόγο. Ιδιαίτερη θέση κατέχει και ο Δημήτρης Μυταράς, εμβληματική μορφή της μεταπολεμικής ελληνικής ζωγραφικής, με έργα έντονων χειρονομιακών έκφρασης και βαθιάς συναισθηματικής φόρτισης. Στη δημιουργία συμμετέχουν επίσης έργα των Κωστή Γεωργίου, γνωστού για τη δυναμική και αναγνωρίσιμη γλυπτική του γλώσσα, του Σπύρου Βασιλείου, που συνδυάζει τη μοντέρνα ζωγραφική με την ελληνική καθημερινότητα, καθώς και τον Richard Orlinski, με τα εμβληματικά pop γλυπτά του που έχουν διεθνή απήχηση. Η επιλογή συμπληρώνεται από έργα των

Γιώργου Λάππα, Αγγελου, Αντωνίου Ηρώδου, Κίκου Λανίτη, Ανδρέα Καραγιάν, Βασιλείου Σπεράντζα και πολλών άλλων καλλιτεχνών, προσφέροντας ένα ευρύ φάσμα εικαστικών προσεγγίσεων, με τιμές εκκίνησης από €300.

Πληροφορίες: Τετάρτη 18 Φεβρουαρίου, ώρα 7:00 μ.μ., Nicosia Gallery, Στασιόκράτους 43, Λευκωσία. Η συμμετοχή στη δημιουργία είναι δυνατή δια ζώσης, τηλεφωνικά, καθώς και μέσω γραπτών προσφορών. Γραπτές προσφορές: Τηλ.: 99674970 / 25348400 Fax: 25359458 | auctions@karopouloscy.com

Επικοινωνία: Τηλέφωνα: 22319031 / 25348400 | auctions@karopouloscy.com | www.karopouloscy.com

Στη δημιουργία της Karopoulos Fine Arts ξεχωρίζει η παρουσία του Mr. Brainwash, ενός από τους πιο αναγνωρίσιμους εκπροσώπους της διεθνούς street art σκηνής, με έργα που αντλούν από την pop κουλτούρα και τον σύγχρονο αστικό λόγο.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

Lefkart VIII

Το Ίδρυμα Πολιτιστικών Δημιουργίας για Παιδιά και Νέους και τα Αρχαία Λάρνακας - Φοίβος Σταυρίδης διοργανώνουν την έκθεση Lefkart VIII στην Πρώην Οικία Αστυνομικού Διευθυντή Λάρνακας, στο Πάρκο Σαλίνα. Η έκθεση παρουσιάζει έργα μαθητών Μέσης, Μέσης Τεχνικής και Ανώτερης Εκπαίδευσης με θεματικό άξονα το Λευκαρίτικο Κέντημα σαν Πηγή Έμπνευσης για τα Παιδιά και τους Νέους, προσεγγίζοντας δημιουργικά την πολιτιστική κληρονομιά μέσα από σύγχρονες καλλιτεχνικές πρακτικές. Μέσα από τον διάλογο παράδοσης και σύγχρονης έκφρασης, οι νέοι δημιουργοί επαναπροσδιορίζουν το λευκαρίτικο κέντημα ως ζωντανό πολιτιστικό κεφάλαιο της Κύπρου. Εγκαίνια Τρίτη, 24 Φεβρουαρίου, ώρα 6:00 μ.μ. Το πρόγραμμα και η έκθεση τελούν υπό την Αιγίδα της Κυπριακής Εθνικής Επιτροπής UNESCO.

Τις τελευταίες της παραστάσεις δίνει η παραγωγή της Σκηνής 018 του ΘΟΚ «Τα καινούρια ρούχα του βασιλιά», μια διασκευή του έργου του Χανς Κρίστιαν Άντερσεν από τους Παρασκευά Καρασούλο και Νικάνδρο Σαββίδη, σε σκηνοθεσία Μαρίας Βρόντη.

Η μοναδική καλλιτεχνική ιδιοσυγκρασία του Πέτρου Γκοσποντίνωφ θα λάμψει στο Κοντσέρτο για βιολοντσέλο του Κωνσταντίνου Παπαγεωργίου, ενός ακόμη διακεκριμένου Κύπριου συνθέτη και μέλους της ορχήστρας, στη συναυλία της Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου Premiere 4.

ΘΟΚ, Κεντρική Σκηνή «Εύης Γαβριλίδης», Λευκωσία. Πληροφορίες / Εισιτήρια www.thoc.org.cy

Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου

Η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου καλωσορίζει ξανά ως προσκεκλημένο σολίστ τον πρώην κορυφαίο βιολοντελίστα της ορχήστρας, Πέτρο Γκοσποντίνωφ, ο οποίος διατελεί σόλο βιολοντσέλο στη Συμφωνική Ορχήστρα του Κουόππο στη Φινλανδία. Για να διευθύνει αυτό το ιδιαίτερα ενδιαφέρον πρόγραμμα, καλωσορίζουμε στο πόντιο του Φινλανδό μάστορα Kalle

Kuusava. Η βραδιά θα ξεκινήσει με το «Interruptions», ένα νέο πρωτοποριακό έργο του διακεκριμένου Κύπριου συνθέτη Χάρη Σοφοκλέους, που το ανατέθηκε από το Ίδρυμα ειδικά για το παρόν πρόγραμμα, στο πλαίσιο της συνεργασίας του Ιδρύματος με το Κέντρο Κυπρίων Συνθετών. Η μοναδική καλλιτεχνική ιδιοσυγκρασία του Πέτρου Γκοσποντίνωφ θα λάμψει στο Κοντσέρτο για βιολοντσέλο του Κωνσταντίνου Παπαγεωργίου, ενός ακόμη διακεκριμένου Κύπριου συνθέτη και μέλους της ορχήστρας. Συναυλίες: Λευκωσία: Πέμπτη 19 Φεβρουαρίου, Θέατρο Παλλάς, Πύλη Πάφου και Λάρνακα: Παρασκευή 20 Φεβρουαρίου, Δημοτικό Θέατρο Γ. Λυκούργος, ώρα έναρξης συναυλιών 8:30

μ.μ. Πληροφορίες τηλέφωνα 22463135, www.cyso.org.cy

«Marty Supreme» στο Πάνθεον

Προβάλλεται στον κινηματογράφο Πάνθεον στη Λευκωσία η νέα ταινία του Josh Saffie, «Marty Supreme», με τον Timothee Chalamet στον πρωταγωνιστικό ρόλο, είναι ένα εκπαιδευτικό, φρενέτης και βαθιά ανθρώπινο πορτρέτο ενός νεαρού σνειροπόλου που αρνείται να αποδεχτεί τη θέση που του επιφυλάσσει ο κόσμος. Τοποθετημένη στη Νέα Υόρκη του 1952, η ταινία ακολουθεί τον Marty

Mausier, έναν 23χρονο πωλητή παπουτσιών στο Lower East Side, ο οποίος έχει μια φιλοδοξία που κανείς δεν παίρνει στα σοβαρά: να γίνει ο μεγαλύτερος παίκτης πινγκ-πονγκ στον κόσμο. Προβολές 14 (δύο προβολές 5:00 μ.μ. και 8:30 μ.μ.), 15, 17, 18, 24, 25 Φεβρουαρίου, ώρα 8:30 μ.μ.

«Studiolo» του Πάρη Σεργίου

Το Diatopos Art Centre παρουσιάζει τη νέα ατομική έκθεση του Πάρη Σεργίου με τίτλο Studiolo, σε επιμέλεια της Δάφνης Νικήτα. Το πρόσφατο έργο του Πάρη Σεργίου αναπτύσσεται μέσω μιας συνεχιζόμενης επιστροφής στην ιστορία της εικόνας. Σημείο εκκίνησης του δεν αποτελεί η προσωπική αφήγηση, αλλά η μελέτη ζωγραφικών έργων, φωτογραφιών και αρχαιολογικού υλικού που έχουν διαμορφώσει τον τρόπο με τον οποίο η μορφή έχει γίνει αντιληπτή και κατανοητή με την πάροδο του χρόνου. Η ιστορία αντιμετωπίζεται όχι ως παρελθόν προς αναπαράγωγή, αλλά ως ενεργό πεδίο μάθησης. Στο εργαστήριο, οι εικόνες αποσπώνται από το αρχικό τους πλαίσιο και επανεξεργάζονται μέσω του σχεδίου και της ζωγραφικής. Αυτή η διαδικασία δεν επιδιώκει την αναβίωση, αλλά τη μετατόπιση, χρησιμοποιώντας ένα βήμα προς τα πίσω ως μέθοδο για να προχωρήσει η εκόνα μπροστά. Diatopos Art Centre, οδός Κρήτης 11Δ-Ζ, Λευκωσία. Η έκθεση θα είναι ανοιχτή τις ακόλουθες ώρες: Τετάρτη-Παρασκευή 16:30-19:00 Σάββατο 11:00-13:00 Εκτός ωραρίου με ραντεβού. Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τις 13 Μαρτίου 2026. Πληροφορίες τηλ: 22.766117 | www.diatopos.com

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΘΑΝΑΣΗΣ ΦΩΤΙΟΥ • Αρχισυντάκτης: ΚΩΣΤΗΣ ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ

Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελούς: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρπίδου 2 & Λεωφ. Λυκαβιττού, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: +357 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Αναπληρωτής Διευθυντής: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ • Σύμβουλος έκδοσης: ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΑΙΤΟΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά παράφραση ή διασκευή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

ZENITH

THE HEART OF WATCHMAKING
160[★]
YEARS

Vassos Eliades Accessories Ltd

Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

DEFY SKYLINE CHRONOGRAPH

Με ιλιγγιώδη ρυθμό τρέχει η κατανάλωση

Αυξημένος κατά 5% ο συνολικός τζίρος των σουπερμάρκετ το 2025 – Ο Μάιος και ο Δεκέμβριος σημείωσαν τις καλύτερες επιδόσεις

Της **ΔΩΡΙΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ**

Με θετικό πρόσημο έκλεισε το 2025 σε ό,τι αφορά την κατανάλωση στις υπεραγορές, επιβεβαιώνοντας την ανθεκτικότητα του τομέα, ακόμη και σε περιβάλλον έντονου ανταγωνισμού. Οι Κύπριοι αλλά και οι ξένοι δεν χάνουν το καθημερινό τους ραντεβού με τις αλυσίδες λιανικής, γεγονός το οποίο αντανακλάται και στους τζίρους των σουπερμάρκετ. Παρά τον μεγάλο ανταγωνισμό που υπάρχει στην κυπριακή αγορά η συνολική εικόνα για τις επιδόσεις των υπεραγορών είναι σε εξαιρετικά επίπεδα, σύμφωνα με τους αρμόδιους φορείς της αγοράς. Η συστηματική καταναλωτική ζήτηση –ιδίως για βασικά είδη– συνέβαλε στη διεύρυνση των εσόδων και επιβεβαίωσε ότι ο κλάδος παραμένει από τους πιο σταθερούς της κυπριακής οικονομίας. Την ίδια ώρα, οι προοπτικές για το τρέχον έτος καταδεικνύουν ότι οι καταναλωτές θα «σπρώξουν» τα κέρδη των υπεραγορών στην Κύπρο σε ακόμα ψηλότερα επίπεδα. Βελτιωμένο οικονομικό κλίμα, αυξημένη αγοραστική δύναμη και στρατηγι-

Προοπτικές για ένα καλύτερο 2026 σε ό,τι αφορά τις αλυσίδες λιανικής – θετικές ενδείξεις το πρώτο δίμηνο του έτους.

κές προώθησης των αλυσίδων δημιουργούν πρόσφορο έδαφος για περαιτέρω ανάπτυξη.

Οι ενισχυμένες προσδοκίες που σημειώνονται για το 2026 επιφέρουν και μια σειρά προκλήσεων που εξακολουθούν να απασχολούν τον κλάδο. Αγκάθι παραμένει η αδυναμία εξεύρεσης του ανθρώπινου δυναμικού, τα ανελαστικά λειτουργικά έξοδα, ο διαρκώς εντεινόμενος ανταγωνισμός και η πρόκληση της υψηλού επιπέδου εξυπηρέτησης, επισημαίνουν οι φορείς της αγοράς.

Τα στοιχεία

Στα 2,4 δισ. ανήλθε ο τζίρος των υπεραγορών στην Κύπρο το 2025, σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 5% σε σχέση με το 2024. Σύμφωνα με τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Υπεραγορών, το 2025 παρουσίασε αξιοσημείωτες διακυμάνσεις στην καταναλωτική δραστηριότητα, με τους μήνες Μάιο και Δεκέμβριο να καταγράφουν τις καλύτερες επιδόσεις. Πιο συγκεκριμένα, ο Μάιος ευνοήθηκε από την αυξημένη τουριστική κίνηση και την ενισχυμένη παρουσία ξένων κατοίκων στις παραθαλάσσιες πόλεις, γεγονός που οδήγησε σε υψηλότερη ζήτηση για βασικά αγαθά και υπηρεσίες. Αντίστοιχα, ο Δεκέμβριος, ο οποίος είναι παραδοσιακά ένας από τους πιο ισχυρούς μήνες για το λιανεμπόριο, ενισχύθηκε από τις εορταστικές αγορές, τις αυξημένες προσφορές και τη σημαντική κινητικότητα στις υπεραγορές σε όλη την Κύπρο. Συνολικά, οι δύο αυτοί μήνες αποτέλεσαν κα-

θοριστικούς πυλώνες για τη θετική εικόνα που παρουσίασε ο κλάδος μέσα στη χρονιά.

Σε σχέση με τις επαρχίες, ο Σύνδεσμος υπογραμμίζει ότι καταγράφεται αύξηση σε όλες τις περιοχές της Κύπρου συγκριτικά με πέρσι. Το μεγαλύτερο μερίδιο, ωστόσο, συγκεντρώνουν οι επαρχίες Λεμεσού και Λευκωσίας με μερίδια της τάξης του 40% και 30%, αντίστοιχα. Το υπόλοιπο 30% μοιράζεται στις επαρχίες Πάφου, Λάρνακας και ελεύθερης περιοχής Αμμοχώστου.

Οι αρμόδιοι φορείς της αγοράς επισημαίνουν ότι η Λεμεσός καταγράφει ισχυρή κινητικότητα, γεγονός που αποδίδεται σε μεγάλο βαθμό στον υψηλό αριθμό ξένων που ζουν και δραστηριοποιούνται στην επαρχία. Η πολυεθνική σύνθεση του πληθυσμού και ο αυξημένος ρυθμός εγκατάστασης νέων κατοίκων δημιουργούν έντονη ζήτηση και ενισχύουν τον τζίρο των υπεραγορών. Ταυτόχρονα, ώθηση

στους τζίρους και την επισκεψιμότητα των υπεραγορών προσδίδει και η νέα τάση για στροφή προς το φαγητό στο σπίτι, που είχε διακαίρινη περίοδο.

Αντίθετα, στη Λευκωσία παρατηρείται διαφορετικό πρότυπο κατανάλωσης, καθώς οι κάτοικοι της πρωτεύουσας εμφανίζουν την τάση να πραγματοποιούν οι ίδιοι τα καθημερινά ψώνια του νοικοκυριού τους. Η συμπεριφορά αυτή συνδέεται τόσο με τον τρόπο ζωής των Λευκωσιτών όσο και με τη συγκεντρωση υπηρεσιών και καταστημάτων εντός της πόλης, που διευκολύνει τις συχνές επισκέψεις στις υπεραγορές.

Σύμφωνα με στοιχεία του Παγκύπριου Συνδέσμου Υπεραγορών, φέτος, τα κέρδη των υπεραγορών αναμένεται να ξεπεράσουν τα περσινά επίπεδα, καθώς, ιδιαίτερα ενθαρρυντικά είναι τα αποτελέσματα του πρώτου διμήνου για

τα καταστήματα-υπεραγορές άνω των 500 τ.μ.

Εκτιμήσεις από εκπροσώπους του κλάδου κάνουν λόγο για ένα ιδιαίτερα κερδοφόρο έτος, γεγονός που αποδίδεται στη μεταστροφή των καταναλωτών προς το φαγητό στο σπίτι αντί της εξόδου στα εστιατόρια.

Η αγορά

Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται και από τα ευρήματα της μεγάλης έρευνας K trends (110 χύμα) που διεξήχθη τον περασμένο Νοέμβριο. Σύμφωνα με την έρευνα, οι καταναλωτές ολοένα και αυξάνουν το κονδύλι που δαπανούν για την αγορά τροφίμων. Πιο συγκεκριμένα, καταδεικνύεται ότι ο μέσος όρος των δαπανών των νοικοκυριών για την αγορά τροφίμων ανήλθε στα €481. Η έρευνα καταδείκνυε ότι, ποσοστό της τάξης του 35% δήλωσε ότι τη δεδομένη περίοδο ξοδεύει περισσότερα από €501 τον

εικόνα και στο τέλος του έτους. Τον Δεκέμβριο, ο Δείκτης Αξίας αυξήθηκε κατά 5,8% σε ετήσια βάση, ενώ ο Δείκτης Όγκου Κύκλου Εργασιών Λιανικού Εμπορίου κατέγραψε ακόμη μεγαλύτερη άνοδο, της τάξης του 8,9%, σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2024.

Οι προκλήσεις

Το 2025 υπήρξε μια χρονιά δυναμικής ανάπτυξης για τον κλάδο των υπεραγορών στην Κύπρο, παρά τις σημαντικές προκλήσεις που αντιμετώπισε η αγορά σε διεθνές και τοπικό επίπεδο. Ειδικότερα, η εξεύρεση ανθρώπινου δυναμικού εξακολουθεί να αποτελεί δύσκολο γρίφο για τον κλάδο, καθώς το διαχρονικό αυτό πρόβλημα εντείνεται από τα χαμηλά επίπεδα ανεργίας και τον αυξανόμενο ανταγωνισμό μεταξύ εργοδοτών. Η έλλειψη επαρκούς και κατάλληλα εκπαιδευμένου προσωπικού δημιουργεί σημαντικές προκλήσεις στην καθημερινή λειτουργία των υπεραγορών, επηρεάζοντας τόσο την ταχύτητα όσο και την ποιότητα της εξυπηρέτησης με αρνητικές επιπτώσεις στον καταναλωτή. Ως αποτέλεσμα, οι επιχειρήσεις καλούνται να επενδύσουν περισσότερο σε εκπαίδευση, κίνητρα και τεχνολογικές λύσεις που θα αντισταθμίσουν τα κενά, διατηρώντας παράλληλα υψηλά πρότυπα λειτουργίας, τονίζουν οι αρμόδιοι φορείς του κλάδου των υπεραγορών.

Παράλληλα, το 2025 χαρακτηρίστηκε από σημαντικά αυξημένες τιμές ενέργειας, οι οποίες σε συνδυασμό με το συνολικό λειτουργικό κόστος επιβάρυναν έντονα τον κλάδο των υπεραγορών. Οι συνεχείς ανατιμήσεις στην ηλεκτρική ενέργεια, τα καύσιμα και τις υπηρεσίες μεταφοράς αύξησαν το κόστος λειτουργίας σε όλα τα επίπεδα – από την ψύξη και αποθήκευση μέχρι τις καθημερινές εφοδιαστικές διαδικασίες. Η πίεση αυτή υποχρέωσε τις επιχειρήσεις να αναζητήσουν αποδοτικότερες λύσεις, όπως επενδύσεις σε ενεργειακή αναβάθμιση, εξοπλισμό χαμηλής κατανάλωσης και τεχνολογίες εξοικονόμησης πόρων. Παρά τις προσπάθειες αυτές, το ενεργειακό κόστος παρέμεινε ένας από τους πλέον καθοριστικούς παράγοντες που επηρέασαν τη λειτουργική τους στρατηγική μέσα στη χρονιά.

Οι ενισχυμένες προσδοκίες για το 2026 δημιουργούν ένα περιβάλλον όπου οι επιχειρήσεις πρέπει να κινηθούν ακόμη πιο γρήγορα και αποφασιστικά. Όπως τονίζουν οι αρμόδιοι φορείς του κλάδου, ενδεικτικά είναι τα αποτελέσματα των πρώτων δυο μηνών του 2026. Όπως καταδεικνύεται, το έτος μπήκε με φόρα στην κατανάλωση προμηνύοντας ότι και το 2026 τόσο η επισκεψιμότητα όσο και ο τζίρος των υπεραγορών θα κινηθούν με ανοδικό ρυθμό. Οι φορείς αναφέρουν, ωστόσο, ότι προκειμένου οι υπεραγορές να διατηρήσουν και να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητά τους, θα πρέπει να επενδύσουν στο προσωπικό, να επιδιώξουν αποδοτικότερη ενεργειακή διαχείριση, να ενισχύσουν τις ψηφιακές τους υποδομές και να αναπτύξουν πιο ελκυστικές προσφορές και υπηρεσίες.

ΑΡΘΡΟ

Λάρνακα: Η φυσική έδρα για το πρώτο Κρατικό Πανεπιστήμιο Τεχνών και Πολιτισμού της Κύπρου

Του **ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΛΟΠΑΙΑΗ**

Θέλει η Κύπρος να σταθεί με αυτοπεποίθηση ως ένα ώριμο, ανεπτυγμένο και ανεξάρτητο κράτος που τιμά και προωθεί τον πολιτισμό του; Τότε χρειάζεται ένα κρατικό πανεπιστήμιο με εξειδίκευση στις Τέχνες και τον Πολιτισμό. Ένα τέτοιο ίδρυμα δεν αποτελεί πολυτέλεια• είναι βασική προϋπόθεση για να αποκτήσουμε σοβαρή πολιτιστική πολιτική, δυνατή δημιουργική βιομηχανία και ουσιαστική διεθνή παρουσία.

Ένα Κρατικό Πανεπιστήμιο Τεχνών και Πολιτισμού θα μπορεί να παράγει συστηματική έρευνα, καινοτομία και αξιοπιστα δεδομένα που θα αξιοποιούνται στη χάραξη δημόσιας πολιτικής στον πολιτισμό, στην παιδεία και στην οικονομία. Ταυτόχρονα, θα προσφέρει δημόσια, εξειδικευμένη και ποιοτική εκπαίδευση, χωρίς οι νέοι και οι νέες να είναι υποχρεωμένοι να φύγουν στο εξωτερικό

για να σπουδάσουν μουσική, θέατρο, κινηματογράφο, εικαστικά, design ή ψηφιακές τέχνες. Με αυτόν τον τρόπο μειώνεται δραστηκά το συνολικό κόστος σπουδών για τις οικογένειες, περιορίζεται η διαρροή ταλέντου και δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για μια νέα γενιά επαγγελματιών που θα παραμένει και θα δρα στην Κύπρο, ενδυναμώνοντας όλους τους κλάδους της Δημιουργικής Βιομηχανίας.

Η Λάρνακα είναι ο φυσικός και στρατηγικός τόπος για να στεγαστεί ένα τέτοιο Πανεπιστήμιο. Είναι η μόνη μεγάλη πόλη χωρίς κρατικές υποδομές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ το 2030 αναλαμβάνει τον ρόλο της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, με σημαντικές επενδύσεις σε πολιτιστικές υποδομές και χώρους δημιουργίας. Αυτές οι επενδύσεις χρειάζονται μια μόνιμη ακαδημαϊκή δομή για να είναι βιώσιμες: ένα Πανεπι-

Η Λάρνακα είναι η μόνη μεγάλη πόλη χωρίς κρατικές υποδομές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ το 2030 αναλαμβάνει τον ρόλο της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας.

στήμιο που θα «παράγει» ερευνητές, καλλιτέχνες και πολιτιστικούς παραγωγούς που θα ενισχύσουν τους πολιτιστικούς οργανισμούς, οι οποίοι με τη σειρά τους θα αξιολογήσουν τις υποδομές και μετά το 2030. Με άλλα λόγια, το Πανεπιστήμιο θα λειτουργεί ως κινητήρας για μια πιο αειφόρο αστική και πολιτιστική ανάπτυξη.

Παράλληλα, η Λάρνακα μπορεί να γίνει ο κόμβος όπου θα συναντιούνται καλλιτέχνες, ερευνητές, επιχειρήσεις και πολιτιστικοί οργανισμοί, δημιουργώντας synergies που θα ενισχύσουν τη δημιουργικότητα, την καινοτομία και τη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών σε όλο το φάσμα της οικονομίας.

Μέσα από τη διασύνδεση της έρευνας με τη βιομηχανία, το Πανεπιστήμιο μπορεί να ενισχύσει την παρουσία των πολιτιστικών και δημιουργικών κλάδων, να βοηθήσει στην περαιτέρω διεθνοποίηση του κυπριακού πολιτιστικού προϊόντος και να προ-

σελκύσει ευρωπαϊκά και διεθνή ερευνητικά κονδύλια. Ενώ η συστηματική έρευνα και η ψηφιακή καταγραφή της κυπριακής πολιτιστικής κληρονομιάς –υλικής και άυλης– καθώς και του σύγχρονου κυπριακού πολιτισμού, θα θωρακίσουν την ταυτότητά μας και θα την κάνουν πιο ορατή στον κόσμο. Την ίδια στιγμή, βλέπουμε ότι δύο προπτυχιακά προγράμματα μουσικής σε ιδιωτικά πανεπιστήμια έχουν κλείσει τα τελευταία χρόνια, αφήνοντας ακόμη πιο εκτεθειμένο το πεδίο της μουσικής εκπαίδευσης και δείχνοντας την ευθραυστότητα της ιδιωτικής πρωτοβουλίας εν τη απουσία του δημόσιου πυλώνα.

Την ίδια ώρα, ο ΘΟΚ σχεδιάζει τη δημιουργία δραματικής σχολής στη Λάρνακα, μια εξέλιξη που θα μπορούσε να ενταχθεί οργανικά στη δομή ενός Κρατικού Πανεπιστημίου Τεχνών και Πολιτισμού, προσφέροντας συνέχεια, ποιότητα και προοπτική.

Αντί να βλέπουμε μεμονωμένες, αποσπασματικές κινήσεις, μπορούμε να χτίσουμε ένα συνεκτικό οικοσύστημα εκπαίδευσης, δημιουργίας και παραγωγής πολιτισμού. Η δημιουργία ενός τέτοιου Πανεπιστημίου με έδρα τη Λάρνακα δεν είναι απλώς ένα αναπτυξιακό έργο για μια πόλη. Είναι μια κοινωνία που επενδύει τη φαντασία, στην παραγωγή ιδεών, στη γνώση και στην πολιτιστική της αυτοπεποίθηση.

Αν θέλουμε η Κύπρος να κοιτάζει μπροστά, ένα Κρατικό Πανεπιστήμιο Τεχνών και Πολιτισμού στη Λάρνακα είναι το τολμηρό βήμα που χρειαζόμαστε σήμερα.

Ο κ. Μιχάλης Καλοπαϊαής είναι συντονιστής Επιτροπής Πολιτισμού του Volt. Υποψήφιος βουλευτής Λάρνακας.

Μπαίνουν στα βαθιά για το συνταξιοδοτικό

Αναζητά τη συναίνεση ο υπουργός, αλλά έχει στη φαρέτρα του και plan B, σε περίπτωση που αυτή δεν διασφαλιστεί μέσω του κοινωνικού διαλόγου

Της ΔΩΡΙΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ

Οι κοινωνικοί εταίροι πραγματοποιούν μέχρι στιγμής συναντήσεις με παρόμοιο περιεχόμενο και έντονους προβληματισμούς, χωρίς να διαφαίνονται σημεία σύγκλισης σε ό,τι αφορά τη συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση. Οι εργοδότες και οι συντεχνίες συμφωνούν ότι διαφωνούν, σε μια αποσπασματική μεταρρύθμιση, η οποία συμπεριλαμβάνει μόνο τη μεταρρύθμιση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και αφήνει εκτός πλαισίου τον δεύτερο πυλώνα που αφορά τα ταμεία προνοίας. Από την πλευρά του, ο υπουργός Εργασίας Μαρίνος Μουσιούττας φαίνεται ότι αναζητά τη συναίνεση των κοινωνικών εταίρων σε σχέση με τη μεταρρύθμιση, επιδιώκοντας ωστόσο να μην

ενισχυθούν οι χαμηλές συντάξεις. Κόκκινη γραμμή αποτελεί για την ΟΕΒ η απόσυρση της κρατικής χρηματοδότησης από το συμπληρωματικό μέρος του συστήματος και η μεταφορά του κόστους αποκλειστικά σε εργοδότες και εργαζομένους. Αυτό, σύμφωνα με τον γενικό διευθυντή της ΟΕΒ, Μιχάλη Αντωνίου, ακυρώνει τον τριμερή χαρακτήρα και τον επιμερισμό του κινδύνου σε περιόδους οικονομικής αστάθειας. Όπως ανέφερε στην «Κ», οι χαμηλοσυνταξιούχοι του ιδιωτικού τομέα χρειάζονται στήριξη, αλλά αυτά δεν μπορεί να γίνει «κόβοντας» δικαιώματα από άλλους συνταξιούχους.

Στο τραπέζι τέθηκε και ένα ακόμη σημείο που προκαλεί αντιδράσεις, η ένδειξη ότι όλες οι συντάξεις του Δημοσίου θα αυξάνονται με βάση

Στην ατζέντα του επόμενου Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος είναι ο κατώτατος μισθός, το συνταξιοδοτικό και το νομοσχέδιο των ληξιπρόθεσμων οφειλών - Για την ωριαία απόδοση θα πρέπει να ξεκινήσει η τεχνική επιτροπή τις συναντήσεις της.

Οι οργανώσεις ζητούν να εντοπιστούν άλλοι βιώσιμοι τρόποι χρηματοδότησης των χαμηλών συντάξεων, χωρίς να υπονομευτεί η ισορροπία του συστήματος και χωρίς να δημιουργούνται νέες ανισότητες.

καθεί πολύτιμος χρόνος και να προχωρήσουν με την κατάθεση του σχετικού νομοσχεδίου εντός του Ιουνίου στη Βουλή. Αυτό μάλιστα προτίθεται να πράξει κατά την επόμενη συνεδρίαση του Σώματος, να πείσει για να μπειν στα βαθιά σε σχέση με το ζήτημα.

Όπως ανέφερε στην «Κ» ο κ. Μουσιούττας, το ζήτημα της αποσπασματικής μεταρρύθμισης δεν θα πρέπει να αποτελεί το μοναδικό σημείο συζήτησης σε σχέση με το συνταξιοδοτικό. Την ίδια ώρα, ξεκαθάρισε ότι δεν πρόκειται να αφήσει το συγκεκριμένο ζήτημα να διαωνίζεται και αν χρειαστεί θα χρησιμοποιήσει και τα άλλα όπλα που έχει στη φαρέτρα του προκειμένου η μεταρρύθμιση να προχωρήσει. Κατά τη δεύτερη συνεδρίαση του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος, ο αρμόδιος υπουργός έκανε ξεκάθαρο στους κοινωνικούς εταίρους ότι η ταυτόχρονη προώθηση και ο σχεδιασμός για τον δεύτερο συνταξιοδοτικό πυλώνα είναι πρακτικά αδύνατη, τόσο σε ανθρώπινο όσο και σε τεχνικό επίπεδο.

Παράλληλα, ο επικεφαλής της ομάδας που ανέλαβε τη μελέτη της μεταρρύθμισης του συνταξιοδοτικού συστήματος, από τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ΙΛΟ), παρουσίασε στους κοινωνικούς εταίρους τον επανασχεδιασμό του συνταξιοδοτικού καθώς και τον οικονομικό και κοινωνικό αντίκτυπο της μεταρρύθμισης. Η μελέτη καταγράφει την επίδραση της μεταρρύθμισης σε διάφορα προφίλ ατόμων.

Οι φωνές

Ο κατακερματισμός των ρυθμίσεων εγκυμονεί κινδύνους, ιδιαίτερα όταν οι μεταρρυθμίσεις αφορούν δύο αλληλένδετους πυλώνες που επηρεάζουν άμεσα το επίπεδο διαβίωσης των μελλοντικών συνταξιούχων, τονίζουν από τη μεριά τους οι κοινωνικοί εταίροι.

Η πολυπλοκότητα της μεταρρύθμισης και το γεγονός ότι θα επηρεάσει τις συντάξεις για πολλές δεκαετίες, καθιστούν απαραίτητη τη διαδικασία με επαρκή χρόνο, χωρίς βεβιασμένες αποφάσεις, σημειώνουν οι εργοδότες. Έντονη ανησυχία προκαλεί και ο τρόπος με τον οποίο προτείνεται να

Οου!

online

Στεγαστικό δάνειο

πιο γρήγορα από ποτέ!

▶ Αίτηση 24/7 από οπουδήποτε

▶ Απάντηση εντός 24 ωρών

▶ Μάθε online τη δόση σου και πόσα μπορείς να δανειστείς

Μετρά στο σχέδιο

pronomfa

Τράπεζα Κύπρου

Προειδοποίηση:

Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να απορρίψει οποιαδήποτε αίτηση κατά την κρίση της. Υπάρχουν χρεώσεις εάν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας. Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας. Σε περίπτωση κυμαινόμενου επιτοκίου το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη δακτύμανση του βασικού επιτοκίου.

ΑΡΘΡΟ Του ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΣΙΑΝΗ

Τα σιτηρά των κολχόζ και οι συντάξεις των Κυπρίων

Στις αρχές τις δεκαετίας του 1970, η Gosplan, η Επιτροπή Προγραμματισμού της Σοβιετικής Ένωσης, μπαίνοντας σε φρέσκια πενταετία σχεδιασμού, έστειλε οδηγίες στις τοπικές αρχές σε σχέση με τις αποδόσεις των σιτηρών. Και, αφού ο σχεδιασμός απαιτούσε αύξηση της παραγωγής κατά 3% με 4%, οι αξιωματούχοι απάντησαν πως εκτιμούν ότι η αύξηση της παραγωγής τα επόμενα πέντε χρόνια, θα κινηθεί γύρω στο 3% με 4%.

Ο αριθμός δεν ήταν εντελώς αυθαίρετος. Εξάλλου, αυτή ήταν η ιστορική τιμή, με τους μέσους όρους αύξησης στην παραγωγή σιτηρών να κινούνται στη συγκεκριμένη πάντα και να δείχνουν πως θα συγκρατηθούν στα ίδια επίπεδα, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα. Πιο σημαντικό, όμως, ήταν το γεγονός ότι, αφού έτσι έδειχνε ο προγραμματισμός, έτσι έπρεπε και να γίνει. Ο Jerry Houghs, αναλυτής της σοβιετικής οικονομίας, εξηγεί πως, όταν αξιωματούχοι ανέφεραν αποτελέσματα διαφορετικά από τα αναμενόμενα, «αυτό ερμηνευόταν ως ανικανότητα, ή ως δολιοφθορά».

Μέχρι το 1975, όμως, η παραγωγή

σιτηρών μειώθηκε τόσο, που η Σοβιετική Ένωση άρχισε να αγοράζει σιτηρά από τις ΗΠΑ και τον Καναδά.

Οι κλιματικές διακυμάνσεις, η φθορά των μηχανημάτων, η υποχώρηση της αποτελεσματικότητας των συνεταιρικών κολχόζ και κυρίως η εξάντληση των εδαφών, όμως, δεν είχαν ληφθεί υπόψη. Και, αναπόφευκτα, αυτές οι διακυμάνσεις είχαν τη δική τους, φυσιολογική επιρροή στο τελικό αποτέλεσμα. Ο τότε πρωθυπουργός Αλέξη Κοσίγκιν φέρεται να είχε πως ο λάθος υπολογισμός δεν είχε να κάνει με τις καιρικές συνθήκες: «Υπολογίσαμε λάθος εμάς τους ίδιους.»

Οι διαφοροποιήσεις στις παραδοχές, ακόμα και μικρές, είναι εξαιρετικά σημαντικές και οι αναλύσεις ευαισθησίας αποτελούν κεντρικό μέσο αντιμετώπισης της μεγάλης αβεβαιότητας όταν γίνονται εκτιμήσεις για το μέλλον. Όταν, για παράδειγμα, ένα συνταξιοδοτικό σύστημα εκτιμά πως η αύξηση της γεννητικότητας θα κινηθεί από 1,35 στο 1,55, το μεγάλο ερώτημα είναι σε τι βασίζεται αυτή η εκτίμηση. Οι επί μέρους χορηγίες που δίνονται, όχι για να αυξηθεί η γεννητικότητα,

Η όποια αλλαγή στο συνταξιοδοτικό θα πρέπει να γίνει με άκρα προσοχή και για να είναι ολοκληρωμένη, απαιτείται συμπερίληψη των Πυλώνων 2 και 3.

αλλά για να μπορούμε να προσποίσουμε πολιτικά πως «λάβαμε μέτρα», δεν αρκούν και δεν θα αλλάξουν κάτι. Η αύξηση της μετανάστευσης, με νέες δημογραφικές ομάδες, αν αποτελεί απάντηση, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη σε όλες τις παραδοχές και όχι μόνο στη γεννητικότητα – για παράδειγμα στα επίπεδα μισθών και στα έτη καταβολής εισφορών.

Ακόμα περισσότερο, όταν εκτιμάται πως το όριο αφυπηρέτησης θα αυξηθεί μαζί με το προσδόκιμο ζωής, μια εκτίμηση που σαφώς κρίνεται ως υπεραισιόδοξη, και ιδίως όταν ακυρώνονται για πολιτικούς λόγους τα λεγόμε-

να «πέναλτι», μπορούμε να γνωρίζουμε εκ των προτέρων πως η συγκεκριμένη παραδοχή κατά πάσα πιθανότητα δεν μπορεί να επαληθευτεί. Ακόμα και μικρές διαφοροποιήσεις –στις 8.000 μετανάστες τον χρόνο που απαιτούνται, στους ρυθμούς ανάπτυξης, στους ρυθμούς αύξησης της απασχόλησης και των μισθών, ακόμα και στην αύξηση της παραγωγικότητας– μπορούν να διαφοροποιήσουν σημαντικά το τελικό αποτέλεσμα.

Η μελέτη στην οποία στηρίζεται η εκτίμηση για τη βιωσιμότητα του ΤΚΑ είναι ποιοτική και αξιόπιστη. Δεν εμπεριέχει αδυναμίες που να θέτουν σε αμφιβολία την αρτιότητα της μελέτης ή των ευρημάτων της.

Ωστόσο, οι παραδοχές στις οποίες βασίζεται –και οι οποίες δόθηκαν στους αναλυτές εξωγενώς– υπόκεινται σε αμφιβολίες, αν μη τι άλλο, λόγω και του μεγάλου χρονικού ορίζοντα τον οποίο καλύπτουν.

Έτσι, με δεδομένο πως είναι εξαιρετικά δύσκολο να προβλέψει κανείς το μέλλον και δη το μέλλον για τα επόμενα 30 με 40 χρόνια, η όποια διαφοροποίηση στο συνταξιοδοτικό θα

πρέπει να γίνεται με μεγάλη προσοχή. Σίγουρα, τα σημερινά δεδομένα επιτρέπουν αύξηση των συντάξεων. Σίγουρα, όμως, η υποφερτή σύνταξη για όλους θα προκύψει μόνο σε συνάρτηση και με τους Πυλώνες 2 και 3, τους οποίους σήμερα οι προθέσεις αφήνουν στο ράφι για μεταγενέστερες αποφάσεις. Γνωρίζουμε, επομένως, εκ των προτέρων πως η «μεταρρύθμιση», στην απουσία των Πυλώνων 2 και 3, θα είναι μερική και θα απαιτεί μεταγενέστερη ολοκλήρωση, κάτω από ιδιαζόντως επισφαλείς πολιτικές συνθήκες. Η πρόθεση ρίχνει ομίχλη σε ένα ήδη θολό τοπίο.

Επομένως, πέρα από τις πιθανές διαφοροποιήσεις στον «καιρό», στο «σύστημα» και στη «μηχανική» με την οποία θα συγκρατηθεί η παραγωγικότητα του συστήματος, θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη και η «γονιμότητα του εδάφους» στο οποίο θα αναπτύξουμε τις αλλαγές μας.

Με δεδομένο ότι οι εισφορές θα αυξηθούν στο 27% σχεδόν των μισθών, ένα σημαντικό βάρος για τα μελλοντικά πραγματικά εισοδήματα, θα πρέπει να αντισταθμιστεί με την αύξηση των Πυλώνων 2 και 3 να

λάβει υπόψη, όχι μόνο την απόδοση αλλά και το βάρος των συνολικών εισφορών. Η κατανομή των εισφορών, με τη δικαιολογία πως «τα μισά τα βάζει ο εργοδότης», αγνοεί τον απαράβατο οικονομικό κανόνα πως «η οκτά εν τετρακόσια»: Μπορούν οι πολιτικοί να το λένε για να παραπλανήσουν τους εργαζόμενους πως η εισφορά θα είναι (ή θα φαίνεται) μικρότερη, αλλά στην τελική αυτό δεν διαφοροποιεί το φορολογικό κόσμα και δεν αλλάζει την επίδραση στους αληθινούς μισθούς.

Σε κάθε περίπτωση, η απόδοση των επενδύσεων (όταν θα γίνουν), σε συνδυασμό και με τις μακροοικονομικές και δημογραφικές αλλαγές των επόμενων ετών, παραμένουν σε μεγάλο βαθμό άγνωστα ή τουλάχιστον αβέβαια. Και γι' αυτό καθίσταται ακόμα πιο σημαντικό να γίνουν με άκρα προσοχή οι όποιες αλλαγές, σίγουρα λαμβάνοντας υπόψη πως η εικόνα για τους μισθούς και τις συντάξεις του μέλλοντος δεν μπορεί να είναι σαφής όσο θα αποσιώζουν από την εικόνα οι Πυλώνες 2 και 3.

Ο κ. Μιχάλης Περσιάνης είναι πρόεδρος του Δημοσιονομικού Συμβουλίου.

Της **ΕΛΙΑΣΒΕΤ ΓΕΩΡΓΙΟΥ**

Σκεδόν έξι χρόνια μετά τη δημοσιοποίηση του αποκάλυπτικού βίντεο του Al Jazeera που προκάλεσε την κατακραυγή από την κυπριακή κοινωνία και οδήγησε σε πολιτικές αναταράξεις, παραιτήσεις και την κατάργηση του Κυπριακού Επενδυτικού Προγράμματος (ΚΕΠ), η πολύκροτη υπόθεση των «χρυσών διαβατηρίων» ολοκληρώθηκε δικαστικά σε πρώτο βαθμό με την αθώωση των Δημήτρη Συλλούρη και Χριστάκη Τζιοβάνη. Η κατά πλειοψηφία απόφαση του Μόνιμου Κακουργιοδικείου Λευκωσίας (2-1), έκτασης 170 σελίδων, ανακοινώθηκε την Τρίτη λίγο μετά τις 10 το πρωί σε μια κατάμεστη αίθουσα, παρουσία

Η δικαστής που μειοψήφησε, εξέφρασε τη διαφωνία της με το αποτέλεσμα υποστηρίζοντας ότι τα γεγονότα δεν μπορούν να θεωρηθούν αθώα και αναφέρθηκε και στην απόφαση του Ανώτατου Συνταγματικού Δικαστικού Συμβουλίου για την παύση του γενικού ελεγκτή.

συγγενών και φίλων των δύο ανδρών που βρίσκονταν στο εδώλιο του κατηγορουμένου από το 2022, οπότε και καταχωρήθηκε η υπόθεση. Τα οικεία τους πρόσωπα ξέσπασαν σε χειροκροτήματα κατά την ανάγνωση της ετυμηνγορίας, που έκρινε αθώους τους δύο άντρες στις τρεις κατηγορίες που αντιμετώπιζαν.

Η απαρχή της υπόθεσης

Η υπόθεση ξεκίνησε το 2020, όταν το διεθνές δίκτυο Al Jazeera δημοσίευσε βίντεο-ντοκιμαντέρ μιας σχεδόν ώρας, στο οποίο εμφανίζονταν αξιωματούχοι και άλλοι να συζητούν τη δυνατότητα πολιτογράφησης υποτιθέμενου επενδυτή. Οι αποκαλύψεις προκάλεσαν

Το Μόνιμο Κακουργιοδικείο Λευκωσίας έκρινε ότι η κατηγορία της πρόθεσης διαφθοράς από τον πρώην πρόεδρο της Βουλής Δημήτρη Συλλούρη δεν τεκμηριώθηκε. Ο ίδιος σε δηλώσεις του είπε: «ήμουν καθαρός, παραμένω καθαρός και θα συνεχίσω να είμαι, όπως ήταν η διαχρονική μου παρουσία στην πολιτική ζωή».

Αθώωση Συλλούρη - Τζιοβάνη για το βίντεο του Al Jazeera

Το Μόνιμο Κακουργιοδικείο Λευκωσίας κατά πλειοψηφία τους έκρινε αθώους, αφού δεν στοιχειοθετούνται οι κατηγορίες

έντονες αντιδράσεις στην Κύπρο, αλλά και διεθνώς, οδηγώντας σε πολιτικές εξελίξεις. Το δικαστήριο στην απόφασή του ξεκαθαρίζει ότι το επίμαχο βίντεο αποτέλεσε το έναυσμα για τη διερεύνηση της υπόθεσης, ωστόσο δεν αποτέλεσε μαρτυρικό υλικό. Άλλωστε, οι δημιουργοί του δεν κατέθεσαν ποτέ ενώπιον δικαστηρίου, συνεπώς

και οι κατηγορίες δεν βασίστηκαν στο βίντεο.

Το σκεπτικό του δικαστηρίου

Σε σχέση με την πρώτη κατηγορία, δηλαδή για την πρόθεση διαφθοράς, το δικαστήριο έκρινε ότι αυτή δεν τεκμηριώθηκε για τον πρώην πρόεδρο της Βουλής Δημήτρη Συλλούρη, επισημαίνοντας ότι δεν

αποδείχθηκε το υποκειμενικό στοιχείο του δόλου. Ως αποτέλεσμα, η κατηγορία απορρίφθηκε. Επίσης, απορρίφθηκαν και οι κατηγορίες που αφορούσαν άσκηση επιρροής ή αθέμιτη παρέμβαση στη διαδικασία πολιτογράφησης επενδυτή. Σύμφωνα με την αιτιολογία της απόφασης, δεν προέκυψαν επαρκή στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι οι κατηγορού-

μενοι επηρέασαν τη διαδικασία ή παρενέβησαν με τρόπο παράνομο. Η ετυμηνγορία χαρακτηρίζεται από νομικούς κύκλους ως κομβική εξέλιξη σε μία από τις σημαντικότερες ποινικές υποθέσεις των τελευταίων ετών στην Κύπρο, καθώς έρχεται να κλείσει –τουλάχιστον σε πρώτο βαθμό– έναν κύκλο που σημάδεψε την πολιτική ζωή της χώρας.

Οι δηλώσεις Συλλούρη

Στις πρώτες του δηλώσεις μετά την ανακοίνωση της απόφασης, ο Δημήτρης Συλλούρης εμφανίστηκε δικαιωμένος, τονίζοντας ότι «ήμουν καθαρός, παραμένω καθαρός και θα συνεχίσω να είμαι, όπως ήταν η διαχρονική μου παρουσία στην πολιτική ζωή». Όπως δήλωσε, το πρώτο του ενδιαφέρον παραμένει «το κράτος δικαίου και η καταπολέμηση της διαπλοκής και της διαφθοράς», υποστηρίζοντας ότι «η διαφθορά δεν βρίσκεται σε μονταρισμένες εικόνες αλλά κρύβεται πίσω από πλούτο, που εγώ δεν έχω», σημειώνοντας πως δεν διατηρεί καμία ούτε προς τους διώκτες του ούτε προς τους δημιουργούς του βίντεο.

Η μειοψηφούσα άποψη

Στη δική της επίσης εκτενή απόφαση, η δικαστής που μειοψήφησε εξέφρασε τη διαφωνία της με το αποτέλεσμα, υποστηρίζοντας ότι τα γεγονότα δεν μπορούν να θεωρηθούν αθώα και αναφέρθηκε και στην απόφαση του Ανώτατου Συνταγματικού Δικαστικού Συμβουλίου για την παύση του γενικού ελεγκτή, λέγοντας, «οι δημόσιοι αξιωματούχοι οφείλουν να λειτουργούν ως πρότυπα, υπηρετώντας το κοινό καλό».

Τόνισε επίσης ότι, παρότι η Βουλή δεν είχε θεσμικό ρόλο στο Κυπριακό Επενδυτικό Πρόγραμμα, ο Δημήτρης Συλλούρης ενδιαφέρθηκε ανάρμοστα για υποθέσεις που αφορούσαν πελάτες του Χριστάκη Τζιοβάνη. Η ίδια έκρινε ότι πληρούνται τα συστατικά στοιχεία της τρίτης κατηγορίας και θα οδηγούσε σε καταδίκη των κατηγορουμένων σε αυτή, ενώ θα τους αθώωνε και η ίδια στις άλλες δύο. Παράλληλα, επεσήμανε προβλήματα στην αποδεικτική διαδικασία, όπως μη αξιοποιήσιμα μνημόνια και αδυναμίες σε μαρτυρίες, ωστόσο θεώρησε ότι ο κατηγορούμενος γνώριζε το περιεχόμενο των ενεργειών του και το οικονομικό όφελος που θα προέκυπτε. Παρά την αθώωση των κατηγορουμένων, η συγκεκριμένη υπόθεση παραμένει ένα από τα μεγαλύτερα πολιτικά σκάνδαλα της τελευταίας δεκαετίας στο νησί, το οποίο οδήγησε σε σημαντικές θεσμικές και πολιτικές αλλαγές, επηρεάζοντας παράλληλα την εικόνα της χώρας διεθνώς.

Η Κυπριακή Προεδρία ως μοχλός ανάπτυξης για τον τουρισμό της Λευκωσίας

Αναμένονται περίπου 30.000 επισκέπτες και 60.000 διανυκτερεύσεις – Μήνες αιχμής Μάρτιος, Απρίλιος, Μάιος και Ιούνιος

Της **ΑΝΝΑΣ ΠΟΛΥΒΙΟΥ**

Περίπου 30.000 επισκέπτες από το εξωτερικό αναμένεται να φιλοξενηθεί η Λευκωσία στο πλαίσιο της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ένας αριθμός που καταδεικνύει το μέγεθος της διοργάνωσης και τη διεθνή της εμβέλεια. Η αυξημένη αυτή ροή αξιωματούχων, τεχνοκρατών, δημοσιογράφων και συνοδών αποστολών μεταφράζεται σε έντονη κινητικότητα για την πρωτεύουσα –και όχι μόνο– αλλά ταυτόχρονα και σε σημαντική ευθύνη για τη χώρα. Η Κύπρος καλείται όχι μόνο να διαχειριστεί με επάρκεια τις απαιτήσεις μιας τόσο μεγάλης διοργάνωσης, αλλά και να αξιοποιήσει την ευκαιρία για να προβάλει προς τα έξω μια σύγχρονη, αξιόπιστη και φιλόξενη εικόνα. Η επιτυχής φιλοξενία των χιλιάδων επισκεπτών θεωρείται καθοριστικής σημασίας, καθώς η Προεδρία συνιστά ένα σημαντικό ορόσημο, με άμεσο αντίκτυπο στην εικόνα της χώρας προς τα έξω.

Προεδρία και φιλοξενία

Μιλώντας στην «Κ» η πρόεδρος του ΠΑΣΥΞΕ Λευκωσίας, κα Χριστιάνα Ιακωβίδου, αναφέρει ότι ο ρόλος των ξενοδοχειακών μονάδων κατά τη διάρκεια της Κυπριακής Προεδρίας είναι πολυδιάστατος και ιδιαίτερα κρίσιμος. Όπως επισημαίνει, η συμβολή τους δεν περιορίζεται στην κάλυψη των αναγκών διαμονής των αποστολών, αλλά εκτείνεται στη συνολική εμπειρία που θα αποκομίσουν οι επισκέπτες από τη χώρα. Το επίπεδο εξυπηρέτησης,

ο επαγγελματισμός και η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών αποτελούν βασικούς παράγοντες για τη διεθνή αποτύπωση της χώρας κατά τη διάρκεια της Προεδρίας, συμπληρώνει.

Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτή είναι η δεύτερη φορά που η Κύπρος αναλαμβάνει την Προεδρία του Συμβουλίου της Ε.Ε., μετά το δεύτερο εξάμηνο του 2012. Όπως δηλώνει η κα Ιακωβίδου, η προηγούμενη εμπειρία έχει δώσει σημαντικά «εργαλεία» προετοιμασίας, επιτρέποντας στους εμπλεκόμενους να γνωρίζουν τι

Στο πλαίσιο της Προεδρίας προγραμματίζονται περίπου 250 συναντήσεις και εκδηλώσεις, με άνω των 20 να θεωρούνται υψηλού επιπέδου.

να αναμένουν, πώς πρέπει να προετοιμαστούν και ποιες ήταν οι απαραίτητες ρυθμίσεις που έπρεπε να υλοποιηθούν. Όλα τα ξενοδοχεία έχουν προετοιμαστεί κατάλληλα για να φιλοξενήσουν τους σύνεδρους, με ανακαινίσεις και προσλήψεις επιπλέον προσωπικού, όπως επισημαίνει η κα Ιακωβίδου. «Η προετοιμασία αυτή δεν αφορά μόνο τη διαμονή και την εξυπηρέτηση, αλλά αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για τη συνολική εικόνα που θα σχηματίσουν οι επισκέπτες για την Κύπρο».

Η ανάληψη της Προεδρίας

εκτιμάται ότι θα φέρει στην Κύπρο περίπου 30.000 επισκέπτες από το εξωτερικό, κάτι που μεταφράζεται σε περίπου 60.000 διανυκτερεύσεις, με περίπου το ένα τρίτο να αναμένονται στη Λευκωσία. Τα στοιχεία αυτά αποτυπώνουν το εύρος της κινητικότητας που θα καταγραφεί κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, με άμεσο αντίκτυπο τόσο στον ξενοδοχειακό κλάδο όσο και στην ευρύτερη οικονομική δραστηριότητα.

Στο πλαίσιο της Προεδρίας προγραμματίζονται περίπου 250 συναντήσεις και εκδηλώσεις, με άνω των 20 να θεωρούνται υψηλού επιπέδου, και με τη συμμετοχή κορυφαίων Ευρωπαίων αξιωματούχων. Οι μήνες που αναμένεται να υπάρχει η εντονότερη κινητικότητα είναι οι Μάρτιος, ο Απρίλιος, ο Μάιος και ο Ιούνιος. Το συγκεκριμένο τετράμηνο θα αποτελέσει το αποκορύφωμα της δραστηριότητας, με αυξημένες ανάγκες σε επίπεδο φιλοξενίας και οργάνωσης, τόσο για τα ξενοδοχεία όσο και για τους εμπλεκόμενους φορείς.

Παράλληλα, από την Προεδρία δεν θα επωφεληθούν μόνο οι κάτοικοι διαμονής και γενικά ο τουριστικός κλάδος, καθώς αναμένεται να ενισχυθεί συνολικά η οικονομία του τόπου, με τους χώρους εστίασης και τα καταστήματα να δουν αυξημένη κινητικότητα, όχι μόνο στη Λευκωσία αλλά και στις υπόλοιπες πόλεις.

Μέσα από την Κυπριακή Προεδρία, η Κύπρος έχει την ευκαιρία να προβάλει διεθνώς την εικόνα της, να αναδείξει περαιτέρω τη φιλοξενία και τον τουριστικό της χαρακτήρα και να ενισχύσει την οικονομία της. Η οργάνωση δε-

Ένας καλά οργανωμένος στρατηγικός σχεδιασμός, σε συνδυασμό με το κατάλληλο branding και την προώθηση της Λευκωσίας στο εξωτερικό ως τουριστικού προορισμού, μπορεί να καταστήσει την πόλη έναν ολόχρονο τουριστικό προορισμό, αναφέρει η πρόεδρος του ΠΑΣΥΞΕ Λευκωσίας, Χριστιάνα Ιακωβίδου.

Το ζήτημα της μετακίνησης

Σημαντική πρόκληση για τον τουρισμό στη Λευκωσία παραμένει το οδικό δίκτυο και η συνδεδεσιμότητα με άλλες πόλεις, ιδίως καθώς η πόλη δεν διαθέτει αεροδρόμιο. Η ενοίκηση αυτοκινήτου καθίσταται σχεδόν απαραίτητη για τη μεταφορά στην πρωτεύουσα και τη γενικότερη μετακίνηση των επισκεπτών, γεγονός που μπορεί να επηρεάσει την προσβασιμότητα και την άνεσή τους. Η βελτίωση των υποδομών μετακίνησης και η ανάπτυξη αποτελεσματικών συνδέσεων με τα κυριότερα τουριστικά κέντρα αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την ενίσχυση της επισκεψιμότητας και τη βελτίωση της εμπειρίας των επισκεπτών στην πόλη.

κάδων συνεδρίων, η φιλοξενία χιλιάδων επισκεπτών και η αυξημένη κινητικότητα σε όλους τους κλάδους αναδεικνύουν τη δυναμική της αγοράς και ενισχύουν τον τουριστικό και επιχειρηματικό τομέα της χώρας.

Τουρισμός και Λευκωσία

Αναφορικά με το πώς μπορεί να ενισχυθεί ο τουρισμός σε συνάρτηση με την επέκταση της τουριστικής περιόδου στη Λευκωσία, η κα Ιακωβίδου επισημαίνει πως πρέπει να γίνουν στοχευμένες ενέργειες προκειμένου η πόλη να προσελκύσει περισσότερους επισκέπτες όλο τον χρόνο.

Ένας καλά οργανωμένος στρατηγικός σχεδιασμός, σε συνδυασμό με το κατάλληλο branding και την προώθηση της Λευκωσίας στο εξωτερικό ως τουριστικού προορισμού, μπορεί να καταστήσει την πόλη έναν ολόχρονο του-

ριστικό προορισμό, ενισχύοντας τη βιωσιμότητα των ξενοδοχειακών μονάδων και την οικονομική δυναμική της περιοχής.

Η ίδια υπογραμμίζει την ανάγκη να ξεφύγουμε από τον «παράδοσιακό» τουρισμό αναψυχής και να προωθηθούν εναλλακτικές μορφές τουρισμού, που μπορούν να αξιοποιήσουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πόλης.

Ένα παράδειγμα είναι ο θρησκευτικός τουρισμός, εκμεταλλευόμενος τον μεγάλο αριθμό εκκλησιών που διαθέτει η πρωτεύουσα. Παράλληλα, σημαντικές ευκαιρίες παρουσιάζει και ο τουρισμός για επαγγελματικούς σκοπούς, με τη Λευκωσία να διαθέτει σύγχρονα συνεδριακά κέντρα και χώρους συνάντησης, ικανούς να φιλοξενήσουν συνέδρια, σεμινάρια και επιχειρηματικές εκδηλώσεις.

Με τη σωστή στρατηγική, η

αξιοποίηση αυτών των διαφορετικών μορφών τουρισμού μπορεί να συμβάλει στην επέκταση της τουριστικής περιόδου, να αυξησει την επισκεψιμότητα και να ενισχύσει τη βιωσιμότητα των ξενοδοχειακών μονάδων, δημιουργώντας παράλληλα οικονομικά οφέλη για την πόλη και τον ευρύτερο επιχειρηματικό κλάδο.

Επιπλέον, θεωρείται αναγκαίο να δοθούν κίνητρα στους ξενοδοχείους ώστε να διατηρούν τα ξενοδοχεία ανοικτά καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, εξασφαλίζοντας τη δυνατότητα εξυπηρέτησης των επισκεπτών. Η εφαρμογή τέτοιων μέτρων δεν ενισχύει μόνο τη βιωσιμότητα των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, αλλά συμβάλει και στην ευρύτερη οικονομία, δημιουργώντας σταθερές θέσεις εργασίας για το τοπικό επιχειρηματικό δραστηριότητα.

Σε ρυθμούς δύο ταχυτήτων η Ευρωπαϊκή Ένωση

Μηνιαίες συναντήσεις των «Ε6», με αφετηρία οικονομία, ενώ έπεται η άμυνα – Στην είσοδο άλλα τρία κράτη

Του ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

Σε ρυθμούς δύο ταχυτήτων κινείται πλέον η Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς η ομάδα «Ε6», την οποία αποτελούν, Γερμανία, Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία, Πολωνία και Ολλανδία, προσανατολίζεται να αξιολογήσει το άρθρο 20 της Συνθήκης της Ε.Ε. για «ενισχυμένη συνεργασία», προοπτική η οποία τέθηκε «ουδόλως τυχαίως» στην πρόσφατη άτυπη Σύνοδο Κορυφής, «προκειμένου να δημιουργηθούν συνθήκες υπέρβασης της ομοφωνίας και της αλόγιστης άσκησης βέτο», που αποδίδεται στην Ουγγαρία. Προχθές, η ομάδα «Ε6» ενημέρωσε επίσημως το Eurogroup για τις προθέσεις της, ενώ πραγματοποιήσε συνάντηση στο περιθώριο των εργασιών της ευρωομάδας και προχώρησε στη θεσμοθέτηση μηνιαίων συναντήσεων του άτυπου διευθυντηρίου, εν μέσω αντιδράσεων, με βασικό εκφραστή την Ιρλανδία.

Ο ΥΠΟΙΚ της Γερμανίας Λαρς Κλίνγκμπαϊλ υποσχέθηκε «διαφάνεια» σε ό,τι αφορά στις προθέσεις και τις πολιτικές που θα δρομολογηθούν από την ομάδα «Ε6», ενώ στην πλέον ενδεικτική αποστοροφή του λόγου του, σημείωσε ότι «στόχος είναι να υπάρξει συμφωνία σε ορισμένα θέματα και να παρουσιαστούν στα υπόλοιπα κράτη της Ε.Ε. (rest of the EU)». Με άλλα λόγια, όπως προκύπτει, επιδίωξη των έξι κρατών, που συγκροτούν την ομάδα «Ε6», είναι να συμφωνούν μεταξύ τους, στο πλαίσιο του κλειστού κλαμπ που εγκαθίδρυσαν εν είδει άτυπου διευθυντηρίου της Ε.Ε. Και εν συνεχεία απλώς να παρουσιάζουν τις «συμφωνίες» τους στα υπόλοιπα κράτη-μέλη, τα οποία θα υποχρεώνονται να ακολουθούν, προκειμένου να μην περιθωριοποιούνται. Κάτι που εκ των πραγμάτων καθιστά τα υπόλοιπα κράτη-μέλη, χώρες «δεύτερης ταχύτητας» ή «δεύτερης κατηγορίας» εντός της Ε.Ε. Ήδη, εκφράζονται φόβοι ότι

η διαχείριση ουσιαδών πολιτικών της Ε.Ε., στο πλαίσιο του κλαμπ της ομάδας «Ε6», θα μπορούσε να οδηγήσει σε υπόσκαψη του ίδιου του Eurogroup. Όπως ακριβώς εκτιμάται ότι θα συμβεί και ευρύτερα, για το σύνολο του ευρωπαϊκού οικοδομήματος, όταν η ομάδα «Ε6» θα συζητάει και θα δρομολογεί αποφάσεις για ζητήματα άμυνας, ασφάλειας και κοινών εξοφλιστικών προγραμμάτων.

Η Λευκωσία έχει λόγους να ανησυχεί και για την πορεία που θα προσλάβουν οι πολιτικές για ζητήματα οικονομίας/εμπορίου και ανταγωνισμού που θα προωθήσει η ομάδα «Ε6».

Όλα αυτά, οδήγησαν την Ιρλανδία να εκφράσει δυσφορία και ανησυχία για τη δεδλωμένη προσπάθεια εγκαθίδρυσης μιας «Ε.Ε. δύο ταχυτήτων», με αφετηρία ζητήματα οικονομίας, αφήνοντας αιχμές ότι τα συμφέροντα των μικρότερων χωρών της Ένωσης θα παραμεριστούν, με αποτέλεσμα να καταστούν έρμαιο στις ορέξεις των «μεγάλων». Σχολιάζοντας τη σύσταση της ομάδας «Ε6», ο ΥΠΟΙΚ της Ιρλανδίας Σάιμον Χάρις ανέφερε ότι «γνωρίζω, κι αυτό το λέω με κάθε σεβασμό, ότι πολλές από τις χώρες αυτής της Ε6 θα έχουν διαφορετικές απόψεις σε ορισμένα θεμελιώδη ζητήματα», προσθέτοντας: «Θα προτιμούσα πολύ περισσότερο να δω μια δομή όπου οι χώρες ενώνονται γύρω από ζητήματα στα οποία μοιράζονται κοινές απόψεις, αντί η είσοδος στο “κλαμπ” να βασίζεται αποκλειστικά στο μέγεθος τους».

Ο πρόεδρος του Eurogroup Κυριάκος Πιερρακάκης ανέφε-

ρε πάντως ότι στη διάρκεια της «συνοπτικής» παρουσίασης της πρωτοβουλίας της ομάδας «Ε6» στο Eurogroup, «ο ομοσπονδιακός υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας μάς έδωσε λεπτομέρειες πως πρόκειται για ένα άτυπο και προσωρινό πλαίσιο, που προορίζεται να διευκολύνει τη σύγκλιση σε βασικές προτεραιότητες που ήδη συζητούνται σε επίπεδο Ε.Ε., όλα εντός του πλαισίου των θεσμικών ρυθμίσεων της Ε.Ε.».

Προς «διεύρυνση» της «Ε6»

Άριστα ενημερωμένη κοινοτική πηγή ανέφερε στην «Κ» ότι «ήδη η ομάδα «Ε6» συζητάει τη διεύρυνση του αρχικού σχήματος από 6 σε 9 τουλάχιστον κράτη-μέλη. Άλλωστε, ο εν λόγω αριθμός των 9 κρατών-μελών υπαγορεύεται ως προϋπόθεση και αποτρέπει τη μίνιμουμ απαιτούμενη συμμετοχή, για την εκπλήρωση της πρόνοιας της Συνθήκης για «ενισχυμένη συνεργασία», που

επιστρατεύεται για την υποκατάσταση της λήψης ομόφωνων αποφάσεων.

Σύμφωνα με την ίδια πηγή, «η ομάδα Ε6, βρίσκεται σε διαβούλευση με κάποια κράτη που έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον να συμμετάσχουν στο εν λόγω σχήμα», το οποίο προσδοκά να καταστήσει την Ε.Ε. «περισσότερο ευέλικτη και αποφασιστική, σε ένα δυσμενές διεθνές περιβάλλον, στο πλαίσιο του οποίου, εισπράττει απάξιση από τον Ντόναλντ Τραμπ, κλεισασμό από τον Βλαντιμίρ Πούτιν, ενώ δείχνει αδύναμη να αντιμετωπίσει την κινεζική εμπορικοοικονομική επιθετικότητα». Συναφείς πληροφορίες αναφέρουν ότι τρία από τα κράτη που θα μπορούσαν να πλαισιώσουν την ομάδα «Ε6» είναι η Αυστρία, η Δανία και η Σουηδία (κάτι που δημιουργεί πρώτο το Politico), ενώ ενδιαφέρον φαίνεται να υπάρχει κι από άλλα κράτη, χωρίς να αποκλείεται και μεγαλύτερη διεύρυνση του αρχικού σχήματος, πέραν των 9 χωρών.

Οικονομία και άμυνα

Ο Λαρς Κλίνγκμπαϊλ, ΥΠΟΙΚ της Γερμανίας, που έχει το γενικό πρόσταγμα και διαφήμιση την «Ε.Ε. δύο ταχυτήτων», δήλωσε ότι η επόμενη συνάντηση της ομάδας «Ε6» έχει προγραμματιστεί για 9-10 Μαρτίου, με επίκεντρο την ενίσχυση του διεθνούς ρόλου του ευρώ, ως επίσης και για να καταστεί περισσότερο αποτελεσματική η επένδυση της Ευρώπης στη νέα αρχιτεκτονική άμυνας και ασφάλειας.

Για να στηρίξει τη νέα άτυπη δομή «Ε6», επέλεξε να στείλει μηνύματα, υποδεικνύοντας ότι «η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται σε ένα σημείο καμπής όπου οι χώρες δεν πρέπει να κρύβονται πίσω από τα εθνικά συμφέροντα, αλλά να επιταχύνουν την πρόοδο ώστε να ενισχύσουν την επιρροή και την κυριαρχία της Ε.Ε.». Πρόσθε-

σε ότι «θέλουμε να λύνουμε τους κόμπους, να βρίσκουμε λύσεις πάντα με στόχο την ενίσχυση της κυριαρχίας της Ευρώπης και να την κάνουμε ισχυρή», υποστηρίζοντας ότι «ο ρυθμός που έχουμε σήμερα σε ευρωπαϊκό επίπεδο δεν ανταποκρίνεται στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε ως Ευρώδα». Απέδωσε μάλιστα την «αφύπνιση» όσων εμπλέκονται στην προσπάθεια ενίσχυσης της Ευρώπης, στο εγχείρημα προσάρτησης της Γροιλανδίας από τον Ντόναλντ Τραμπ.

Ο νοκεφάλος της Κύπρου

Οι βασικές πηγές ανησυχίας της Κύπρου σε σχέση με την άτυπη θεσμοθέτηση του διευθυντηρίου της ομάδας «Ε6», εντός της Ε.Ε., απορρέουν αφενός από το γεγονός ότι το εγχείρημα λαμβάνει χώρα εν μέσω της άσκησης της Προεδρίας του Συμβουλίου της Ε.Ε. από την Κυπριακή Δημοκρατία και αφετέρου, από τις

προθέσεις της ομάδας των έξι χωρών, να δώσουν κατεύθυνση για την άμυνα και την ασφάλεια της Ε.Ε., προωθώντας αποφάσεις και για κοινούς εξοφλισμούς. Κάτι που εκ των πραγμάτων, εκτιμάται ότι θα δημιουργήσει νέα προοπτική για εμπλοκή της Τουρκίας, μέσω τουρκικών εταιρειών και ευρωπαϊκών κοινοπραγιών στην ευρωπαϊκή αμυντική αρχιτεκτονική, όπως την οραματίζεται και την προωθεί το Βερολίνο. Με τη συνδρομή κυρίως της Ιταλίας, η οποία έχει πρωτοστατήσει με την Τουρκία στην εγκαθίδρυση κοινοπραγιών με τουρκικές αμυντικές βιομηχανίες σε ιταλικό έδαφος.

Η Λευκωσία έχει βεβαίως λόγους να ανησυχεί και για την πορεία που θα προσλάβουν οι πολιτικές για ζητήματα οικονομίας/εμπορίου και ανταγωνισμού που θα προωθήσει η ομάδα «Ε6», όπως και όλα τα μικρά και μεσαία κράτη, κάτι που οδήγησε την Ιρλανδία να τοποθετηθεί δημοσίως και να μην κρύψει τη δυσφορία της.

Πηγή στην έδρα της Ε.Ε. ανέφερε στην «Κ» ότι η Λευκωσία δεν πρέπει να ανησυχεί «επί του παρόντος» για την πολιτική της διεύρυνσης της Ε.Ε., η οποία δεν έχει «ακόμη» μπει στο στόχαστρο της ομάδας «Ε6» και συνεπώς εξακολουθεί να αποφασίζεται σε διακυβερνητικό επίπεδο και ως εκ τούτου τα κράτη-μέλη διατηρούν δικαίωμα άσκησης βέτο. Η ίδια πηγή υπογράμμισε πάντως ότι «εάν υποθέσουμε ότι κάποια στιγμή τα πράγματα διαφοροποιηθούν, και δρομολογηθούν διδιδикаσιες προώθησης ενταξιακών διαπραγματεύσεων, κατά παράκληση της ομοφωνίας, όπως επιδιώκεται για την περίπτωση της Ουκρανίας, τότε θα ανοίξει ο δρόμος για να επωφεληθούν και άλλες υποψηφίες χώρες». Όπως για παράδειγμα, για την περίπτωση της Τουρκίας. «Σενάριο που θεωρείται μεν υπαρκτό, αλλά όχι ορατό στο άμεσο μέλλον», όπως ανέφεραν οι ίδιοι κοινοτικοί κύκλοι.

Cyview: Χτίζοντας το μέλλον της βιώσιμης ανάπτυξης στην Κύπρο

Ποιότητα, βιωσιμότητα και καινοτομία στο επίκεντρο της στρατηγικής της Cyview

Συνέντευξη στην **ANNA ΠΟΛΥΒΙΟΥ**

Σε μια περίοδο όπου η βιωσιμότητα και η ποιότητα ζωής βρίσκονται στο επίκεντρο της συζήτησης γύρω από την ανάπτυξη ακινήτων, η Cyview διαμορφώνει τη δική της στρατηγική προσέγγιση στον τομέα των σύγχρονων αναπτύξεων. Με έμφαση στην ποιότητα κατασκευής, την καινοτομία και τη βιωσιμότητα, η εταιρεία επενδύει σε έργα που ανταποκρίνονται στις σημερινές ανάγκες αλλά και στις προκλήσεις του αύριο. Στη συνέντευξη που ακολουθεί, ο Λουκιανός Μιχαήλ, Head of Business Operations της Cyview, αναλύει το όραμα της εταιρείας, τη φιλοσοφία της για βιώσιμη ανάπτυξη στην Κύπρο, καθώς και τις τάσεις και προκλήσεις της αγοράς. Παράλληλα, μας μιλάει για το Ginger, ένα έργο μικτής χρήσης στα Λατσία που υλοποιεί αυτή τη στιγμή η εταιρεία.

- Αρχικά, ποιο είναι το όραμα της Cyview και ποιοι είναι οι βασικοί άξονες πάνω στους οποίους στηρίζετε τη στρατηγική σας;

- Το όραμα της Cyview είναι η δημιουργία σύγχρονων αναπτύξεων που αναβαθμίζουν την ποιότητα ζωής και συμβάλλουν ουσιαστικά στη βιώσιμη αστική ανάπτυξη της Κύπρου. Στόχος μας δεν είναι απλώς η κατασκευή κτιρίων, αλλά η ανάπτυξη χώρων που συνδυάζουν λειτουργικότητα, αισθητική, και μακροπρόθεσμη αξία για τον άνθρωπο και το περιβάλλον.

Η στρατηγική μας στηρίζεται σε τρεις βασικούς άξονες: ποιότητα κατασκευής, βιωσιμότητα και καινοτομία. Επενδύουμε σε προσεκτικό σχεδιασμό, συνεργασίες με έμπειρους επαγγελματίες και στη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών, ώστε κάθε έργο να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του σήμερα αλλά και του αύριο.

- Βλέπουμε πως η βιωσιμότητα αποκτά ολοένα και μεγαλύτερο ρόλο στην ανάπτυξη έργων. Πώς ενσωματώνει η Cyview τη βιωσιμότητα;

- Η βιωσιμότητα αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της φιλοσοφίας μας και ενσωματώνεται από το στάδιο του αρχικού σχεδιασμού έως και την παράδοση του έργου. Δεν την αντιμετωπίζουμε ως μια πρόσθετη επιλογή, αλλά ως βασικό κριτήριο λήψης αποφάσεων. Στην πράξη, αυτό μεταφράζεται σε ενεργειακά αποδοτικά κτίρια, ορθολογική χρήση φυσικών πόρων, επιλογή φιλικών προς το περιβάλλον υλικών και σχεδιασμό που αξιοποιεί το φυσικό φως και τον φυσικό αερισμό. Παράλληλα, λαμβάνουμε υπόψη τον ευρύτερο αστικό ιστό, ώστε τα έργα μας να εντάσσονται αρμονικά στο περιβάλλον τους.

- Τι σημαίνει για τη Cyview «πράσινη κατοικία»;

- Για τη Cyview, «πράσινη κατοικία» σημαίνει ένα σπίτι σχεδιασμένο με γνώμονα τον άνθρωπο και το περιβάλλον. Πρόκειται για

«Η βιωσιμότητα αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της φιλοσοφίας μας και ενσωματώνεται από το στάδιο του αρχικού σχεδιασμού έως και την παράδοση του έργου».

μια κατοικία που μειώνει το ενεργειακό της αποτύπωμα, περιορίζει τα λειτουργικά κόστη και προσφέρει υγιεινές συνθήκες διαβίωσης. Η πράσινη κατοικία δεν αφορά μόνο την ενεργειακή απόδοση, αλλά και την ποιότητα ζωής. Περιλαμβάνει σωστό προσανατολισμό, θερμική άνεση, ηχομόνωση, χρήση βιώσιμων υλικών και πρόνοιες που διασφαλίζουν μακροχρόνια ανθεκτικότητα και αξία.

- Πώς διασφαλίζετε ότι τα έργα σας ανταποκρίνονται στις σύγχρονες περιβαλλοντικές πρακτικές και υιοθετούν «πράσινες» λύσεις;

- Η διασφάλιση της περιβαλλοντικής ποιότητας επιτυγχάνεται μέσα από συγκεκριμένες διαδικασίες και αυστηρά πρότυπα. Συνεργαζόμαστε στενά με αρχιτέκτονες, μηχανικούς και εξειδικευμένους συμβούλους, ώστε κάθε έργο να πληροί ή και να υπερβαίνει τις ισχύουσες ενεργειακές και περι-

Στόχος της Cyview δεν είναι απλώς η κατασκευή κτιρίων, αλλά η ανάπτυξη χώρων που συνδυάζουν λειτουργικότητα, αισθητική, και μακροπρόθεσμη αξία για τον άνθρωπο και το περιβάλλον, δηλώνει ο Head of Business Operations της εταιρείας, Λουκιανός Μιχαήλ.

βαλλοντικές απαιτήσεις. Εφαρμόζουμε σύγχρονες τεχνολογίες, όπως ενεργειακά αποδοτικά συστήματα θέρμανσης και ψύξης, θερμομονωτικά κελύφη υψηλών προδιαγραφών και πρόνοιες για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Παράλληλα, δίνουμε έμφαση στον έλεγχο ποιότητας σε όλα τα στάδια της κατασκευής.

- Ποιες θεωρείτε ότι είναι σήμερα οι μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο κλάδος των

developers στην Κύπρο;

- Ο κλάδος των αναπτύξεων στην Κύπρο αντιμετωπίζει μια σειρά από προκλήσεις, με κυριότερες το αυξημένο κόστος κατασκευής, τις καθυστερήσεις στις αδειοδοτήσεις και τη γενικότερη οικονομική αβεβαιότητα. Παράλληλα, οι αυξανόμενες απαιτήσεις για βιώσιμες και ενεργειακά αποδοτικές κατασκευές απαιτούν συνεχή προσαρμογή και επενδύσεις. Ωστόσο, οι προκλήσεις αυτές δημιουργούν και ευκαιρίες για

εταιρείες που λειτουργούν με μακροπρόθεσμη στρατηγική, επαγγελματισμό και έμφαση στην ποιότητα. Η αγορά εξελίσσεται και απαιτεί ευελιξία, υπευθυνότητα και ξεκάθαρο όραμα.

- Πώς διαφοροποιείται η Cyview από τον ανταγωνισμό;

- Η Cyview διαφοροποιείται μέσα από τον συνδυασμό στρατηγικής σκέψης, προσεγμένων σχεδιασμού και πελατοκεντρικής φιλοσοφίας. Κάθε έργο αντιμετωπίζεται ως μοναδικό, με ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες της αγοράς αλλά και του τελικού χρήστη. Επενδύουμε στη διαφάνεια, στη συνέπεια και στη δημιουργία μακροχρόνιων σχέσεων εμπιστοσύνης. Δεν εστιάζουμε στον όγκο, αλλά στην ποιότητα και στη διακριτική αξία των αναπτύξεών μας, κάτι που μας επιτρέπει να ξεχωρίζουμε σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον.

- Ποιες εκτιμάτε ότι θα είναι οι κυριότερες τάσεις στην αγορά κατοικίας και ανάπτυξης ακινήτων το 2026;

- Το 2026 αναμένεται να ενισχυθούν περαιτέρω οι τάσεις προς βιώσιμες, ενεργειακά αποδοτικές κατοικίες, με αυξημένη ζήτηση για έξυπνες λύσεις και ευέλικτους χώρους διαβίωσης. Οι αγοραστές δίνουν πλέον μεγαλύτερη έμφαση στην ποιότητα ζωής, στη λειτουργικότητα και στο χαμηλό κόστος συντήρησης. Παράλληλα, αναμένεται ανάπτυξη μικτών χρήσεων

και έργων που ενισχύουν τη γειτονιά και την κοινότητα, καθώς και μεγαλύτερη ενσωμάτωση τεχνολογίας τόσο στη διαχείριση όσο και στη λειτουργία των ακινήτων.

- Ποια είναι τα μεγαλύτερα έργα που υλοποιεί αυτή τη στιγμή η Cyview ή πρόκειται να υλοποιήσει;

- Ένα από τα σημαντικότερα έργα που υλοποιεί αυτή τη στιγμή η Cyview είναι το έργο μικτής χρήσης Ginger, στα Λατσία. Πρόκειται για μια σύγχρονη ανάπτυξη που συνδυάζει οικιστικές και εμπορικές χρήσεις, ανταποκρινόμενη στις σύγχρονες ανάγκες αστικής ζωής και επιχειρηματικής δραστηριότητας. Το Ginger έχει σχεδιαστεί με έμφαση στη βιωσιμότητα, την ενεργειακή αποδοτικότητα και τη λειτουργικότητα, τόσο στους χώρους κατοικίας όσο και στους εμπορικούς χώρους. Ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός και η οργάνωση του έργου στοχεύουν στη δημιουργία ενός ζωντανού, πολυλειτουργικού περιβάλλοντος που ενισχύει την καθημερινότητα των χρηστών και συμβάλλει θετικά στον ευρύτερο αστικό ιστό της περιοχής. Μέσα από το έργο αυτό, η Cyview επιβεβαιώνει τη στρατηγική της προσέγγιση στις αναπτύξεις μικτής χρήσης, επενδύοντας σε έργα που προσφέρουν μακροπρόθεσμη αξία, ενσωματώνουν σύγχρονες περιβαλλοντικές πρακτικές και αντανακλούν το όραμά της για βιώσιμη και ισορροπημένη ανάπτυξη.

Ντοκουμέντα.
Μαρτυρίες πρωταγωνιστών.
Διδάγματα για το αύριο.

**ΕΝΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ,
ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΙΚΟ
ΒΙΒΛΙΟ**

**ΚΥΡΙΑΚΗ
22/2
ΜΕ ΤΗΝ
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ**

Μείωση δασμών σε χάλυβα και αλουμίνιο εξετάζει ο Τραμπ

Εντείνονται οι ανησυχίες για το αυξανόμενο κόστος ζωής στις ΗΠΑ

Να μειώσει ορισμένους δασμούς σε προϊόντα χάλυβα και αλουμινίου φέρεται να σχεδιάζει ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ, την ώρα που έρευνες δείχνουν ότι ο «λογαριασμός» από τη δασμολογική πολιτική του καταλήγει να επιβαρύνει σχεδόν αποκλειστικά τις αμερικανικές επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά, σε μια περίοδο μάλιστα που οι ανησυχίες για το αυξανόμενο κόστος ζωής εντείνονται.

Σύμφωνα με πηγές που επικαλούνται οι Financial Times, αξιωματούχοι του υπουργείου Εμπορίου και του γραφείου του Εμπορικού Αντιπροσώπου των ΗΠΑ εκτιμούν ότι οι δασμοί επιβαρύνουν τους Αμερικανούς καταναλωτές, αυξάνοντας τις τιμές σε προϊόντα όπως τα ταψιά αλουμινίου και οι συσκευασίες τροφίμων και ποτών. Οι Αμερικανοί εκφράζουν ανησυχίες για τις τιμές και το κόστος ζωής, παράγοντες που αναμένεται να επηρεάσουν καθοριστικά τις ενδιάμεσες εκλογές του Νοεμβρίου.

Πρόσφατη δημοσκόπηση του Reuters/Ipsos έδειξε ότι το 30% των Αμερικανών εγκρίνει τον χειρισμό του Τραμπ στο ζήτημα του κόστους ζωής, ενώ το 59% τον αποδοκιμάζει, συμπεριλαμβανομένων

Οι αμερικανικές επιχειρήσεις και οι καταναλωτές πληρώνουν το 90% του κόστους των δασμών, διαπιστώνει έκθεση της Fed της Νέας Υόρκης.

εννέα στους δέκα Δημοκρατικούς και ενός στους πέντε Ρεπουμπλικανούς.

Ο Τραμπ επέβαλε πέρυσι δασμούς έως και 50% στις εισαγωγές χάλυβα και αλουμινίου και έχει επανειλημμένως χρησιμοποιήσει τα μέτρα αυτά ως διαπραγματευτικό εργαλείο έναντι εμπορικών εταίρων των ΗΠΑ. Συγκεκριμένα, το υπουργείο Εμπορίου των ΗΠΑ αύξησε πέρυσι τους δασμούς σε χάλυβα και αλουμίνιο για τουλάχιστον 400 προϊόντα, μεταξύ των οποίων ανεμογεννήτριες, κινητοί γερανοί, οικιακές συσκευές, μπουλντόζες και άλλο βαρύ εξοπλισμό, καθώς και βαγόνια τρένων, μοτοσυκλέτες, συγκεκριμένοι κινητήρες, έπιπλα και εκατοντάδες

ακόμη προϊόντα.

Η κυβέρνηση Τραμπ επανεξετάζει πλέον τη λίστα των προϊόντων που επιβραβεύονται από τους δασμούς και σχεδιάζει να εξαιρέσει ορισμένα, να αναστείλει την επέκταση των καταλόγων και αντ' αυτού να ξεκινήσει πιο στοχευμένες έρευνες εθνικής ασφάλειας για συγκεκριμένα προϊόντα, σύμφωνα πάντοτε με το δημοσίευμα των FT. Σε πρόσφατη σμιλία του στο Ντιτρόιτ, ο Τραμπ προέβαλε τις οικονομικές επιδόσεις της κυβέρνησής του, επιδιώκοντας να στρέψει εκ νέου την προσοχή στην αμερικανική μεταποίηση και στις προσπάθειες αντιμετώπισης του υψηλού κόστους για τους καταναλωτές, καθώς ο Λευκός Οίκος επιχειρεί να δείξει ότι ανταποκρίνεται στις οικονομικές ανησυχίες των αμερικανικών νοικοκυριών. Εάν επιβεβαιωθεί η απόφαση του Τραμπ να επανεξετάσει έστω κάποιους από τους δασμούς θα έρθει την ώρα που εκθέσεις της Federal Reserve of New York, του Εθνικού Γραφείου Οικονομικών Ερευνών και του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κογκρέσου των ΗΠΑ διαπιστώνουν ότι ο τελικός «λογαριασμός» από τη δασμολογική πολιτική του επι-

Μελέτη του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κογκρέσου εκτιμά ότι οι επιχειρήσεις θα συνεχίσουν να μειώνουν ελαφρώς τα περιθώρια κέρδους τους για να αντισταθμίσουν το επιπλέον κόστος, μετακυλίνοντας παράλληλα το μεγαλύτερο μέρος των δασμών –το 70%– στους καταναλωτές. Σύμφωνα με την ίδια μελέτη, οι ξένοι εξαγωγείς θα πληρώσουν περίπου το 5% του «λογαριασμού» των δασμών.

βαρύνει τους Αμερικανούς και όχι τους ξένους εξαγωγείς.

Μια νέα έκθεση της Fed της Νέας Υόρκης διαπίστωσε ότι οι Αμερικανοί καταναλωτές και οι επιχειρήσεις των ΗΠΑ πλήρωσαν πέρυσι σχεδόν το 90% των δασμών που επιβλήθηκαν στις εισαγωγές. Παράλληλα, μελέτη του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κογκρέσου εκτιμά ότι οι επιχειρήσεις θα συνεχίσουν να μειώνουν ελαφρώς τα περιθώρια κέρδους τους για να αντισταθμίσουν το επιπλέον κόστος, μετακυλίνοντας παράλλη-

λα το μεγαλύτερο μέρος των δασμών –το 70%– στους καταναλωτές. Σύμφωνα με την ίδια μελέτη, οι ξένοι εξαγωγείς θα πληρώσουν περίπου το 5% του «λογαριασμού» των δασμών.

Σε πραγματικούς όρους, οι δασμοί ισοδυναμούν με μια μέση αύξηση φόρων 1.000 δολαρίων ανά αμερικανικό νοικοκυριό το 2025, υπολογίζει το Tax Foundation.

Οπως σημειώνει το CNN, οι νέες εκθέσεις του Γραφείου Προϋπολογισμού και της Fed της Νέας Υόρκης δημοσιεύονται την ώρα

που στην Ουάσινγκτον επικρατεί «δασμολογική κόπωση».

Σε μια σπάνια διαφωνία με την οικονομική ατζέντα του Ντόναλντ Τραμπ, έξι Ρεπουμπλικανοί της Βουλής των Αντιπροσώπων ένωσαν τις φωνές τους με τους Δημοκρατικούς την Τετάρτη, σε μια ψηφοφορία που ουσιαστικά θα καταργούσε τους δασμούς στον Καναδά. Ωστόσο οι δασμοί δεν θα καταργηθούν, γιατί ακόμα και εάν κάτι τέτοιο περνούσε από τη Γερουσία, ο Τραμπ απλώς θα ασκούσε βέτο. Όμως, όπως ήταν αναμε-

νόμενο, η αντίδραση των μελών του ίδιου του κόμματος του Τραμπ δεν πέρασε απαρατήρητη. Λίγο μετά την ψηφοφορία, ο Τραμπ απάντησε απειλώντας με «συνέπειες» για «οποιοδήποτε Ρεπουμπλικανό» στο Κογκρέσο ψηφίσει κατά των δασμών.

Εν τω μεταξύ, από μέρα σε μέρα αναμένεται η απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου σχετικά με τη νομιμότητα των δασμών του Τραμπ, που ενδεχομένως να προκαλέσει αναταραχή σε ολόκληρη την ατζέντα του.

Συναγερμός στην Ε.Ε. για ενίσχυση της ψηφιακής και νομισματικής κυριαρχίας

Των **ΠΑΤΡΙΤΣΙΑ KOEN** και **ANTAM ΣΑΤΑΡΙΑΝΟ**
THE NEW YORK TIMES

Η κίνηση του Αμερικανού προέδρου Τραμπ να κατάσχει το πετρέλαιο της Βενεζουέλας και οι επανειλημμένες απειλές του να πάρει τη Γροιλανδία αν χρειαστεί και διά της βίας, έχουν υπογραμμίσει το μέγεθος της απειλής που αποτελεί η Ουάσινγκτον για την εθνική κυριαρχία πολλών χωρών. Οι αρπαγές γης και φυσικών πόρων έχουν προκαλέσει συναγερμό στους άλλοτε τους συμμάχους της, εξωθώντας τους να εξετάσουν άλλους, ίσως κρυφούς κινδύνους. Ο κυριότερος εξ αυτών των κινδύνων απορρέει από την κυριαρχία της Αμερικής στα παγκόσμια χρηματοπιστωτικά δίκτυα και στα συστήματα τεχνολογίας από τα οποία περνάει κάθε αγορά ή ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ επιχειρήσεων, ατόμων και κυβερνήσεων. Ίσως είναι πιο δύσκολο να φανταστεί κανείς αυτούς τους κινδύνους από όσο να φανταστεί την παραβίαση των συνόρων μιας χώρας ή την κατάσχεση του πετρελαίου της. Έχουν, όμως, αναθερμάνει τις προσπάθειες της Ευρώπης να αυξήσει τον έλεγχο που μπορεί να ασκεί σε αυτές τις αόρατες αλλά κρίσιμες πηγές ισχύος και αυτονομίας.

Οι Ευρωπαίοι ηγέτες επισπεύδουν έτσι τις προσπάθειές τους να περιορίσουν την εξάρτησή τους από τους αμερικανικούς τεχνολογικούς κολοσσούς, όπως οι Amazon, Google και Microsoft ή σε ό,τι αφορά την υπολογιστική νέφους και από τις Mastercard και Visa για τα συστήματα πληρωμών. Η προσπάθειά τους να διασφαλίσουν αυτό που αποκαλούν νομιμοιατική κυριαρχία και ψηφιακή κυριαρχία είναι μέρος ενός ευρύτερου σχεδίου να

μειώσουν την εξάρτηση της Ευρώπης από τα αμερικανικά οπλικά συστήματα, από το εμπόριο με τις ΗΠΑ, από την αμερικανική τεχνολογία και από πολλά άλλα αμερικανικά... Στη συνόδο που έγινε στο Βέλγιο την Πέμπτη, ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν προειδοποίησε ότι η εξάρτηση από τις ΗΠΑ καθιστά τη Γηραιά Ηπειρο ευάλωτη σε οικονομικές και πολιτικές πιέσεις του Λευκού Οίκου και κάλεσε τους Ευρωπαίους ηγέτες να μείνουν στο μήνυμα της κρίσης για τη Γροιλανδία και να δραστηριοποιηθούν αναλόγως. Παράλληλα οι οικονομολόγοι και τραπεζίτες καλούν τους πολιτικούς να εγκρίνουν τη δημιουργία ενός ψηφιακού ευρώ, της online δηλαδή εκδοχής των μετρητών, ώστε να περιορίσουν την εξάρτησή τους από τις αμερικανικές εταιρείες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και από αμερικανικά δίκτυα.

Χαρακτηριστική είναι η δήλωση του Νταν Ντέιβις, οικονομολόγου και πρώην συμβούλου της Τράπεζας της Αγγλίας, που τονίζει ότι «ο Τραμπ εξελέγη και όλοι άρχισαν να φοβούνται πάρα πολύ». Και συμπληρώνει ο ίδιος ότι οι Ευρωπαίοι έζηπνσαν όταν αντιλήφθηκαν πως ο Τραμπ είναι πρόθυμος να χρησιμοποιήσει ζωτικές τους ανάγκες για να πιέσει την Ευρώπη και εϊδαν «τώρα ότι πρόκειται προφανώς για θέμα εθνικής ασφάλειας». Το περασμένο έτος σχεδόν τα δύο τρίτα των συναλλαγών στις χώρες του ευρώ, του νομίσματος που έρχεται δεύτερο σε χρήση στο παγκόσμιο εμπόριο, έγιναν με Mastercard ή με Visa, σύμφωνα με την ΕΚΤ. Και τουλάχιστον 13 ευρωπαϊκές χώρες, μεταξύ των οποίων η Αυστρία, η Ισπανία και η Ιρλανδία δεν διαθέτουν δική τους εναλλακτική για

ψηφιακές πληρωμές. Το θέμα πάρεχεται από τα αμερικανικά οπλικά συστήματα, όταν οι Ευρωπαίοι ηγέτες άρχισαν να συνειδητοποιούν ότι η Ουάσινγκτον θα μπορούσε να στρέψει εναντίον τους τα πανίσχυρα όπλα που άλλοτε χρησιμοποιούσε κατά των εχθρών της, της Ρωσίας και του Ιράν.

Η Ευρώπη βλέπει να αυξάνεται ο κίνδυνος να χάσει τον έλεγχο «του πλέον θεμελιώδους στοιχείου της οικονομίας μας, του χρήματός μας» επισήμαναν τον περασμένο μήνα 70 επιφανείς οικονομολόγοι και εμπειρογνώμονες σε επιστολή τους προς το Ευρωπαϊκό Κοινο-

Επισπεύδονται οι προσπάθειες για περιορισμό της εξάρτησης από αμερικανικούς κολοσσούς σε ό,τι αφορά την υπολογιστική νέφους και από τις Mastercard, Visa για τα συστήματα πληρωμών.

βούλιο. Η πρόεδρος της ΕΚΤ Κριστίν Λαγκάρντ αναφέρθηκε άλλωστε στην απόφαση του Ντόναλντ Τραμπ να επιβάλει κυρώσεις σε όποιους δικαστές και εισαγγελείς του Διεθνούς Δικαστηρίου εγκαίνισαν έρευνες για το κατά πόσον το Ισραήλ διέπραξε εγκλήματα πολέμου στην Γάζα. Αυτό που έκανε συγκεκριμένα ήταν ότι έκοψε την πρόσβαση στους τις ψηφιακές και χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, όπως και στις πιστωτικές τους κάρτες. Η κίνηση αυτή αιφνίδιασε κυβερνητικές και αστυνομικές αρ-

Το περασμένο έτος σχεδόν τα δύο τρίτα των συναλλαγών στις χώρες του ευρώ έγιναν με Mastercard ή με Visa, σύμφωνα με την ΕΚΤ. Και τουλάχιστον 13 ευρωπαϊκές χώρες, μεταξύ των οποίων η Αυστρία, η Ισπανία και η Ιρλανδία δεν διαθέτουν δική τους εναλλακτική για ψηφιακές πληρωμές.

χές για την ταχύτητα με την οποία έχει τη δυνατότητα η Αμερική να εκδικείται όσους της εναντιώνονται, ακόμη και όταν πρόκειται για συμμάχους της.

Οπως τόνισε η κ. Λαγκάρντ σε συνέντευξή της στους Financial Times, «αυτό αποτελεί ένα δείγμα του πόσο λίγο κυριαρχοί είμαστε μέσα στο ίδιο μας το σπίτι». Και επιπλέον, από τη στιγμή που η κυβέρνηση Τραμπ υιοθέτησε τα κρυπτονομίσματα εντάθηκαν η ανησυχία της Ε.Ε. μη χάσει τον έλεγχο του ευρώ. Εξάλλου ο

κ. Τραμπ απείλησε τις 27 χώρες-μέλη της Ε.Ε. ότι θα τους επιβάλει επιθετικούς δασμούς αν επιχειρήσουν να φορολογήσουν τις αμερικανικές εταιρείες τεχνολογίας. Η γαλλική κυβέρνηση κάλεσε όλους τους δημοσίους υπαλλήλους της να διακόψουν κάθε χρήση της αμερικανικής πλατφόρμας βιντεοκλήσεων Zoom και να στραφούν στη γαλλική αντίστοιχή της, τη Visio. Επικαλέστηκε τον κίνδυνο «να εκτεθούν οι ανταλλαγές επιστημονικών πληροφοριών, ευαίσθητων δεδομένων και καινοτο-

μιών στρατηγικής σημασίας σε παράγοντες εκτός Ευρώπης», τόνισε. Κάτι αντίστοιχο έχουν κάνει και οι κοινοτικές Αρχές σε Γερμανία, Δανία και Γαλλία, που αντικατέστησαν τα αμερικανικά συστήματα με ευρωπαϊκά ή άλλων προμηθευτών.

Δεν είναι, όμως, πάντα απλό. Η Ολλανδία είχε αναθέσει στην εταιρεία Solvinity την κίνηση του εθνικού συστήματος ψηφιακής ταυτοποίησης. Αλλά τον Νοέμβριο η εταιρεία ανακοίνωσε ότι συμφώνησε να εξαγοραστεί από την αμερικανική πολυεθνική Kyndryl. Οι Ευρωπαίοι ηγέτες δεσμεύθηκαν ότι θα δαπανήσουν δισεκατομμύρια σε υποδομές υπολογιστικής νέφους για την ανάπτυξη μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης και βρτανικής υπολογιστικής. Είναι όμως εύκολο να μιλάει κανείς για απεξάρτηση από την αμερικανική τεχνολογία και τα αμερικανικά χρηματοπιστωτικά συστήματα, αλλά δύσκολο να το επιτύχει. Η τραπεζική βιομηχανία της Ευρώπης, που αναπτύσσει τις εναλλακτικές πληρωμές, έχει ταχθεί κατά του ψηφιακού ευρώ, όπως και τα ακροδεξιά κόμματα που εκφράζουν φόβους για παραβίαση των ιδιωτικών χώρων και για οικονομικό συγκεντρωτισμό.

Σε ό,τι αφορά τις ψηφιακές τεχνολογίες, τουλάχιστον το 80% των ευρωπαϊκών τεχνολογιών είναι εισαγόμενες, σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση της European Digital SME Alliance. Το 2013 η Ευρώπη ήλεγχε περίπου το 22% της παγκόσμιας αγοράς πληροφοριών και τεχνολογίας επικοινωνιών. Το 2022 το μερίδιό της είχε μειωθεί περίπου στο 11%. Πολλοί Ευρωπαίοι ηγέτες θεωρούν ότι η Ευρώπη μπορεί να σημειώσει επιτεύγματα στον τομέα της τεχνητής

νοημοσύνης. Έχει, όμως, μείνει πίσω σε σχέση με τις ΗΠΑ και την Κίνα σε ό,τι αφορά την παραγωγή συστημάτων υψηλής τεχνολογίας. Σε χώρες όπως η Βρετανία, η Γερμανία, η Ισπανία και η Νορβηγία πολλά από τα μεγαλύτερα προγράμματα τεχνητής νοημοσύνης γίνονται τελικά σε συνεργασία με αμερικανικές εταιρείες τεχνολογίας, που έχουν δεσμευτεί να δαπανήσουν εκατοντάδες δις. δολάρια σε νέα κέντρα δεδομένων και άλλες υποδομές.

Οι Microsoft, Apple και Google, που έχουν μεγάλη πελατεία στην Ευρώπη, έχουν προσπαθήσει να καθουσιάζουν τις κυβερνήσεις ότι μπορούν να τις εμπορευτούν. Πολλοί όμως εξακολουθούν να διερωτώνται πώς θα αντιδράσουν οι εταιρείες σε τυχόν αιτήματα της αμερικανικής κυβέρνησης επί θεμάτων εθνικής ασφάλειας. Όπως υπογραμμίζει ο Αντρέα Ρέντα, ειδικός επί θεμάτων ψηφιακής πολιτικής στο CEPS, δεξαμενή σκέψης των Βρυξελλών με συμβουλευτικό ρόλο στους αξιωματούχους της Ε.Ε., «αν τους ζητήσω η αμερικανική κυβέρνηση να της παραδώσουν δεδομένα που θα μπορούσαν να είναι ευαίσθητα, τότε δεν είναι σε θέση να πουν όχι». Η Κωνσταντίνε Λις, διευθύντρια στο Ινστιτούτο Τεχνητής Νοημοσύνης και Κοινωνίας της Γαλλίας, τονίζει ότι όλοι όσοι θα εμπλέκονταν στα υποσύνολα του πλήγματος όταν θα διαβρωθούν οι δεσμοί ανάμεσα στους άλλοτε στενούς και σημαντικούς συμμάχους. Όπως υποστηρίζει, «ο αγώνας για την κυριαρχία στον οποίο έχουν αποδυθεί οι ΗΠΑ και ο αγώνας για αυτονομία στον οποίο έχει αποδυθεί η ευρωπαϊκή πλευρά, ίσως αποβεί εις βάρος όλων και φαίνεται ότι θα είναι μια παγίδα στο οποίο χάνουν όλοι».

Ταυτόχρονο πλήγμα από Ανατολή και Δύση στο εμπόριο της Ε.Ε.

Το εμπορικό πλεόνασμα της Ευρωπαϊκής Ενωσης συνέχισε να συρρικνώνεται στα τέλη του 2025, αναδεικνύοντας υπαρκτάς απειλές για το οικονομικό μοντέλο του μπλοκ. Αφενός οι δασμοί αποτέλεσαν «βαρίδι» για τις εξαγωγές προς τις ΗΠΑ, αφετέρου οι αυξανόμενες εισαγωγές από την Κίνα περιορίσαν την εγχώρια παραγωγή.

Αυτό προκύπτει από τα νέα στοιχεία που δημοσιεύθηκαν για το εμπόριο της Ε.Ε. Βέβαια, οι μεταβαλλόμενες εμπορικές και πολιτικές σχέσεις με τις μεγαλύτερες οικονομικές δυνάμεις στην Ευρώπη εδώ και χρόνια. Εξ ου και οι Ευρωπαίοι ηγέτες συναντήθηκαν εκ νέου αυτή την εβδομάδα για να αναζητήσουν τρόπους αντιμετώπισης του έντονου οικο-

νομικού ανταγωνισμού από τις ΗΠΑ και την Κίνα. Ειδικότερα, το εμπορικό πλεόνασμα της Ε.Ε. μειώθηκε στα 12,9 δις. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2025 από 13,9 δις. ευρώ ένα χρόνο νωρίτερα, καθώς οι πωλήσεις μηχανημάτων και οχημάτων –ο βασικός μοχλός εξαγωγικής ανάπτυξης επί σειρά ετών– συνέχισαν να μειώνονται, ενώ κάμψη κατέγραψαν και οι πωλήσεις χημικών προϊόντων.

Οι εξαγωγές προς τις ΗΠΑ, τη μεγαλύτερη ξένη αγορά για τα ευρωπαϊκά προϊόντα, μειώθηκαν κατά 12,6% σε ετήσια βάση, περιορίζοντας το πλεόνασμα κατά ένα τρίτο στα 9,3 δις. ευρώ. Επίσης, το εμπορικό έλλειμμα του μπλοκ με την Κίνα διευρύνθηκε στα 26,8 δις. ευρώ από 24,5 δις. ευρώ.

Οι εξαγωγές εμφανίζουν έντο-

Οι προοπτικές ανάπτυξης της Ευρωζώνης διαμορφώνονται ελαφρώς πάνω από το 1% τα επόμενα χρόνια.

νη μεταβλητότητα από τότε που οι ΗΠΑ ανακοίνωσαν σαρωτικούς δασμούς προς πάσα κατεύθυνση στις αρχές του 2025. Ωστόσο, ακόμη κι αν εξομαλυνθεί αυτή η μεταβλητότητα, η τάση δείχνει αισθητά χαμηλότερες πωλήσεις, καθώς εξαιτίας των υψηλότερων τιμών οι εισαγωγικές επιχειρήσεις των ΗΠΑ υποχρεώνονται είτε να περιορίσουν τις αγορές τους είτε να στραφούν σε άλλους προμηθευτές. Οι οικονομολόγοι

Το εμπορικό έλλειμμα της Ε.Ε. με την Κίνα διευρύνθηκε στα 26,8 δις. ευρώ από 24,5 δις. ευρώ.

εκτιμούν ότι προκειμένου η Ευρώπη να ανακτήσει αυτό το χαμένο μερίδιο αγοράς θα χρειαστούν χρόνια. Στο μεταξύ δημιουργείται ένα σημαντικό κενό στην οικο-

νομία, καθώς οι καθαρές εξαγωγές αποτελούναν ανέκαθεν βασικό πυλώνα ανάπτυξης. Πλέον, οι προοπτικές ανάπτυξης της Ευρωζώνης διαμορφώνονται ελα-

φρώς πάνω από το 1% τα επόμενα χρόνια. Βέβαια, η ευρωπαϊκή οικονομία αποδεικνύεται προς το παρόν ανθεκτική στους εμπορικούς τριγμούς που προκάλεσε ο Ντόναλντ Τραμπ, καθώς οι επενδύσεις που σχετίζονται με την τεχνητή νοημοσύνη και η εγχώρια κατανάλωση ενισχύονται, συντηρώντας μια ήπια αναπτυξιακή τροχιά.

Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσε η Eurostat, η οικονομία της Ευρωζώνης αναπτύχθηκε κατά 0,3% το τελευταίο τρίμηνο του 2025. Ακόμη ένα ενθαρρυντικό στοιχείο είναι ότι η απασχόληση στο μπλοκ αυξήθηκε κατά 0,2% σε τριμηνιαία βάση, διατηρώντας τον ίδιο ρυθμό με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο. Μέρος της αισιοδοξίας τροφοδοτείται επίσης από την ενίσχυ-

ση της εγχώριας δαπάνης, ιδίως στη Γερμανία, όπου η κυβέρνηση αυξάνει τις επενδύσεις σε άμυνα και υποδομές, δύο τομείς που επί πολλά χρόνια ήταν παραμελημένοι. Οι δαπάνες αυτές φαίνεται πως κινούνται μέχρι στιγμής με αργό ρυθμό, αλλά αναμένεται να ενισχύσουν τα μεγέθη του δεύτερου κιόλας τριμήνου του 2026 και να φτάσουν στην κορυφή τους έως το τέλος του έτους. Σημειώνεται ότι οι εξωτερικές οικονομικές προκλήσεις ενδέχεται να λειτουργήσουν ως καταλύτης για μεταρρυθμίσεις που καθυστερούν εδώ και χρόνια στο εσωτερικό του μπλοκ. Η ΕΚΤ μάλιστα εκτιμά ότι η άρση εξωτερικών εμποδίων θα μπορούσε να αντισταθμίσει μέρος των εμπορικών απωλειών, που προκαλούν οι αμερικανικοί δασμοί.

Η εκτίμηση του Πεκίνου
Ερμηνεύοντας τη στάση της Κίνας, η πρώην διπλωμάτις των ΗΠΑ Σάρα Μπεράν επισήμανε ότι «το περασμένο έτος, η Κίνα άρχισε να βλέπει τις ΗΠΑ ως ίση και θεωρεί πως είναι σε καλύτερη θέση από την πρώτη θητεία του Τραμπ για να ανταγωνιστεί και να σταθεί στα δικά της πόδια».

1 τρισ.

δολ. έχει δεσμεύσει το Πεκίνο στην προσπάθεια για οικονομική ανεξάρτηση από τις ΗΠΑ.

7,5%

μόλις αντιπροσωπεύουν πλέον τα κινεζικά προϊόντα στις εισαγωγές των ΗΠΑ.

Το στοίχιγμα

Ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης και «τσάρος» των Οικονομικών της Κίνας, Χε Λιφένγκ, δήλωσε τον Νοέμβριο πως «η ανάπτυξη της επόμενης γενιάς βιομηχανίας υψηλής τεχνολογίας για την ερχόμενη πενταετία αποτελεί εγγενή προϋπόθεση για να διασφαλίσουμε τη στρατηγική πρωτοβουλία στον ανταγωνισμό των μεγάλων δυνάμεων».

Το αμερικανικό χρέος

Επικρίνοντας όσους υπογραμμίζουν ότι πολλές χώρες μειώνουν την έκθεσή τους στο αμερικανικό χρέος, ο Κρις Τέρνερ, στέλεχος της ING, τόνισε ότι «τον Νοέμβριο η Κίνα και το Χονγκ Κονγκ κατείχαν μαζί 938 δισ. δολ. και τα σκόλια αυτά έρχονται σε μια στιγμή που το δολάριο είναι ευάλωτο».

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Εχουν ήδη παρέλθει έξι χρόνια από την περίοδο που εν μέσω της πρώτης, και μάλλον προειδοποιητικής, θητείας του Ντόναλντ Τραμπ γινόταν εκτεταμένα λόγος περί αποσύνδεσης των δύο μεγαλύτερων οικονομιών του πλανήτη. Τότε ήταν συχνές οι μελέτες περί του συνεπακόλουθου κόστους στις δύο οικονομίες, που στη συντριπτική πλειονότητά τους προέβλεψαν πως το βαρύτερο τίμημα θα το πλήρωνε η Κίνα. Και όχι μόνον επειδή οι άλλοτε ιλιγγιώδεις ρυθμοί ανάπτυξης της κινεζικής οικονομίας ήταν σε μεγάλο βαθμό εξαρτημένες από τις εξαγωγές

Ο Τραμπ έχει συμφωνήσει να συνεργαστεί με την Ε.Ε., την Ιαπωνία και το Μεξικό για την ανάπτυξη στρατηγικής σημασίας μετάλλων.

της, αλλά επειδή εθεωρείτο τότε δεδομένη η υστέρησή της σε τεχνολογία.

Κάποιοι, πάντως, απέδιδαν από τότε τον πόλεμο που είχε κηρύξει ο Τραμπ στον κινεζικό κολοσσό Huawei σε κρυφή αγωνία της Ουάσινγκτον για το ενδεχόμενο να ξαναζήσει τον αιφνδιασμό που υπέστη η υπερδύναμη το 1957 όταν οι Σοβιετικοί έστειλαν πρώτοι τον Σπούτνικ στον ουρανό. Αυτό όμως συνέβη έως ένα βαθμό στις αρχές του περασμένου έτους, όταν η κινεζική εταιρεία τεχνητής νοημοσύνης DeepSeek άφησε εμβρόντητη τη Silicon Valley παρουσιάζοντας μοντέλο εφάμιλλο των αμερικανικών κολοσσών, αλλά με κόστος αδιανόητα μικρότερο. Είναι σαφές πως σήμερα, ένα χρόνο μετά τη δήλωση του Τζένσεν Χουάνγκ, επικεφαλής του κολοσσού της Nvidia, ότι «η Κίνα είναι νανο-δευτερόλεπτα πίσω από τις ΗΠΑ και όχι χρόνια» η θέση της δεύτερης οικονομίας του πλανήτη έχει ενισχυθεί σημαντικά και πλε-

ον το Πεκίνο αντιμετωπίζει την Ουάσινγκτον ως ισότιμη δύναμη και όχι βέβαια μόνον εξαιτίας της DeepSeek, αλλά λόγω πολύ περισσότερων επιτευγμάτων.

Ετσι, φαίνεται ότι 54 χρόνια από την ιστορική επίσκεψη του Ρίτσαρντ Νίξον στην Κίνα, τον Φεβρουάριο του 1972, το Πεκίνο έχει για τα καλά μπει στην αντίστροφη πορεία από την προσέγγιση που εγκαινίασαν οι δύο χώρες τότε, όταν η Ουάσινγκτον προεξόφλουσε πως θα ήταν για πάντα από θέσεως ισχύος και η άλλη πλευρά θα

παρέμενε ισοβίως ο «φτωχός συγγενής». Τα τελευταία δύο χρόνια το Πεκίνο έχει δεσμεύσει περίπου 1 τρισ. δολ. σε επιδοτήσεις ή άλλες δαπάνες για τη στήριξη της γεωργίας, του τομέα ενέργειας, αλλά προπαντός την εντός Κίνας παραγωγή των μικροεπεξεργαστών που χρειάζονται για τα μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης. Σκοπός του, να επιτύχει την αυτάρκεια της χώρας σε αυτούς τους κρίσιμους τομείς, στόχους που έχει τονίσει ο Κινέζος πρόεδρος, Σι Τζινπίνγκ, εδώ και χρόνια και πλέον υλοποιεί. Ετσι

στη νοτιοανατολική Κίνα οι αγρότες εισπράττουν επιδοτήσεις από το κράτος για να καλλιεργούν σόγια, ένα από τα αγροτικά προϊόντα που έως τώρα εισήγαγε από τις ΗΠΑ. Εκεί, άλλωστε, αντιδράσει δυναμικά στην πολιτική του Τραμπ και στους δασμούς που επέβαλε ο Αμερικανός πρόεδρος στα προϊόντα της, μειώνοντας σημαντικά τις εξαγωγές της στη μεγαλύτερη αγορά του κόσμου και αναζητώντας εναλλακτικές αγορές. Ετσι, σύμφωνα με την Goldman Sachs, στη διάρκεια του περασμένου έτους το μερίδιο των κι-

νεζικών προϊόντων στο σύνολο των εισαγωγών των ΗΠΑ μειώθηκε στο 7,5%, αντιστρέφοντας μια ανοδική πορεία που σημείωναν οι εισαγωγές κινεζικών ειδών στις ΗΠΑ επί δύο δεκαετίες, ουσιαστικά από το 2001 και την ένταξη της Κίνας στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου. Ολα αυτά συμβαίνουν ενώ ο Ντόναλντ Τραμπ έχει επενδύσει σε αμερικανικές εταιρείες σπάνιων γαιών, έχει συμφωνήσει να συνεργαστεί με την Ε.Ε., την Ιαπωνία και το Μεξικό για την ανάπτυξη στρατηγικής σημασίας μετάλλων που χρειάζονται για τη

σύγχρονη τεχνολογία και υπόσχεται «παλινόρθωση της αμερικανικής οικονομίας και περιορισμό του εμπορίου με την Κίνα».

Η σημαντικότερη μεταβολή όμως στις σχέσεις των δύο οικονομιών προέρχεται σαφώς από το Πεκίνο και είναι η σταδιακή μείωση του αμερικανικού χρέους στα κρατικά χαρτοφυλάκια της Κίνας. Αλλοτε θεωρούμενο ως «υπερόπλο» στα χέρια της Κίνας, που μέχρι και το μεγαλύτερο μέρος του 2016 ήταν ο υπ' αριθμόν 1 πιστωτής των ΗΠΑ κρατώντας αμερικανικούς τίτλους αξίας 1,1 τρισ. δολ. Και μόνο τον Οκτώβριο του 2016, λίγο προτού αναλάβει για πρώτη φορά πρόεδρος των ΗΠΑ

Το Πεκίνο έχει επιλέξει να μειώσει σταδιακά και μάλλον αθόρυβα την έκθεσή του σε ομόλογα του αμερικανικού δημοσίου.

ο Ντόναλντ Τραμπ, την εκτόπισε από την πρώτη θέση η Ιαπωνία, η οποία σήμερα κατέχει ομόλογα του αμερικανικού δημοσίου αξίας 1,202,6 τρισ. δολ. Θεωρητικά η Κίνα θα μπορούσε να έχει προκαλέσει έως και μεγάλα δεινά στην αμερικανική οικονομία εάν αποφάσιζε να αρχίσει να πουλάει μαζικά τα ομόλογα του αμερικανικού δημοσίου. Στην περίπτωση αυτή, βέβαια, θα είχε προκαλέσει πτώση της αξίας τους και επομένως ζημία σοβαρή στα κρατικά ταμεία. Εκεί επιλέγει να μειώσει σταδιακά και μάλλον αθόρυβα την έκθεσή της σε ομόλογα του αμερικανικού δημοσίου, θεωρώντας μάλλον πως έτσι διασφαλίζει την κινεζική οικονομία. Σήμερα το Πεκίνο κατέχει αμερικανικό χρέος αξίας μόλις 682,6 δισ. δολ. και είναι τρίτος πιστωτής της Ουάσινγκτον μετά τη Βρετανία. Και την περασμένη εβδομάδα η Κίνα κάλεσε τις κινεζικές τράπεζες να μειώσουν περαιτέρω την έκθεσή τους σε αμερικανικούς τίτλους.

The INSIDER

Το εβδομαδιαίο podcast ανάλυσης της επικαιρότητας

με τον Ανδρέα Χατζηκυριάκο

Διαθέσιμο στο kathimerini.com.cy

 Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ολοφ Γκιλ, εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες

Ανεκμετάλλευτα 11 τρισ. ευρώ στην Ε.Ε.

Μια ενιαία κεφαλαιαγορά θα έχει πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα στην οικονομία

“

Η σύγκριση με τις ΗΠΑ

Οι χρηματοπιστωτικές αγορές της Ε.Ε. παραμένουν σημαντικά κατακερματισμένες και μικρές. Δεν έχουν ανταγωνιστικότητα και χάνουν πιθανές οικονομίες κλίμακας και κέρδη αποδοτικότητας. Το 2024, η κεφαλαιοποίηση της αγοράς των χρηματιστηρίων ανήλθε στο 73% του ΑΕΠ της Ε.Ε., σε σύγκριση με 270% στις ΗΠΑ.

Σύνδεση των εθνικών αγορών

Στόχος δεν είναι η συγκέντρωση της χρηματοοικονομικής δραστηριότητας σε λίγους μεγάλους κόμβους, αλλά η σύνδεση όλων των εθνικών αγορών, έτσι ώστε οι αποταμιεύσεις και οι επενδύσεις να μπορούν να ρέουν πιο ελεύθερα σε ολόκληρη την Ένωση. Οι εταιρείες σε μικρότερα ή πιο απομακρυσμένα κράτη-μέλη θα πρέπει να μπορούν να λαμβάνουν χρηματοδότηση από οπουδήποτε στην Ε.Ε. και τα νοικοκυριά να μπορούν να έχουν πρόσβαση σε μια ευρύτερη επιλογή οικονομικά προσίτων και εύχρηστων χρηματοοικονομικών προϊόντων.

Συνέντευξη στον **ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ**

«**Το πρόβλημα** της Ευρώπης δεν είναι η έλλειψη κεφαλαίων, αλλά η έλλειψη πρόσβασης σε κεφάλαια που υπάρχουν και δεν αξιοποιούνται», τονίζει στην «Κ» ο Ολοφ Γκιλ, εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι η κεφαλαιοποίηση των ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων ανέρχεται στο 73% του ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όταν στις ΗΠΑ το αντίστοιχο μέγεθος αντιπροσωπεύει το 270% του ΑΕΠ. Κι αυτό παρότι οι διαθέσιμες αποταμιεύσεις των Ευρωπαίων υπερβαίνουν τα 11 τρισ. ευρώ. Υπ' αυτή την έννοια, η ευρωπαϊκή οικονομία έχει μπροστά της μια αναξιοποίητη αναπτυξιακή ευκαιρία, υπό δυο προϋποθέσεις: την ολοκλήρωση της ενιαίας κεφαλαιαγοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την ενίσχυση του χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού των Ευρωπαίων· λιγότερο από το ένα πέμπτο γνωρίζει επαρκώς πώς να διαχειριστεί τις οικονομίες του.

– **Πώς προχωρεί η Ένωση Κεφαλαιαγορών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πώς θα βοηθήσει τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις στην πράξη;**
– Η Επιτροπή εργάζεται για την προώθηση της Ένωσης Κεφαλαιαγορών από το 2015. Ενώ έχουμε σημειώσει πρόοδο σε ορισμένα κρίσιμα ζητήματα, είναι δίκαιο να πούμε ότι δεν έχουμε δεν επαρκή πρόοδο μέχρι σήμερα. Με την Ένωση Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων (SIU) η Επιτροπή αλλάζει ταχύτητα. Η SIU βασίζεται στην πρόοδο που έχει σημειωθεί όλα αυτά τα χρόνια με την Τραπεζική Ένωση και την Ένωση Κεφαλαιαγορών. Μαθαίνουμε από αυτές τις εμπειρίες και υιοθετούμε μια ολιστική προσέγγιση. Ενσωματώνουμε τόσο τον τραπεζικό όσο και τον κεφαλαιακό τομέα για να δημιουργήσουμε ένα πραγματικά ολοκληρωμένο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Από την έναρξη της στρατηγικής μας τον Μάρτιο, έχουμε καταθέσει ένα φιλόδοξο και πρωτοφανές σύνολο μεταρρυθμίσεων για να κάνουμε την SIU πραγματικότητα. Δημοσιεύσαμε το πακέτο τιτλοποι-

Η Ένωση Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων έχει σχεδιαστεί για να παρέχει επαρκείς ευκαιρίες χρηματοδότησης εντός της Ευρώπης, μειώνοντας την ανάγκη των εταιρειών να αναζητούν χρηματοδότηση στο εξωτερικό, σημειώνει ο κ. Γκιλ.

ποψς τον Ιούνιο, τη στρατηγική μας για τον οικονομικό αλφαριθμητισμό και τη σύστασή μας για τους λογαριασμούς αποταμιεύσεων και επενδύσεων τον Σεπτέμβριο, τα μέτρα για την ενίσχυση των επικουρικών συντάξεων τον Νοέμβριο και το πρόσφατο πακέτο ολοκλήρωσης της αγοράς τον Δεκέμβριο. Φυσικά δεν είμαστε μεμονωμένοι παράγοντες σε αυτό το ταξίδι και απαιτείται η συμμετοχή όλων των ενδιάμεσων μερών. Εναπόκειται πλέον στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στα κράτη-μέλη, και μάλιστα στον χρηματοπιστωτικό κλάδο, να διαδραματίσουν τον ρόλο τους και να μας βοηθήσουν να πετύχουμε την υπέρβαση. Η SIU έχει σχεδιαστεί για να προσφέρει απτά και συγκεκριμένα οφέλη για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και την ευρύτερη οικονομία. Για τους πολίτες της Ε.Ε. σημαίνει περισσότερες και καλύτερες επενδυτικές ευκαιρίες, και την ευκαιρία να επιτύχουν καλύτερες αποδόσεις με τις αποταμιεύσεις τους. Για τις εταιρείες, συμπεριλαμβανομένων των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), η SIU σημαίνει ευκολότερη και μεγαλύτερη πρόσβαση στη χρηματοδότηση, αξιοποιώντας το σημαντικό απόθεμα κεφαλαίων εντός της Ε.Ε. Επιτρέποντας ευκολότερη πρόσβαση σε διαφοροποιημένες πηγές χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης με ίδια κεφάλαια, οι εταιρείες αυτές

Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν ποικίλες απαιτήσεις και πρακτικές μεταξύ των κρατών-μελών, γεγονός που εμποδίζει τις διασυννοριακές δραστηριότητες και περιορίζει τις ευκαιρίες για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, επηρεάζοντας αρνητικά την ανταγωνιστικότητα της Ε.Ε.

μπορούν να συγκεντρώσουν τα κεφάλαια που χρειάζονται για να αναπτυχθούν και να επεκταθούν. Αυτό είναι απαραίτητο για την ανάπτυξη βασικών τομέων της οικονομίας, όπως η τεχνητή νοημοσύνη, οι ημιαγωγοί, η κβαντική υπολογιστική, η βιώσιμη ενέργεια, η βιοτεχνολογία ή η άμυνα. Τελικά, αυτό μπορεί να έχει πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα στην οικονομία, ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα, αυξάνοντας την οικονομική ανάπτυξη και ευημερία, και δημιουργώντας ευκαιρίες απασχόλησης για τους Ευρωπαίους.

– **Ποια είναι τα εμπόδια που θα πρέπει να ξεπεραστούν στη διαδρομή για μια πραγματική Ένωση Κεφαλαιαγορών;**
– Παρά την πρόσφατη πρόοδο, οι χρηματοπιστωτικές αγορές της Ε.Ε. παραμένουν σημαντικά κατακερματισμένες και μικρές. Δεν

έχουν ανταγωνιστικότητα και χάνουν πιθανές οικονομίες κλίμακας και κέρδη αποδοτικότητας. Το 2024, η κεφαλαιοποίηση της αγοράς των χρηματιστηρίων ανήλθε στο 73% του ΑΕΠ της Ε.Ε., σε σύγκριση με 270% στις ΗΠΑ. Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν ποικίλες απαιτήσεις και πρακτικές μεταξύ των κρατών-μελών, γεγονός που εμποδίζει τις διασυννοριακές δραστηριότητες και περιορίζει τις ευκαιρίες τόσο για τους πολίτες όσο και για τις επιχειρήσεις, επηρεάζοντας αρνητικά την ανταγωνιστικότητα της Ε.Ε. Η οικοδόμηση μιας ενιαίας αγοράς κεφαλαίων απαιτεί την άρση των εμποδίων που αποτρέπουν την ολοκλήρωση της αγοράς, τη βελτίωση της παροχής διασυννοριακών χρηματοοικονομικών προϊόντων, καθώς και την προσπάθεια για πιο εναρμονισμένη εποπτεία. Το πρόσφατο

πακέτο ολοκλήρωσης της αγοράς υποστηρίζει αυτούς τους στόχους, απλοποιώντας παράλληλα το κανονιστικό και εποπτικό πλαίσιο της Ε.Ε. Ερχεται μόλις εννέα μήνες μετά την ανακοίνωσή του στη στρατηγική SIU. Αυτό καταδεικνύει τον πολιτικό επείγοντα χαρακτήρα αυτού του ζητήματος και την αποφασιστικότητα μας να το αντιμετωπίσουμε.

– **Πρόσφατα είχαμε τη συμφωνία εξαγοράς του Χρηματιστηρίου Αθηνών από το Euronext. Είναι αυτή μια μορφή ενοποίησης των κεφαλαιαγορών στην Ευρώπη; Και τι σηματοδοτεί για την ελληνική οικονομία η εξαγορά της ελληνικής χρηματαγοράς;**
– Η ολοκλήρωση των κεφαλαιαγορών μπορεί να λάβει διάφορες μορφές. Μπορεί να ενισχυθεί από την ενοποίηση ορισμένων υφιστάμενων φορέων μέσω εξαγορών και συγχωνεύσεων. Ταυτόχρονα θα μπορούσε επίσης να ενισχυθεί από διαρθρωτικές αλλαγές στη λειτουργία της αγοράς, όπου η ενοποίηση επιτυγχάνεται μέσω καλύτερης συνδεσιμότητας και διεισδυτικότητας των υποδομών της αγοράς, όπως τα χρηματιστήρια και τα κεντρικά αποθετήρια τίτλων. Τελικά, όποια μορφή κι αν λάβει η ενοποίηση, θα πρέπει να προσφέρει καλύτερες επενδυτικές ευκαιρίες για τους επενδυτές και πρόσβαση σε περισσότερες ευκαιρίες χρηματοδότησης για τις ελληνικές εταιρείες, παρέχοντάς τους πρόσβαση σε ένα ευρύτερο σύνολο κεφαλαίων. Το πακέτο ενοποιήσεως της αγοράς μας δεν επιβάλλει την ενοποίηση, αλλά εξαλείφει τα εμπόδια που εμποδίζουν την ενοποίηση με γνώμονα την αγορά. Στόχος αυτού του πακέτου δεν είναι η συγκέντρωση της χρηματοοικονομικής δραστηριότητας σε λίγους μεγάλους κόμβους, αλλά η σύνδεση όλων των εθνικών αγορών, έτσι ώστε οι αποταμιεύσεις και οι επενδύσεις να μπορούν να ρέουν πιο ελεύθερα σε ολόκληρη την Ένωση. Οι εταιρείες σε μικρότερα ή πιο απομακρυσμένα κράτη-μέλη θα πρέπει να μπορούν να λαμβάνουν χρηματοδότηση από οπουδήποτε στην Ε.Ε. και τα νοικοκυριά να μπορούν να έχουν πρόσβαση σε μια ευρύτερη επιλογή οικονομικά

προσίτων και εύχρηστων χρηματοοικονομικών προϊόντων.

– **Εχει εμπεδωθεί στα ευρωπαϊκά όργανα η αίσθηση του επείγοντος με δεδομένο τον αυξανόμενο διεθνή ανταγωνισμό; Ο οποίος είναι πλέον ιδιαίτερα επιθετικός ακόμη και από μέχρι πρότινος στενούς φίλους της Ευρώπης, όπως οι ΗΠΑ.**
– Ο Μάριο Ντράγκι έχει καθορίσει με σαφήνεια τις προκλήσεις που έχουμε μπροστά μας, εάν δεν αναλάβουμε δράση για την αποκατάσταση της ανταγωνιστικότητας της Ε.Ε., μεταξύ άλλων μέσω της καλύτερης ενσωμάτωσης των κεφαλαιαγορών μας. Το ζήτημα δεν είναι η έλλειψη κεφαλαίων, αλλά μάλλον η έλλειψη πρόσβασης σε αυτά. Οι ευρωπαϊκές εταιρείες με καινοτόμες δυνατότητες που αλλάζουν τα δεδομένα πρέπει να έχουν κεφάλαια στα χέρια τους. Με πάνω από 11 τρισ. ευρώ σε αποταμιεύσεις νοικοκυριών, η Ευρώπη διαθέτει έναν σημαντικό ανεκμετάλλευτο πόρο. Αλλά αυτή τη στιγμή, αυτό το κεφάλαιο είναι απρόσιτο λόγω της αναντιστοιχίας μεταξύ των αποταμιεύσεων και των εταιρειών που χρειάζονται κεφάλαια. Ο κατακερματισμός των κεφαλαιαγορών μας δημιουργεί εμπόδια για τις επιχειρήσεις, καθιστώντας πιο δύσκολη την ανάπτυξη τους και την επιτυχία τους. Και αυτός είναι ένας από τους κύριους λόγους που βλέπουμε πολλές από αυτές τις καινοτόμες εταιρείες να εγκαταλείπουν την Ευρώπη αναζητώντας καλύτερες ευκαιρίες. Για να πετύχουμε, χρειαζόμαστε μια λειτουργική και ολοκληρωμένη κεφαλαιαγορά, και έναν τραπεζικό τομέα που θα φέρνει κοντά τους αποταμιευτές, τους θεσμικούς επενδυτές και τις εταιρείες. Η Ένωση Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων έχει σχεδιαστεί για να παρέχει επαρκείς ευκαιρίες χρηματοδότησης εντός της Ευρώπης, μειώνοντας την ανάγκη των εταιρειών να αναζητούν χρηματοδότηση στο εξωτερικό. Στόχος μας είναι να δημιουργήσουμε μια οδό για τη ροή των ιδιωτικών αποταμιεύσεων στις ευρωπαϊκές εταιρείες, ενισχύοντας την ανάπτυξη, την ευημερία και τις αποδόσεις για τους αποταμιευτές, με παράλληλα οφέλη για την ευρωπαϊκή οικονομία.

Σταυροφορία για οικονομικό αλφαριθμητισμό των Ευρωπαίων

– **Μια πτυχία της συζήτησης ευρύτερα είναι αυτό που αποκαλούμε χρηματοοικονομικό αλφαριθμητισμό. Πώς μπορούν τα κράτη-μέλη να ενισχύσουν τη γνώση γύρω από τη διαχείριση του χρήματος με στόχο την επίτευξη υψηλότερων αξιών;**
– Υψηλότερα επίπεδα χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού θα είναι απαραίτητα, μεταξύ άλλων, για την ανάπτυξη μιας κουλτού-

ρας λιανικών επενδύσεων εντός της Ε.Ε. Ο χρηματοοικονομικός αλφαριθμητισμός είναι κάτι περισσότερο από την απλή κατανόηση των αριθμών. Πρόκειται για την ενδυνάμωση των πολιτών ώστε να λαμβάνουν τις αποφάσεις τους με σιγουριά – από την κατάρτιση προϋπολογισμού και τη σύγκριση τιμών στο σούπερ μάρκετ έως τον σχεδιασμό για το μέ-

λλον, συμπεριλαμβανομένων της καλύτερης εξοικονόμησης και της γνώσης του πώς να επενδύουν. Είναι ένα εργαλείο που μπορεί να συμβάλει στην οικονομική ένταξη και να βοηθήσει των Ευρωπαίους να αυξήσουν την οικονομική ασφάλεια και ανεξαρτησία τους. Αλλά η πραγματικότητα είναι ανησυχητική. Σύμφωνα με την έρευνα του Ευρωβαρόμετρου

του 2023, λιγότερο από το ένα πέμπτο των Ευρωπαίων έχουν υψηλό οικονομικό αλφαριθμητισμό. Και αυτό είναι ακόμη χειρότερο όταν εξετάσουμε τους πιο ευάλωτους στην κοινωνία μας. Εάν οι πολίτες δεν γνωρίζουν πώς να διαχειρίζονται τον προϋπολογισμό τους, πώς να αποταμιεύουν και ποια είναι τα οφέλη της επένδυσης αυτών των αποταμιεύσεων, θα συνεχίσουν να χάνουν τις

ευκαιρίες που προκύπτουν από την αξιοποίηση των χρημάτων τους. Γι' αυτό υιοθετήσαμε μια ολοκληρωμένη στρατηγική χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού για την Ε.Ε. Για να ενδυναμώσουμε τους πολίτες με τις γνώσεις και την αυτοπειθοίηση που χρειάζονται ώστε να λαμβάνουν τεκμηριωμένες οικονομικές αποφάσεις, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής στις κεφαλαια-

γορές σε ασφαλή και ορθή βάση, εφόσον το επιθυμούν. Η φιλοδοξία μας είναι να καταστήσουμε τον οικονομικό αλφαριθμητισμό εθνικό σκοπό σε κάθε κράτος-μέλος. Για να επιτευχθεί αυτό, τόσο η Ε.Ε. όσο και οι εθνικές κυβερνήσεις θα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειες τους. Κάθε κράτος-μέλος, συμπεριλαμβανομένης της ελληνικής κυβέρνησης, αναπτύσσει

ή εφαρμόζει τη δική του εθνική στρατηγική. Αυτό το έργο είναι απαραίτητο. Τα επόμενα χρόνια, η Επιτροπή θα υποστηρίξει τα κράτη-μέλη, θα εντείνει τις προσπάθειές τους και θα τα συνδέσει μεταξύ τους. Θα παρέχει εργαλεία και στοιχεία, όπως το ήδη αναφερθέν Ευρωβαρόμετρο, για την καθοδήγηση πιο αποτελεσματικών πολιτικών σε ολόκληρη την Ένωση.

Ανατροπή στις δουλειές γραφείου λόγω ΑΙ

Οι περισσότερες, εάν όχι όλες, δουλειές γραφείου θα αυτοματοποιηθούν από την τεχνητή νοημοσύνη μέσα στους επόμενους 12-18 μήνες, εκτίμησε ο επικεφαλής της Microsoft AI Μουσταφά Σουλεϊμάν, σε ακόμη μία προειδοποίηση για τις δραματικές επιπτώσεις που θα έχει η ανάπτυξη της τεχνολογίας στην αγορά εργασίας. «Νομίζω ότι θα έχουμε απόδοση στο ίδιο επίπεδο με τον άνθρωπο στις περισσότερες, εάν όχι σε όλες, επαγγελματικές εργασίες», είπε ο Σουλεϊμάν σε συνέντευξη του στους Financial Times. «Ετσι, οι περισσότερες από τις εργασίες "λευκού κολάρου", όπου κάθεται μπροστά από έναν υπολογιστή, είτε είσαι δικηγόρος, είτε λογιστής, είτε project manager, είτε υπεύθυνος μάρκετινγκ, θα αυτοματοποιηθούν πλήρως από την τεχνητή νοημοσύνη μέσα στους επόμενους 12 έως 18 μήνες». Πρόκειται, όπως εξήγησε, για κάτι που είναι ήδη ορατό στον κλάδο του λογισμικού, όπου οι εργαζόμενοι χρησιμοποιούν «προγραμματισμό με τη βοήθεια της τεχνητής νοημοσύνης για τη συντηρητική πλειονότητα της παραγωγής κώδικα». «Είναι μια αρκετά διαφορετική σχέση με την τεχνολογία και αυτό έχει συμβεί τους τελευ-

Νομίζω ότι θα έχουμε απόδοση στο ίδιο επίπεδο με τον άνθρωπο στις περισσότερες επαγγελματικές εργασίες, είπε ο επικεφαλής της Microsoft AI Μουσταφά Σουλεϊμάν σε συνέντευξη του στους Financial Times.

ταίους έξι μήνες», είπε. Πραγματικά, ο ξένος Τύπος έχει καταγράψει τις ριζικές αλλαγές που επέφερε η τεχνητή νοημοσύνη στον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν οι εργαζόμενοι στον τομέα του λογισμικού. Όμως, ενώ η τεχνολογία έχει «εξεκλειδώσει» πολύ μεγάλη παραγωγικότητα, πολλοί εργαζόμενοι δεν βλέπουν το όφελος αφού οι επιχειρήσεις περιμένουν όλο και περισσότερα από αυτούς, με αποτέλεσμα να προκαλείται η λεγόμενη «κόπωση» της τεχνητής νοημοσύνης και εργασιακή εξάντληση. Η Microsoft είναι μία από

τις κορυφαίες εταιρείες πίσω από την προσπάθεια για την εισαγωγή της τεχνητής νοημοσύνης στους χώρους εργασίας, αφού έχει επενδύσει στην OpenAI και στην Anthropic και έχει δημιουργήσει προϊόντα όπως το Copilot. Ο επικεφαλής των δραστηριοτήτων τεχνητής νοημοσύνης της Microsoft ουσιαστικά ενώνει τη φωνή του με άλλες προσωπικότητες από τη βιομηχανία της τεχνολογίας που εκτιμούν ότι η ΑΙ θα προχωρήσει αρκετά ώστε να αντικαταστήσει μεγάλο μέρος του εργατικού δυναμικού.

Μέσα στους επόμενους 12-18 μήνες οι περισσότερες θα αυτοματοποιηθούν, λέει το στέλεχος της Microsoft.

Ο Στιούαρτ Ράσελ, επιστήμονας υπολογιστών που συνυργράψε ένα από τα πιο έγκυρα βιβλία στον κόσμο για την τεχνητή νοημοσύνη, δήλωσε σε συνέντευξη του πέρσι ότι οι πολιτικοί ηγέτες θα αντιμετωπίσουν την εκτίναξη της ανεργίας στο 80%, καθώς η τεχνολογία θα αντικαθιστά τους πάντες, από τους χειρουργούς έως τους διευθυντές συμβούλους. Ο Ντάριο Αμοντέι, διευθύνων σύμβουλος και συνιδρυτής της Anthropic, είχε δηλώσει ότι η τεχνητή νοημοσύνη θα μπορούσε να εξαλείψει τις μισές θέσεις εργασίας ανάμεσα στους χαμηλόβαθμους υπαλλήλους γραφείου. «Είμε ως παραγωγοί αυτής της τεχνολογίας έχουμε καθήκον και υποχρέωση να είμαστε ειλικρινείς για το τι έρχεται», είπε πρόσφατα ο Αμοντέι σε συνέντευξη του στο Axios. «Δεν νομίζω ότι ο κόσμος το έχει αντιληφθεί αυτό».

Η Waymo προσλαμβάνει διανομείς για να κλείνουν τις πόρτες των ρομποταξί

Κινούνται αυτόνομα. Τα ταξί της Waymo οδηγούν χωρίς ανθρώπους. Τι γίνεται όμως όταν ένας επιβάτης που αποχωρεί, αφήνει την πόρτα ανοικτή; Σε αυτή την περίπτωση το αυτοκίνητο δεν κινείται μέχρι να κλείσει κάποιος την πόρτα. Γι' αυτόν τον λόγο η Waymo απευθύνεται σε εργαζόμενους από εταιρείες όπως η DoorDash για να κλείνουν, επί πληρωμή, τις ανοικτές πόρτες των ρομποταξί της εταιρείας. Η εταιρεία αυτοκινούμενων αυτοκινήτων που ανήκει στην Alphabet επιβεβαίωσε ότι διεξάγει ένα πιλοτικό πρόγραμμα στην Ατλάντα, στο πλαίσιο του οποίου πληρώνει τους οδηγούς delivery για να κλείνουν τις πόρτες των ταξί Waymo που μένουν μισάνοιχτες. Οι οδηγοί της DoorDash ειδοποιούνται όταν ένα Waymo στην περιοχή έχει ανοικτή πόρτα, ώστε τα οχήματα να μπορούν να επιστρέψουν γρήγορα στον δρόμο. Η είδηση αυτή ήρθε ύστερα από μια ανάρτηση στο Reddit που έδειχνε ότι σε έναν οδηγό της DoorDash στην Ατλάντα προσφέρθηκαν 11,25 δολάρια για να κλεί-

σει την πόρτα ενός Waymo που βρισκόταν κοντά. Η Waymo και η DoorDash δήλωσαν με κοινή ανακοίνωσή τους στο CNBC ότι αναζητούν συνεχώς νέους και ευέλικτους τρόπους για να κερδίζουν χρήματα οι διανομείς της DoorDash, προσθέτοντας πάντως ότι τα μελλοντικά οχήματα της Waymo θα διαθέτουν αυτόματα κλείσιμο θυρών. Η εξάρτηση της Waymo από ανθρώπους για απλές εργασίες υπογραμμίζει το γεγονός ότι ακόμη και οι πιο προηγμένες αυτόνομες τεχνολογίες εξακολουθούν να απαιτούν διαπανρή ανθρώπινη παρέμβαση για ορισμένες βασικές λειτουργίες. Με αποτίμηση 126 δισ. δολαρίων σε έναν πρόσφατο γύρο χρηματοδότησης, η Waymo παίζει κεντρικό ρόλο στο πρόγραμμα Other Bets της Alphabet, το οποίο στοχεύει

στη «χρήση της τεχνολογίας για την επίλυση μεγάλων προβλημάτων που επηρεάζουν μια ευρεία γκάμα βιομηχανιών, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών και της τεχνολογίας υγείας», όπως αναφέρεται στα οικονομικά στοιχεία της εταιρείας. Εκτός από την DoorDash, η Waymo πληρώνει επίσης τους εργαζόμενους της Honk, μιας ανεξάρτητης εταιρείας οδικής βοήθειας, για να κλείνουν τις πόρτες των ρομποταξί. Ένα πρόσφατο δημοσίευμα της Washington Post ανέφερε ότι στους εργαζόμενους της Honk, οι οποίοι ήδη πληρώνονται για να παρέχουν συντήρηση στα οχήματα της Waymo, προσφέρθηκαν έως και 24 δολάρια στο Los Angeles για το κλείσιμο μιας πόρτας. Εν τω μεταξύ, η Waymo έχει αρχίσει να αναπτύσσει το ρομποταξί νέας γενιάς, καθώς η εταιρεία προσπαθεί να επεκτείνει το προβάδισμά της στις ΗΠΑ. Η Waymo προσφέρει επί του παρόντος την πλήρως αυτόνομη υπηρεσία ρομποταξί σε έξι αγορές των ΗΠΑ, με σχέδια επέκτασης σε αρκετές ακόμη, εντός του έτους.

Τραμπ και Ρωσία φέρνουν πιο κοντά στο ευρώ τη Σουηδία

Επανεξετάζει λόγω γεωπολιτικών κρίσεων
την ένταξή της στο ευρωπαϊκό νόμισμα

Η πολιτική του Ντόναλντ Τραμπ «πρώτα η Αμερική» και οι απειλές του να αποκτήσει με κάθε τρόπο τη γειτονική Γροιλανδία, όπως και η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, έχουν προκαλέσει γεωπολιτικούς κραδασμούς που μεταβάλλουν τον γεωστρατηγικό προσανατολισμό πολλών χωρών. Ανάμεσά τους η Σουηδία, καθώς η σκανδιναβική χώρα εκτός από την προσχώρησή της στο ΝΑΤΟ εξετάζει πλέον σοβαρά την προοπτική να υιοθετήσει το ευρώ. Η δημόσια διαβούλευση επί του θέματος είναι ακόμη σε αρχικό στάδιο, αλλά είναι σαφές ότι βρίσκεται σε εξέλιξη μια αλλαγή στον προβληματισμό της.

Το 2003, όταν η Σουηδία διεξήγαγε δημοψήφισμα με ερώτημα το κοινό νόμισμα, στο επίκεντρο της δημόσιας συζήτησης για το θέμα ήταν η δυνατότητα της σουηδικής κορώνας να λειτουργήσει ως ανάχωμα για τη μεγαλύτερη σκανδιναβική οικονομία. Σήμερα οι γεωπολιτικές εντάσεις και η ανησυχία που προκαλούν έχουν προσδώσει νέα διάσταση στη δημόσια διαβούλευση. Το επιχείρημα υπέρ του ευρώ είναι ότι θα ενισχύσει τους πολιτικούς δεσμούς της χώρας με την υπόλοιπη Ευρώπη και θα δώσει στους Σουηδούς μια θέση στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων όταν θα αποφασίζονται θέματα νομισματικής πολιτικής. Αντά προστίθενται βέβαια στην παραδοσιακή επιχειρηματολογία περί επέκτασης των εμπορικών σχέσεων

Το νέο επιχείρημα υπέρ της υιοθέτησης του ευρώ είναι ότι θα δώσει στους Σουηδούς μια θέση στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων όταν αποφασίζονται θέματα νομισματικής πολιτικής.

της χώρας και διευκόλυνσης των άμεσων επενδύσεων.

Αν η σκανδιναβική χώρα αποφασίσει τελικά τη στροφή στο ευρώ, θα ενισχύσει την αξιοπιστία του σε μια στιγμή που αμφισβητείται η κυριαρχία του δολαρίου στο διεθνές εμπόριο και ως παγκόσμιου αποθεματικού νομίσματος. Την πρώτη κίνηση έχει κάνει η Σουηδή υπουργός Οικονομίας, Ελίζαμπεθ Σβάντεσον, όταν σε συζήτηση τον περασμένο μήνα τάχθηκε υπέρ της διεξαγωγής δημόσιας διαβούλευσης για τα υπέρ και τα κατά της προσχώρησης στο ευρώ. Εγκαινιάσει, έτσι, επισήμως τη συζήτηση για το θέμα ενόψει και των εκλογών του Σεπτεμβρίου. Η αποτίμηση των υπέρ και των κατά δεν αναμένεται, πάντως, να αρχίσει παρά μετά την ολοκλήρωση των εκλογών. «Ο κόσμος αλλάζει και η Ε.Ε. αλλάζει», τόνισε η κ. Σβάντεσον στη σχετική συζήτηση και προσέθεσε ότι οι

Η Σουηδή υπουργός Οικονομίας Ελίζαμπεθ Σβάντεσον σε συζήτηση τον περασμένο μήνα τάχθηκε υπέρ της διεξαγωγής δημόσιας διαβούλευσης για τα υπέρ και τα κατά της προσχώρησης στο ευρώ. Εγκαινιάσει, έτσι, επισήμως τη συζήτηση για το θέμα ενόψει και των εκλογών του Σεπτεμβρίου. Η αποτίμηση των υπέρ και των κατά δεν αναμένεται, πάντως, να αρχίσει παρά μετά την ολοκλήρωση των εκλογών.

Σουηδοί πρέπει «να τολμήσουν να αξιολογήσουν, να διερευνήσουν και να αναλύσουν τι εξυπηρετεί στον μέγιστο βαθμό τα συμφέροντα της Σουηδίας, των σουηδικών νοικοκυριών και των σουηδικών επιχειρήσεων».

Εναυσμα για προβληματισμό προς την ίδια κατεύθυνση έχει δώσει, άλλωστε, η παρεμβατική μελέτη του Σουηδού οικονομολόγου Λας Κάλμφορς. Ο εν λόγω οικονομολόγος έχει γενικά μεγάλη επιρροή σε αποφάσεις της χώρας επί θεμάτων νομισματικής πολιτικής, καθώς διετέλεσε επικεφαλής της κυβερνητικής επιτροπής που είχε εξετάσει την προοπτική προσχώρησης στο ευρώ την περίοδο πριν από το σχετικό δημοψήφισμα του 2003. Τότε ήταν επιφυλακτικός ως προς τα οφέλη μιας τέτοιας επιλογής και η σύσταση της επιτροπής

της οποίας νήθηκε ήταν αρνητική. Τώρα, όμως, ο ίδιος άνθρωπος υιοθετεί μια πολύ πιο θετική προσέγγιση επικαλούμενος τα γεωπολιτικά δεδομένα, που «διαφέρουν πολύ σήμερα σε σύγκριση με το παρελθόν» και υπογραμμίζει ότι η δυναμική των πραγμάτων αυξάνει την αξία της συμμετοχής «στον πυρήνα» της Ε.Ε. Σε πρόσφατη συνέντευξη του τόνισε επιπλέον ότι η συμμετοχή στο ευρώ «θα ήταν συνεισφορά στη σύσφιξη των σχέσεων συνεργασίας στην Ευρώπη την οποία χρειαζόμαστε» και υπογράμμισε ότι «η Ρωσία και η Κίνα και ασφαλώς οι ΗΠΑ είναι αυτές που δεν έχουν αξιοπιστία».

Παράλληλα, ο Κάλμφορς σημειώνει την οικονομική διάσταση του θέματος επισημαίνοντας τις θετικές επιπτώσεις που είχε το ευρώ στις εμπορικές σχέσεις των χωρών-με-

λών της Ευρωζώνης, αλλά και στις ξένες επενδύσεις στο έδαφός τους, που υπήρξαν πολύ μεγαλύτερες από όσο είχε εκτιμηθεί όταν εξετάστηκε για πρώτη φορά το θέμα πριν από δύο δεκαετίες. Υποστήριξε επίσης ότι ο επιχειρηματικός κύκλος της Σουηδίας έχει συντονιστεί περισσότερο με την Ευρωζώνη, μειώνοντας πλέον τη σημασία της ανεξαρτησίας της στη χάραξη νομισματικής πολιτικής. Και, τέλος, υπογράμμισε ότι τα χαμηλά επίπεδα χρέους της Σουηδίας επιτρέπουν στην κυβέρνηση της να εφαρμόζει προγράμματα δημοσιονομικής καλάρωσης ώστε να ενισχύει την οικονομία της σε δύσκολες περιόδους.

Την ίδια στιγμή, ο επιχειρηματικός κόσμος της χώρας τείνει να συμφωνήσει με αυτήν την επιχειρηματολογία. Πολλοί επιχειρημα-

τίες παραπονούνται ότι οι μεγάλες διακυμάνσεις της σουηδικής κορώνας επιτείνουν την αστάθεια στην αγορά και υποστηρίζουν την προσχώρηση στο ευρώ. Ανάμεσά τους ο Κρίστερ Γκάρντελ της επενδυτικής Cevian Capital, που έχει αγοράσει και πουλήσει μερίδια σε μεγάλες σουηδικές επιχειρήσεις όπως η Volvo AB και στο παρελθόν είχε αποκαλέσει τη σουηδική κορώνα «ένα άχρηστο μικρό νόμισμα». Και ίσως το σημαντικότερο, πως η γειτονική Φινλανδία, όπως και η Δανία, ενθαρρύνουν τη Σουηδία να πάρει τη μεγάλη απόφαση. Τον Οκτώβριο ο Ολι Ρεν, διοικητής της Τράπεζας της Φινλανδίας, δήλωσε: «As to αντιμετωπίσουμε, είμαστε μικροί παίκτες, αλλά όλοι μαζί μπορούμε να προσθέσουμε το βάρος μας στην Ευρωζώνη και την Ε.Ε.».

Η ΕΚΤ ανοίγει την κάνουλα της ρευστότητας για κεντρικές τράπεζες σε όλο τον κόσμο

Με δεδομένη την ευνοϊκή συγκυρία για το ευρώ και καθώς πληθαίνουν οι φωνές που ενθαρρύνουν τα σχέδια για ενίσχυση του διεθνούς ρόλου του, η ΕΚΤ αρχίζει να υιοθετεί πρωτοβουλίες για να δρομολογήσει το φιλόδοξο σχέδιο. Παρουσίασε έτσι το σχέδιό της για παροχή αυξημένης ρευστότητας στις κεντρικές τράπεζες ανά τον κόσμο, πέραν του συνήθους επιπέδου της αγοράς και με ευνοϊκούς όρους, καθιστώντας το ενιαίο νόμισμα διαθέσιμο διεθνώς. Ο λόγος για το εργαλείο της ΕΚΤ με το οποίο παρέχει αυξημένη ρευστότητα σε κεντρικές τράπεζες όταν αυτές βρεθούν στη δύσκολη θέση να μην μπορούν να

Στόχος, η ενίσχυση
του διεθνούς ρόλου
του ευρώ.

αντλήσουν χρηματοδότηση από την αγορά. Τους δίνει τη δυνατότητα να δανειστούν ευρώ από την ΕΚΤ έναντι ενεχυρών υψηλής ποιότητας. Το σχετικό εργαλείο της ΕΚΤ ήταν, όμως, έως τώρα στη διάθεση μόνον ενός μικρού αριθμού ευρωπαϊκών χωρών από την Ανατολική Ευρώπη. Η πρόεδρος της ΕΚΤ, Κριστίν Λαγκάρντ, ωστόσο, έχει προ πολλού υποστηρίζει πως αν η τράπεζα προσφέρει

Το σχετικό εργαλείο της ΕΚΤ θα είναι διαθέσιμο από το γ' τρίμηνο του έτους.

την αντίστοιχη ρευστότητα σε περισσότερες χώρες, θα είναι το μέσον για να δώσει ώθηση στη διεθνή χρήση του ευρώ.

Το σχετικό εργαλείο της ΕΚΤ θα είναι διαθέσιμο από το γ' τρίμηνο του τρέχοντος έτους σε όλες τις κεντρικές τράπεζες ανά τον κόσμο με μοναδική προϋπόθεση να μην έχουν κατηγορηθεί για ξέπλυμα «μαύρου» χρήματος, χρηματοδότηση τρομοκρατικών οργανώσεων και να μην υπόκεινται σε διεθνείς κυρώσεις. «Το εργαλείο αυτό θα ενισχύσει τον ρόλο του ευρώ», τόνισε σχετικά η κ. Λαγκάρντ στη Διάσκεψη του Μονάχου, στην οποία συμμετείχε για πρώτη φορά πρόεδρος της

ΕΚΤ. Υπογράμμισε επιπλέον πως «η ύπαρξη ενός δανειστή ύστατης προσφυγής για τις κεντρικές τράπεζες ανά τον κόσμο ενισχύει την εμπιστοσύνη και ενθαρρύνει τις επενδύσεις, τον δανεισμό και τις εμπορικές συναλλαγές σε ευρώ, καθώς οι ενδιαφερόμενοι θα γνωρίζουν ότι θα έχουν πρόσβαση σε ρευστότητα όταν θα υπάρξουν προβλήματα στην αγορά».

Η συγκυρία είναι ευνοϊκή, δεδομένου ότι οι επενδυτές ανά τον κόσμο αναθεωρούν τον ρόλο του δολαρίου εξαιτίας κυρίως της απρόβλεπτης και ανορθόδοξης οικονομικής πολιτικής του Αμερικανού προέδρου. Αυτό έχει υποστηρίξει και η κ. Λαγκάρντ προ-

σφάτως, υπογραμμίζοντας ότι είναι καιρός να κατακτήσει το ευρώ μεγαλύτερο μερίδιο στην παγκόσμια αγορά, αλλά θα χρειαστεί να αναθεωρηθεί και ανασχεδιαστεί η οικονομική και χρηματοπιστωτική αρχιτεκτονική της Ευρωζώνης. Σημειώτεον ότι αντίστοιχο εργαλείο με της ΕΚΤ διαθέτει και η αμερικανική Federal Reserve, που ουσιαστικά προστατεύει την αγορά ομολόγων του αμερικανικού δημοσίου, δηλαδή προσφέρει διέξοδο στις τράπεζες σε περιόδους κρίσης και έλλειψης ρευστότητας, που θα μπορούσε να τις εξωθήσει σε πωλήσεις ομολόγων του αμερικανικού δημοσίου σε τιμές κάτω της αξίας τους.

Σενάρια για επίσπευση της διαδοχής Λαγκάρντ ενόψει γαλλικών εκλογών

Οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις θα μπορούσαν να επισπεύσουν τις αποφάσεις για τη διαδοχή της Κριστίν Λαγκάρντ στο τιμόνι της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, ώστε να μη χρειαστεί να τις συζητήσουν με έναν ακροδεξιό Γάλλο πρόεδρο μετά τις εκλογές του 2027, αναφέρει δημοσίευμα του Bloomberg.

Κανονικά, η θητεία της Λαγκάρντ διαρκεί έως τον Οκτώβριο του 2027, κάτι που σημαίνει ότι η απόφαση για τον επόμενο πρόεδρο της ΕΚΤ πιθανότατα θα λαμβανόταν εκείνο το καλοκαίρι.

Όμως, μπροστά στο ενδεχόμενο μιας νίκης είτε της Μαρίν Λεπέν είτε του προστατευόμενου της

Ζορντάν Μπαρντελά στις προεδρικές εκλογές του Απριλίου 2027 στη Γαλλία, οι Ευρωπαίοι ηγέτες ίσως προσαρμόσουν το χρονοδιάγραμμα αυτό. Πρόκειται για ένα βασικό «μάθημα» που πήραν από την προηγούμενη παραίτηση του επικεφαλής της Τράπεζας της Γαλλίας, Φρανσουά Βιλερουά ντε Γκαλό, καθώς η πρόωπη αποχώρησή του σημαίνει ότι η επιλογή του διαδόχου του θα γίνει από τον Εμανουέλ Μακρόν.

«Υπάρχουν καλοί λόγοι να ληφθούν αποφάσεις πριν από τις γαλλικές εκλογές», δήλωσε στο Bloomberg ο Εμάνουελ Μουνχ, καθηγητής του Frankfurt School of Finance και πρώην αξιωματού-

Ευρωπαϊκές κυβερνήσεις θέλουν να αποφύγουν το ενδεχόμενο διαπραγματεύσεως με έναν πιθανό ακροδεξιό Γάλλο πρόεδρο.

χος της Bundesbank. «Θα ήταν σύγγραφο πιο εύκολο με τον Μακρόν, παρά με τη Λεπέν ή τον Μπαρντελά, οι οποίοι ήδη έχουν δείξει πολύ διαφορετικές ιδέες για το ποιος θα πρέπει να είναι ο ρόλος της ΕΚΤ».

Το κατά πόσον οι κυβερνήσεις

βλέπουν την ανάγκη να δράσουν γρήγορα για να προστατεύσουν την κεντρική τράπεζα και τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τις συνέπειες της ανόδου της ακροδεξιάς Εθνικής Συσπείρωσης στη Γαλλία, είναι κρίσιμο για τα επόμενα βήματα σε έναν από τους πιο σημαντικούς διορισμούς για την περιοχή. Αλλωστε, οι όποιες αποφάσεις θα ληφθούν με φόντο την ανησυχία των επενδυτών για τη Federal Reserve των ΗΠΑ, την ώρα που ο Ντόναλντ Τραμπ επιτίθεται στην ηγεσία της. Το σίγουρο είναι ότι οι συμφωνίες για τους διορισμούς σε τέτοιες υψηλού προφίλ θέσεις ποτέ δεν ήταν εύκολες στην

Ευρώπη. Οι αξιωματούχοι στις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες κρατούν κλειστά τα χαρτιά τους, επιμένοντας ότι είναι πολύ νωρίς για να τεθεί το θέμα. Όμως, οι εικασίες για τις επιλογές προσώπων κυκλοφορούν ευρέως, καθώς πέραν της θέσης του προέδρου «ανοίγουν» και άλλες δύο, μεταξύ των οποίων εκείνη του επικεφαλής οικονομολόγου, με τον Φίλιπ Λέιν να αποχωρεί τον Μάιο του 2027.

Με δεδομένο ότι χρειάζονται διαβουλεύσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και με φόντο την επιθυμία να αποφευχθεί η μεταφορά του θέματος στη χρονιά των γαλλικών εκλογών, οι αποφάσεις θα μπορού-

σαν να ληφθούν έως τον Δεκέμβριο, γράφει το Bloomberg. Οι Ευρωπαίοι ηγέτες ενδέχεται επίσης να συμφωνήσουν και για τη διαδοχή της Ιζαμπέλ Σοαμπέλ, μέλους του Εκτελεστικού Συμβουλίου, η οποία θα αποχωρήσει στα τέλη του 2027.

Σε κάθε περίπτωση, ανάμεσα στους πιθανούς υποψηφίους για την προεδρία της ΕΚΤ είναι ο πρόεδρος της Bundesbank, Γιόακιμ Νάγκελ, με δημοσκοπήσεις του Bloomberg να εμφανίζουν τον Ολβαντό αντιπάλου του Κλάας Κντ ως επικρατέστερο. Υποψήφιος είναι επίσης ο Ισπανός επικεφαλής της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών, Πάμπλο Ερνάντεθ ντε Κος.

Η θητεία της Λαγκάρντ στην ΕΚΤ διαρκεί έως τον Οκτώβριο του 2027.

CYVIEW 150 ACROPOLIS

- ✓ Modern Residential Development
- ✓ Energy Efficient (Class A)
- ✓ Well Design Living Spaces
- ✓ Elegant Architecture
- ✓ Available 2-3 Bedrooms

From €285.000 + VAT

Αγίου Γεωργίου 47,
3ος όροφος, 2224 Λατσία

22486955

www.cyview-developers.com

info@cyview-developers.com

Επενδύσεις έως 1 δισ. ευρώ από ExxonMobil και Chevron

Παραχωρούνται 10 περιοχές
94.000 τετραγωνικών χιλιομέτρων

Της ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Δεσμεύσεις για επενδύσεις ύψους 1 δισ. ευρώ, υψηλής γεωπολιτικής σημασίας πέραν της οικονομικής, ανέλαβαν οι αμερικανικοί κολοσσοί ExxonMobil και Chevron για να διερευνήσουν την ύπαρξη πιθανών κοιτασμάτων υδρογονανθράκων. Το συνολικό πρόγραμμα ενεργών περιοχών για έρευνες, μετά και την επίσημη είσοδο της Chevron στην Ελλάδα, εκτείνεται σε μια περιοχή 94.000 τετραγωνικών χιλιομέτρων, από 47.905 τετραγωνικά χιλιόμετρα πριν, αυξάνοντας τις πιθανότητες για τον εντοπισμό εκμεταλλεύσιμων κοιτασμάτων.

Η είσοδος της Chevron στην Ελλάδα επισημοποιήθηκε χθες με την υπογραφή των συμβάσεων παραχώρησης αποκλειστικών δικαιωμάτων έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στα θαλάσσια μπλοκ «Νότια Πελοπόννησος», «Α2», «Νότια της Κρήτης Ι» και «Νότια της Κρήτης ΙΙ», παρουσία του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη, στο Μέγαρο Μαξίμου.

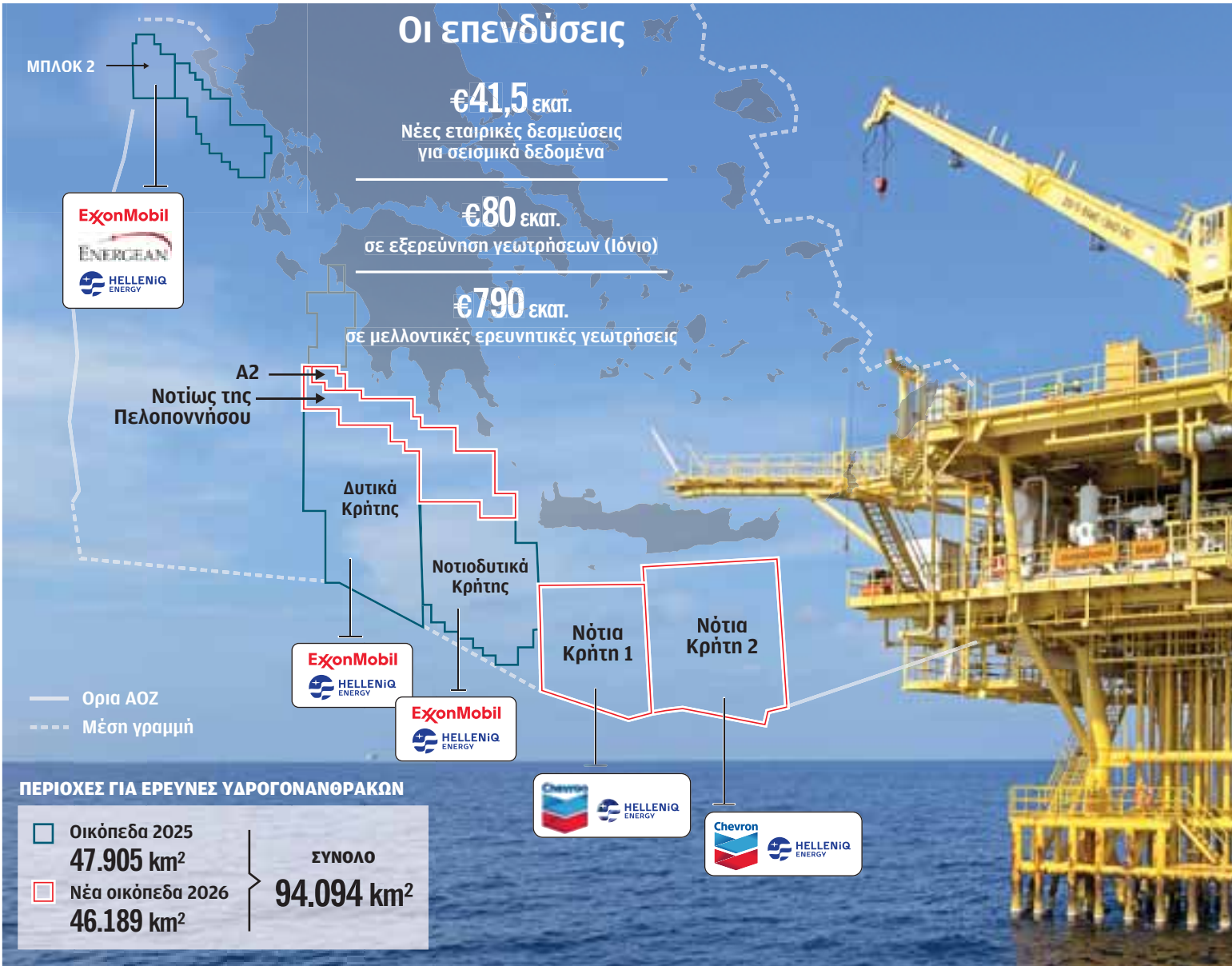
Ο αμερικανικός κολοσσός μετά και τις χθεσινές συμφωνίες διευρύνει την παρουσία του στη στρατηγική για τις ΗΠΑ περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, προσθέτοντας στο χαρτοφυλάκιό του μια έκταση 47.000 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Οι συμβάσεις θα κατατεθούν προς κύρωση στη Βουλή το αμέσως επόμενο διάστημα, ενώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι τις υπογραφές προηγήθηκε και έγκριση από το υπουργείο Εξωτερικών στο πλαίσιο των νέων ευρωπαϊκών κανόνων περί ελέγχου κινεζικών και ρωσικών κεφαλαίων.

Με τις νέες παραχωρήσεις οι ενεργές για έρευνες περιοχές της χώρας ανέρχονται πλέον σε 10, με ορίζοντα ολοκλήρωσης των ερευνητικών προγραμμάτων το 2030-2031. Η χώρα, σύμφωνα με την παρουσίαση των συμβάσεων στην επίσημη τελετή που ακολούθησε την υπογραφή στο Μουσείο Ακρόπολης από τον διευθύνοντα σύμβουλο της ΕΔΕΥΕΠ Αρν Στεφάτο, θα βρísκεται σε φάση εντατικής ερευνητικής δραστηριότητας έως το τέλος της δεκαετίας, με σεισμικές έρευνες και γεωτρήσεις να εξελίσσονται παράλληλα σε διαφορετικά μπλοκ.

Η πρώτη παραγωγή κοιτάσματος, υπό την προϋπόθεση εντοπισμού, θα μπορούσε να τοποθετηθεί το διάστημα 2032-2035. Ο σχεδιασμός, όπως παρουσιάστηκε από τον κ. Στεφάτο, περιλαμβάνει σεισμικές έρευνες (δισδιάστατες και τρισδιάστατες) και τουλάχιστον μία ερευνητική γεώτρηση για κάθε περιοχή, που σημαίνει συνολικά τουλάχιστον 10 ερευνητικές γεωτρήσεις. Η κοινοπραξία των Chevron - HELLENiQ ENERGY αναμένεται να ξεκινήσει τις πρώτες σεισμικές έρευνες στα τέλη του 2026. Με βάση τα όσα ανέφερε ο κ. Στεφάτος, περίπου το 40% των εσόδων από την παραγωγή υδρογονανθράκων θα επιστραφεί στο ελληνικό κράτος. Οι συμβάσεις προβλέπουν ποσοστό εταιρικού φόρου 20%, περιφερειακού φόρου (τοπική αυτοδιοίκηση) 5% και καταβολή royalties, ανάλογα με την κλιμάκωση της παραγωγής, από 4% έως 15%. Περιλαμβάνουν επίσης μπόνους παραγωγής 5,5 εκατ. ευρώ κλιμακούμενο όσο αυξάνεται η παραγωγή έως και 49 εκατ. ευρώ και τραπεζικές εγγυήσεις έως 100 εκατ. ευρώ.

Το δεσμευτικό ερευνητικό πρόγραμμα της κοινοπραξίας για τις τέσσερις περιοχές παραχώρησης περιλαμβάνει τρεις φάσεις. Την πρώτη φάση, που θα διαρκέσει τρία χρόνια, με δέσμευση για ελάχιστες επενδύσεις δισδιάστατων σεισμικών ερευνών ύψους 17,5 εκατ. ευρώ. Τη δεύτερη, για δύο χρόνια, με ελάχιστες επενδύσεις για τρισδιάστατες σεισμικές έρευνες ύψους 24 εκατ. ευρώ και, τέλος, την τρίτη φάση, διάρκειας δύο χρόνων, οπότε θα λάβει χώρα τουλάχιστον μία ερευνητική γεώτρηση.

Στο μπλοκ «Α2» η κοινοπραξία θα περάσει απευθείας στο στάδιο των τρισδιάστατων σεισμικών ερευνών, διαδικασία που θα επισπεύσει τους χρόνους για το επόμενο στάδιο της ερευνητικής γεώτρησης. Οι επενδύσεις στον τομέα των υδρογονανθράκων από το 2014 μέχρι σήμερα έχουν ξεπεράσει τα 176 εκατ. ευρώ, σύμφωνα με τον κ. Στεφάτο. «Σήμερα προσθέτουμε 41,5 εκατ. ευρώ σε δεσμεύσεις για επενδύσεις νέων σεισμικών ερευνών. Η γεώτρηση στο μπλοκ “2” στο Ιόνιο έχουν δρομολογηθεί επιπλέον επενδύσεις 80 εκατ. ευρώ. Συνολικά

ΠΗΓΗ: Ελληνική Διαχειριστική Εταιρεία Υδρογονανθράκων και Ενεργειακών Πόρων

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η είσοδος της Chevron στην Ελλάδα επισημοποιήθηκε χθες με την υπογραφή των συμβάσεων παραχώρησης σε 4 θαλάσσια μπλοκ.

έχουμε εξασφαλίσει άλλα 790 εκατ. ευρώ για την εκτέλεση δυναμικών γεωτρήσεων, αν όλες οι περιοχές ωριμάσουν και φτάσουν σε αυτό το ερευνητικό στάδιο», είπε ο επικεφαλής της ΕΔΕΥΕΠ, υπογραμμίζοντας ότι εφόσον το πρόγραμμα εξελιχθεί σε πλήρη ανάπτυξη, οι επενδύσεις μπορεί να φτάσουν το 1 δισ. ευρώ.

Τις συμβάσεις παραχώρησης των τεσσάρων περιοχών σε Κρήτη και Πελοπόννησο υπέγραψαν από πλευράς του Δημοσίου ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας Σταύρος Παπασταύρου και ο διευθύνων σύμβουλος της ΕΔΕΥΕΠ Αρνς Στεφάτος, ενώ για λογαριασμό της κοινοπραξίας ο Γκάβιν Λιούις, αντιπρόεδρος της θυγατρικής της Chevron, Global New Ventures, και ο Ανδρέας Σιάμισης, διευθύνων σύμβουλος της HELLENiQ ENERGY.

«Είναι άλμα, δεν είναι απλό βήμα. Τα τέσσερα μπλοκ που θα ερευνήσουν οι δύο εταιρείες είναι 48.000

τ. χλμ. και μετά τις νέες συμφωνίες θα μιλάμε για 94.000 τ. χλμ.», είπε ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης, παρουσία του οποίου υπεγράφησαν χθες οι συμβάσεις. Ο ίδιος αναφέρθηκε στην απόφαση της Ε.Ε. να απεξαρτηθεί από το ρωσικό αέριο, καθώς και στον Κάθετο Διάδρομο ως «εξαιρετική εναλλακτική» σε αυτό.

Για μια ημέρα-ορόσημο, τόσο για την εταιρεία όσο και για το μέλλον των ερευνών στην Ελλάδα, έκανε λόγο ο εκπρόσωπος της Chevron Γκάβιν Λιούις. Χαρακτήρισε τις τέσσερις περιοχές «μια σημαντική προσθήκη στο χαρτοφυλάκιο της εταιρείας» και τόνισε ότι η Chevron προσέρχεται στην Ελλάδα «με υπευθυνότητα και με διάθεση για σταθερή και μακροπρόθεσμη συνεργασία», κάνοντας ειδικά αναφορά στη συνεργασία με τη HELLENiQ ENERGY. «Αναμένουμε τη δουλειά που έχουμε μπροστά μας και προβλέπουμε σε μια συνεργασία που μπορεί να αποδώσει αξία για την Ελλάδα, για τον ελληνικό εταίρο μας και για όλους τους εμπλεκόμενους», ανέφερε χαρακτηριστικά.

Παίρνοντας τον λόγο ο κ. Σιάμισης χαρακτήρισε τη συνεργασία με τη Chevron ένδειξη εμπιστοσύνης προς την ποιότητα και τις δυνατότητες της HELLENiQ ENERGY, η οποία, όπως είπε, θα συμβάλει συ-

σταστικά στο εγχείρημα προσθέτοντας σημαντική αξία όσον αφορά τη γνώση της γεωλογίας της Ελλάδας και της ευρύτερης περιοχής. Ο επικεφαλής της HELLENiQ ENERGY σημείωσε ότι δεν πρέπει να καλλιεργούνται ψευδαισθήσεις ως προς τη δυσκολία και τη διάρκεια των ερευνητικών διαδικασιών, επισημαίνοντας ότι τα έργα υδρογονανθράκων απαιτούν χρόνο, συστηματική δουλειά και υψηλό επίπεδο τεχνογνωσίας. Τη γεωπολιτική διάσταση των συμφωνιών ανέδειξαν με τις ομιλίες τους τόσο ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας Σταύρος Παπασταύρου όσο και η πρέσβειρα των ΗΠΑ στην Αθήνα Κίμπερλι Γκίλφοιλ. Οι υπογραφές «σηματοδοτούν ένα στρατηγικό ορόσημο για την ενεργειακή πολιτική της Ελλάδας και της Ευρώπης», τόνισε ο κ. Παπασταύρου, επισημαίνοντας ότι η χώρα «καθίσταται εν δυνάμει παραγωγός φυσικού αερίου προς όφελος των σημερινών και των επόμενων γενεών, ασκώντας αποφασιστικά τα κυριαρχικά της δικαιώματα». Ο υπουργός υπογράμμισε τη σημασία της θεσμικής συνέχειας και της ανάγκης εθνικής στήριξης του προγράμματος υδρογονανθράκων. Μνημόνευσε προηγούμενες κυβερνήσεις και υπουργούς παρομοιάζοντας τη συμβολή τους με «σκυταλοδρομία εθνικής ενότητας» και

έκανε έκκληση για την αποφυγή μικροκομματικών σκοπιμοτήτων. Ο υπουργός ευχαρίστησε τους διεθνείς ενεργειακούς ομίλους για την εμπιστοσύνη που επιδεικνύουν προς την Ελλάδα, επισημαίνοντας ότι η χώρα «είναι και θα παραμείνει αξιόπιστος εταίρος».

Η σημερινή συμφωνία επιβεβαιώνει τον ρόλο-κλειδί της Ελλάδας στη νοτιοανατολική Ευρώπη και στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, είπε η κ. Γκίλφοιλ, επισημαίνοντας τη σημασία της και για την ενίσχυση της ευρωατλαντικής συμμαχίας. Ειδικά αναφορά έκανε και στον Κάθετο Διάδρομο, σημειώνοντας ότι «η ενεργειακή συνεργασία Ελλάδας και Ηνωμένων Πολιτειών αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης στρατηγικής που ενισχύει την περιφερειακή διαφοροποίηση πηγών και οδεύσεων». Η πρέσβειρα των ΗΠΑ ευχαρίστησε την ελληνική κυβέρνηση, η οποία, όπως είπε, δημιούργησε ένα περιβάλλον που επιτρέπει στις εταιρείες να αναπτύσσονται και να επενδύουν με ασφάλεια, ενώ εξέφρασε την προσδοκία για περαιτέρω εμβάθυνση της στρατηγικής συνεργασίας Ελλάδας - ΗΠΑ, επισημαίνοντας «το πάθος και τη δέσμευση» της Ελλάδας στην προώθηση κοινών ενεργειακών και επενδυτικών στόχων.

ΑΠΟΨΗ

Μια ιστορικής σημασίας συμφωνία, υπό προϋποθέσεις

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΦΙΛΗΣ*

Η χθεσινή συμφωνία της ελληνικής πολιτείας με την κοινοπραξία της Chevron και της HELLENiQ ENERGY για τη μίσθωση τεσσάρων θαλάσσιων περιοχών σε Πελοπόννησο και Κρήτη, που στην πράξη σχεδόν διπλασιάζουν τον διαθέσιμο προς εξερεύνηση ελληνικό χώρο, θα μπορούσε υπό προϋποθέσεις να αποτελέσει ιστορικής σημασίας εξέλιξη. Γιατί η χώρα μας, εκτός από διαμετακομιστής ενδοχόμενως και διαθέτης ενέργειας, δύναται να μετεξελιχθεί και σε παραγωγό.

Μέχρι πριν από λίγα χρόνια, η Ελλάδα ήταν αποκλειστικά και μόνο αγοραστής υδρογονανθράκων, και μάλιστα συγκριτικά με

την πιο ώριμη αγορά της κεντρικής Ευρώπης σε αρκετά υψηλότερες τιμές. Η γεωγραφική μας θέση σε αυτή την περίπτωση είχε καταστεί τρόπον τινά κατάρα, γιατί συνολικά η περιοχή της νοτιοανατολικής Ευρώπης ήταν, αφενός, αποκομμένη από το σύστημα της κεντρικής Ευρώπης, αφετέρου, βαθιά εξαρτημένη από το ρωσικό φυσικό αέριο. Η συμμετοχή της Ελλάδας στον διαδριατικό αγωγό (TAP), που μεταφέρει αζερικό φυσικό αέριο μέσω Τουρκίας στην Ευρώπη, αποτέλεσε το πρώτο βήμα, όμως σε καμία περίπτωση αυτό δεν ήταν αρκετό, παρά μόνο αν η Ελλάδα κατάφερνε να καταστεί σημείο αναφοράς για τους βόρειους γείτονές της. Ο διασυνδεδεμένος Ελλάδας - Βουλγαρίας (IGB)

Η Ελλάδα ενδέχεται να καταστεί παραγωγός ενέργειας και εξαγωγέας, αναβαθμίζοντας έτι περαιτέρω τη θέση της στον ενεργειακό χάρτη.

ήταν το επόμενο βήμα, αλλά και πάλι δεν μπορούσαν να εξασφαλιστούν μεγαλύτερες ποσότητες για να διευρύνουν τις δυνατότητές του, πέραν της Βουλγαρίας. Το φυσικό αέριο της Ανατολικής Μεσογείου ήταν μια επιλογή προσθήκης, εντούτοις δεν είχε προκύψει

κάποια σχετική συμφωνία, ενώ η Ρωσία μέσω του TurkStream, άρα με τουρκική συνδρομή, επιχειρούσε να εγκλωβίσει τις περισσότερες από τις χώρες της νοτιοανατολικής Ευρώπης στις δαγκάνες της.

Με τον κάθετο άξονα να αποτελεί πλέον game changer, αλλάζει η φύση των συμπράξεων στην ευρύτερη περιοχή, η Ελλάδα γίνεται πύλη εισόδου LNG, κυρίως αμερικανικού, ενώ σε λίγο καιρό θα τροφοδοτεί με φυσικό αέριο και τη Βόρεια Μακεδονία. Όμως, το εν λόγω project των κάθետων διασυνδέσεων έχει αρκετές συνθετότητες, γιατί καλείται να ενώσει και να «γείμσει» πολλά δίκτυα διαφορετικών κρατών, που σήμερα λειτουργούν μεταφέροντας φυσικό αέριο άλλης προέλευσης, ενώ προ-

σώρα αντιμετωπίζει και τον ανταγωνισμό του αρκετά φθηνότερου φυσικού αερίου που προσφέρει η Μόσχα, κάτι που θα εκλείψει μετά το 2027. Η έντονη αμερικανική επιθυμία αποτελεί εγγύηση στον βαθμό που μπορούμε να εμπορευτούμε και να θεωρήσουμε αξιόπιστες τις Ηνωμένες Πολιτείες του Τραμπ, ο οποίος πάντως ορίζει ποταλό μεγάλο μέρος της πολιτικής του με βάση τα ενεργειακά συμφέροντα. Σήμερα μπορούμε να είμαστε συγκρατημένα αισιόδοξοι ότι σε βάθος 4 έως 6 ετών θα γνωρίζουμε με ακρίβεια και θα αρχίσουμε την άντληση του ορυκτού πλούτου που βρίσκεται στο υπέδαφός μας. Χρονικά προηγείται το Ιόνιο, εντούτοις τα μεγαλύτερα εκτιμώμενα αποθέματα φαίνεται να

βρίσκονται νοτίως της Κρήτης. Η διαδικασία δεν είναι απλή και απαιτείται ισχυρή δέσμευση και αποτελεσματικότερη λειτουργία του συνόλου των δομών της ελληνικής πολιτείας, συμπεριλαμβανομένων και των δικαστικών αρχών, όμως είναι σοβαρές οι πιθανότητες η Ελλάδα να παράγει φυσικό αέριο, το οποίο αποτελεί το καύσιμο μετάβασης προς την πράσινη ενέργεια. Η Ευρώπη, υπό την ασφυκτική πίεση του Τραμπ, έχει προσαρμοστεί στην πραγματικότητα που αρνούνται να αποδεχθεί, ότι δηλαδή για αρκετά χρόνια θα εξαρτιόμαστε από τις πιο παραδοσιακές μορφές ενέργειας, ειδικότερα το φυσικό αέριο. Στην περίπτωση μας, ανάλογα με τις ποσότητες και τη χρονική διάρ-

κεια εκμετάλλευσης, ελπίζουμε να καταστούμε από παραγωγός ενέργειας, εξασφαλίζοντας για δεκαετίες την εγχώρια αγορά και ελαχιστοποιώντας τις πελατειακές εξαρτήσεις, έως και εξαγωγέας, αναβαθμίζοντας έτι περαιτέρω τη θέση μας στον ενεργειακό χάρτη και σταθεροποιώντας σχετικά τη βόρεια γειτονιά μας ώστε να περιοριστεί το αποτύπωμα τρίτων. Επίσης, το εγχώριο φυσικό αέριο θα προσφέρει και την απαραίτητη γραμμή βάσης για μεγαλύτερο μερίδιο των ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή.

* Ο κ. Κωνσταντίνος Φίλης είναι διευθυντής του Ινστιτούτου Διεθνών Υποθέσεων (IGA), καθηγητής του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος.

ALPHA BANK

www.alphabank.com.cy
8000-3333

ALPHA

Προθεσμιακή Κατάθεση

Επιτόκιο

1,50%

για 12 μήνες

Απόδοση με

ALPHA κεφαλαίο

▶ Ελάχιστο ποσό κατάθεσης

€100.000

▶ Διαθέσιμο για νέες και υφιστάμενες καταθέσεις

▶ Καταβολή τόκου στη λήξη της προθεσμιακής κατάθεσης

Ισχύουν όροι & προϋποθέσεις.

Πρωτογενές πλεόνασμα 3,510 δισ. ευρώ τον Ιανουάριο του 2026

Εντός στόχων, χωρίς τις μεγάλες υπεραποδόσεις που είχαν χαρακτηρίσει τους τελευταίους μήνες του 2025, κινήθηκε η εκτέλεση του προϋπολογισμού τον Ιανουάριο, με τα έσοδα από φόρους να ανέρχονται σε 6,207 δισ. ευρώ, υπερβαίνοντας τον στόχο που έχει τεθεί στον προϋπολογισμό 2026 για τον συγκεκριμένο μήνα κατά 71 εκατ. ευρώ ή 1,2%. Συνολικά, αν εξαιρεθούν οι ετεροχρονισμοί δαπανών, που δεν επηρεάζουν το δημοσιονομικό αποτέλεσμα, η υπέρβαση έναντι του στόχου στο πρω-

φορείς γενικής κυβέρνησης και ποσό ύψους 379 εκατ. ευρώ που αφορά ετεροχρονισμό πληρωμών στο σκέλος των επενδυτικών δαπανών, που δεν επηρεάζουν το αποτέλεσμα της γενικής κυβέρνησης σε δημοσιονομικούς όρους, η υπέρβαση στο πρωτογενές αποτέλεσμα σε τροποποιημένη ταμειακή βάση έναντι των στόχων του προϋπολογισμού εκτιμάται σε 108 εκατ. ευρώ, όπως προαναφέρθηκε.

Το ύψος των καθαρών εσόδων ήταν πλεόντων των στόχων, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 33 εκατ. ευρώ. Συγκεκριμένα ανήλθε σε 6,136 δισ. ευρώ, υψηλότερο κατά 0,5% έναντι του στόχου που έχει τεθεί στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού 2026.

Τα έσοδα του ΠΔΕ ήταν 139 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 9 εκατ. ευρώ από τον στόχο.

Οι δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού ανήλθαν σε 3,850 δισ. ευρώ, μειωμένες κατά 1,710 δισ. ευρώ έναντι του στόχου και κατά 1,383 δισ. ευρώ έναντι του Ιανουαρίου 2025, κυρίως λόγω του ετεροχρονισμού των μεταβιβάσεων σε οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης. Στο σκέλος του τακτικού προϋπολογισμού, οι πληρωμές είναι μειωμένες κατά 1,331 δισ. ευρώ λόγω του ετεροχρονισμού των μεταβιβαστικών πληρωμών προς τους φορείς γενικής κυβέρνησης κατά 1,272 δισ. ευρώ.

Στο σκέλος των επενδυτικών δαπανών, οι πληρωμές ανήλθαν στα 427 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 379 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον στόχο και κατά 309 εκατ. ευρώ σε σχέση με τις αντίστοιχες πληρωμές του 2025.

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Στο κυνήγι μεγάλων φοροφυγάδων η νέα task force της ΑΑΔΕ

Ενισχύεται με 80 επιπλέον ελεγκτές η ομάδα ΔΕΟΣ, που απορρόφησε το ΣΔΟΕ

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Το 2026 βρίσκει τον φοροελεγκτικό μηχανισμό σε πλήρη κινητοποίηση. Οι έλεγχοι εντείνονται από τις πρώτες κιόλας εβδομάδες και οι αποκαλύψεις μεγάλων υποθέσεων φοροδιαφυγής δείχνουν ότι η χρονιά ξεκινάει με σαφή διάθεση συγκρούσε με τα οργανωμένα κυκλώματα. Χαρακτηριστικά είναι η υπόθεση με τους «αχυρανθρώπους» ΑΦΜ και την απάτη των 43 εκατ.

Εκτός από ελέγχους θα μπορούν να διενεργούν και προανακρίσεις για οικονομικά εγκλήματα.

ευρώ (που αποκαλύφθηκε πριν από μερικές μέρες), που έφερε στο προσκήνιο τον τρόπο με τον οποίο στήνονται και λειτουργούν οργανωμένα σκάμματα εις βάρος του Δημοσίου.

Η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων έχει πλέον στρέψει το βλέμμα της στη μεγάλη φοροδιαφυγή και στον εντοπισμό οργανωμένων δικτύων. Σημαντικό ρόλο παίζουν τα ψηφιακά εργαλεία, οι διασταυρώσεις δεδομένων και η ανάλυση τραπεζικών κινήσεων, που ενισχύουν το έργο των ελεγκτών και

Η Γενική Διεύθυνση Δυνάμεων Ελέγχου Οικονομικών Συναλλαγών (ΔΕΟΣ) ενεργοποιείται στις 16 Μαρτίου 2026, με έδρα την Αθήνα.

τους κατευθύνουν με μεγαλύτερη ακρίβεια σε υποθέσεις υψηλού κινδύνου.

Τις επόμενες ημέρες, ωστόσο, στο πεδίο των ελέγχων προστίθεται μία ακόμη, ενισχυμένη δύναμη. Η νέα ομάδα κρούσης, η Γενική Διεύθυνση Δυνάμεων Ελέγχου Οικονομικών Συναλλαγών (ΔΕΟΣ), αναλαμβάνει ενεργό ρόλο με αποστολή να στοχεύσει κυκλώματα απάτης, λαθρεμπορίου και εκτεταμένης φοροδιαφυγής. Στο «οπλοστάσιό» της περιλαμβάνονται έλεγχοι σε ΦΠΑ, Ειδικό Φόρο Κα-

τανάλωσης (ΕΦΚ), τραπεζικούς λογαριασμούς και περιουσιακά στοιχεία, ενώ για τη διενέργεια των ελέγχων αξιοποιούνται δυνάμεις, ψηφιακοί χάρτες και άλλα σύγχρονα τεχνολογικά μέσα.

Η ΔΕΟΣ προέκυψε από την απορρόφηση του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ) και ενισχύεται με 80 επιπλέον ελεγκτές. Η αποστολή της είναι η αντιμετώπιση των μεγάλων και οργανωμένων φοροδιαφυγής, της απάτης και του λαθρεμπορίου. Η νέα υπηρεσία ενεργοποιείται στις 16 Μαρτίου

2026, με έδρα την Αθήνα και αρμοδιότητα σε ολόκληρη τη χώρα. Παράλληλα, ειδικές ελεγκτικές μονάδες θα λειτουργούν σε Θεσσαλονίκη, Πάτρα και Ηράκλειο, ώστε να υπάρχει άμεση παρουσία σε κομβικές περιοχές.

Στις υποθέσεις μεγάλων φοροδιαφυγής, οι ελεγκτές της ΔΕΟΣ θα μπορούν να λαμβάνουν άμεσα προληπτικά και ασφαλιστικά μέτρα υπέρ του Δημοσίου. Αυτό σημαίνει δεσμεύσεις τραπεζικών λογαριασμών και περιουσιακών στοιχείων, αλλά και διαβίβαση φακέλων στις αρ-

μόδιες εισαγγελικές αρχές για προκαταρκτική εξέταση ή προανάκριση. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η μεταφορά των αρμοδιοτήτων των ελεγκτών του ΣΔΟΕ, οι οποίοι διαθέτουν προανακριτικά καθήκοντα.

Σε αντίθεση με τους ελεγκτές της ΑΑΔΕ, οι ελεγκτές που προέρχονται από το ΣΔΟΕ έχουν τη δυνατότητα να διενεργούν προκαταρκτικές εξετάσεις και προανακρίσεις για οικονομικά εγκλήματα, όπως ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, απάτες εις βάρος του Δημοσίου, λαθρεμπόριο και σοβαρές υποθέσεις φοροδιαφυγής. Παράλληλα, συμμετέχουν σε ειδικές ανακριτικές πράξεις για κακουργήματα, που εκτείνονται ακόμη και σε υποθέσεις διακίνησης ναρκωτικών, όπλων ή παράνομων συναλλαγών μέσω Διαδικτύου. Οι δυνατότητες αυτές μετατρέπουν τη ΔΕΟΣ σε μια ευέλικτη και επιχειρησιακά ενισχυμένη μονάδα, ικανή να παρεμβαίνει άμεσα και ουσιαστικά.

Το πεδίο δράσης της δεν περιορίζεται αυστηρά στη φορολογία. Η νέα διεύθυνση αναλαμβάνει και τον εντοπισμό αδήλωτης εργασίας και παραβάσεων της ασφαλιστικής νομοθεσίας, διαβιβάζοντας τα σχετικά στοιχεία στην Επιθεώρηση Εργασίας. Με αυτόν τον τρόπο διευρύνει την παρέμβασή της και σε ζητήματα που επηρεάζουν άμεσα την αγορά εργασίας και τα ασφαλιστικά ταμεία.

Τζάροντ Ατζεν, αναπληρωτής βοηθός του προέδρου Τραμπ και διευθυντής του Εθνικού Συμβουλίου Ενεργειακής Κυριαρχίας του Λευκού Οίκου

«Ο Κάθετος Διάδρομος είναι απολύτως βιώσιμος»

Συνέντευξη στον ΑΘΑΝΑΣΙΟ ΚΑΤΣΙΚΙΑΗ

Τη στρατηγική σημασία και την αναζωπύρωση των συζητήσεων για τον Κάθετο Διάδρομο υπογραμμίζει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο αναπληρωτής βοηθός του προέδρου Τραμπ και διευθυντής του Εθνικού Συμβουλίου Ενεργειακής Κυριαρχίας του Λευκού Οίκου, Τζάροντ Ατζεν, ο οποίος συμμετείχε στο Οικονομικό Φόρουμ των Δελφών στην Ουάσινγκτον (2-3 Φεβρουαρίου). Καθώς οι υπουργοί των χωρών-μελών του Κάθετου Διαδρόμου ετοιμάζονται να μεταβούν στις ΗΠΑ για την ενεργειακή διάσκεψη της 24ης Φεβρουαρίου, ο Ατζεν τονίζει ότι η αμερικανική κυβέρνηση επιταχύνει την εκκίνηση του έργου, με τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς («Ex-Im Bank» και «DFC» να δρομολογούν ισχυρή υλικοτεχνική και οικονομική στήριξη.

— Με την πρόσφατη έγκριση του νόμου «Eastern Mediterranean Gateway Act» («Νόμος για την Πύλη των Ανατολικών Μεσογείων») από την Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων της Βουλής των Αντιπροσώπων, ενεργειακά έργα και υποδομές όπως η ηλεκτρική διασύνδεση (GSI), η ηλεκτρική διασύνδεση Ελλάδας-Αιγύπτου (GREGY) και οι θερμικοί σταθμοί LNG στα λιμάνια φαίνεται να ορίζονται ως προτεραιότητες. Πώς μεταφράζεται αυτό στην πράξη;

— Αυτό που βλέπουμε είναι απλές ενέργειες σε πραγματικά έργα που προχωρούν. Πρόκειται

για υλοποίηση ενός οράματος που στοχεύει στην αύξηση των εξαγωγών ενεργειακών πόρων των ΗΠΑ και στην ενίσχυση συνεργασιών με χώρες όπως η Ελλάδα, οι οποίες επιδιώκουν μακροπρόθεσμες συμφωνίες και συμβάσεις με συμβατικούς, με έμφαση στην ενέργεια βασικού φορτίου. Στόχος είναι αξιόπιστη και προσιτή ενέργεια, προς όφελος των πολιτών της Ελλάδας και της ευρύτερης περιοχής. Παράλληλα, οι ΗΠΑ διαθέτουν σημαντική παραγωγική δυναμικότητα και δυνατότητα εξαγωγών, καθώς και την ικανότητα συνεργασίας με Ευρωπαίους εταίρους σε υποδομές μακράς διάρκειας. Καθώς χώρες όπως η Ελλάδα απομακρύνονται από τη ρωσική ενέργεια, απαιτούνται κρίσιμες υποδομές που θα τους επιτρέψουν να αναπτύξουν τη δική τους ενεργειακή βάση. Η διαδικασία αυτή βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη.

— Αν τα καταγιοραιοποιήσουμε, ποια έργα θεωρούνται προτεραιότητες;

— Δεν θα τα κατέτασσα αυστηρά. Το βασικό μήνυμα είναι η «πρακτικότητα» έναντι της ιδεολογίας. Σε μεγάλο βαθμό πρόκειται για ζητήματα χρονισμού. Το «LNG (υγροποιημένο φυσικό αέριο)» είναι διαθέσιμο άμεσα και η Ελλάδα διαθέτει ήδη εγκαταστάσεις εισαγωγής, με δυνατότητα αύξησης της χωρητικότητας, καθώς και πλωτές μονάδες επαναεριοποίησης (FSRU). Άλλες δραστηριότητες, όπως οι υπερκρίσιμες γεωτρήσεις, απαιτούν περισσότερο χρόνο, όμως οι προϋποθέσεις δι-

Υπάρχουν σημαντικά περιθώρια ενίσχυσης των ενεργειακών υποδομών της Ελλάδας και αύξησης των εισαγωγών αμερικανικού LNG.

μουργούνται. Όλα αυτά τα έργα θα αποφέρουν σημαντικά οφέλη για την περιοχή όταν τεθούν σε λειτουργία. Το ίδιο ισχύει και για τις διασυνδέσεις. Πρόκειται κυρίως για μακροπρόθεσμα έργα, χωρίς αυστηρή ιεράρχηση, αλλά με διαφορετικούς χρονικούς ορίζοντες: τι μπορεί να προχωρήσει άμεσα, τι σε μερικούς μήνες και τι σε βάθος χρόνου.

— Προς το παρόν λειτουργούν ο θερμικός σταθμός LNG στη Ρεβυθούσα και ο πλωτός σταθμός επαναεριοποίησης (FSRU) στην Αλεξανδρούπολη. Αυτή την περίοδο, η πρόσβεια Γκίλφοϊλ διερευνά νέους ενεργειακούς διαδρόμους. Υπάρχει σχέδιο για επέκταση του δικτύου θερμικών σταθμών LNG στην Ελλάδα;

— Αυτό ακριβώς αποτελεί αντικείμενο των συζητήσεών μας με την ελληνική πλευρά και βασική προτεραιότητα. Ήταν επίσης στο επίκεντρο των δύο πρόσφατων επισκέψεών μας, με σημαντική συμβολή της πρόσβειας Γκίλφοϊλ στην πρόωθηση των πρωτοβουλιών. Κατά την περυσινή επίσκεψή μας, όταν η Ελλάδα φιλοέκρινε την ενεργειακή διάσκεψη P-TEC, επι-

Το βασικό μήνυμα είναι η «πρακτικότητα» έναντι της ιδεολογίας. Το «LNG είναι διαθέσιμο άμεσα και η Ελλάδα διαθέτει ήδη εγκαταστάσεις εισαγωγής, με δυνατότητα αύξησης της χωρητικότητας, καθώς και πλωτές μονάδες επαναεριοποίησης (FSRU). Άλλες δραστηριότητες, όπως οι υπερκρίσιμες γεωτρήσεις, απαιτούν περισσότερο χρόνο, όμως οι προϋποθέσεις δημιου-

σχεφθήκαμε έναν από τους θερμικούς σταθμούς LNG. Μία από τις βασικές θεματικές της διάσκεψης ήταν η επέκταση των εισαγωγών και των ενεργειακών υποδομών της Ελλάδας. Μια τέτοια εξέλιξη θα ενίσχυε τον εφοδιασμό της χώρας, ενώ παράλληλα θα επέτρεπε στην Ελλάδα να εξαγει επιπλέον ποσότητες ενέργειας προς γειτονικές χώρες. Επομένως, πιστεύουμε ότι υπάρχει σημαντικό περιθώριο επέκτασης, τόσο στην ικανότητα της εισαγωγών αερίου όσο και στις υπο-

δομές συνολικά. Αυτά αποτελούν βασικά θέματα στην ατζέντα των συζητήσεων με τον Έλληνα πρωθυπουργό και τον υπουργό Ενέργειας, με την πρόσβεια Γκίλφοϊλ να διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο.

— Πρόσφατα τέθηκε σε ισχύ ο νέος κανονισμός (REPowerEU), ο οποίος προβλέπει την απαγόρευση εισαγωγής ρωσικού φυσικού αερίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση από το φθινόπωρο του 2027. Πόσο εφικτό είναι η πλι-

ρης ανεξάρτητη, δεδομένου ότι αρκετές χώρες της Ανατολικής Ευρώπης εξακολουθούν να βασίζονται σε αυτό;

— Πιστεύουμε ότι είναι απολύτως εφικτό. Οι ΗΠΑ διαθέτουν την ικανότητα να προμηθεύσουν τις χώρες που στο παρελθόν εξαρτιόνταν από τη Ρωσία. Όλες οι προοπτικές ευθυγραμμίζονται με αυτό το χρονοδιάγραμμα. Υπάρχει η εμπορική συμφωνία Ε.Ε. - ΗΠΑ για αγορές ενέργειας ύψους 750 δισ. δολαρίων, καθώς και η ευρωπαϊκή εντολή ανεξάρτητης από ρωσικές πηγές πετρελαίου και φυσικού αερίου. Ο συνδυασμός αυτών των παραγόντων μπορεί να ωφελήσει τόσο την Ευρώπη όσο και τις ΗΠΑ. Επομένως, η παραγωγική ικανότητα υπάρχει. Το ζητούμενο πλέον είναι αν επαρκούν οι υποδομές και ποιες βελτιώσεις απαιτούνται, ώστε το φυσικό αέριο να μπορεί να ρέει απρόσκοπτα μέσω αγωγών προς όλες τις χώρες που το χρειάζονται.

— Στις 24 Φεβρουαρίου, τα κράτη-μέλη του Κάθετου Διαδρόμου (vertical corridor) θα συναντηθούν στο αμερικανικό υπουργείο Ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων εκπροσώπων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ποια είναι η ατζέντα των συζητήσεων;

— Πράγματι, στόχος είναι να διατηρηθεί η δυναμική του εγχειρήματος. Μετά τις εξαιρετικές συζητήσεις που είχαμε στην Αθήνα, ο υπουργός Ενέργειας Παπασταυρού είχε επιπλέον επαφές με τον υπουργό Ενέργειας Μπέρνερ και τον υπουργό Ενέργειας Ράιτ. Διαπιστώ-

σαμε ότι υπήρχε σημαντική ώθηση από τη συνδιάσκεψη P-Tec και, για τον λόγο αυτό, επιδιώκουμε να συγκεντρώσουμε εκ νέου όλους τους εμπλεκόμενους στην Ουάσινγκτον, ώστε να καθοριστούν τα επόμενα βήματα. Η συζήτηση επικεντρώνεται στις αναγκαίες υποδομές και στις πιθανές συμφωνίες που μπορούν να προχωρήσουν. Στόχος είναι να αξιοποιηθεί η δυναμική που δημιουργήθηκε στην Ελλάδα και να περάσουμε στην επόμενη φάση.

— Ωστόσο παραμένει το ερώτημα της βιωσιμότητας του έργου. Στις τρεις πρόσφατες δημοπρασίες για τον Κάθετο Διάδρομο υπήρξε περιορισμένο ενδιαφέρον, γεγονός που ερμηνεύεται ως ένδειξη χαμηλής ανταπόκρισης της αγοράς. Παράλληλα, η Ευρώπη δεν φαίνεται να παρέχει επαρκή τεχνική υποστήριξη ή χρηματοδότηση. Επομένως, τίθεται ξανά το ερώτημα: Πόσο βιώσιμο είναι το έργο;

— Πιστεύουμε ότι είναι απολύτως βιώσιμο. Υπάρχουν πολλές αμερικανικές εταιρείες που επιθυμούν να συμμετάσχουν, ενώ ορισμένες θα παρευρεθούν και στη συνάντηση της 24ης. Παράλληλα, θα συμμετάσχουν χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί όπως η «Ex-Im Bank» και η «DFC». Σημειώθηκε σημαντική πρόοδος στην προηγούμενη συνάντηση και αναμένουμε ακόμη μεγαλύτερη μετά τις 24. Η συσχέτιση των τακτικών διαλόγων είναι καθοριστική για την επιτυχία του έργου και καταδεικνύει τη δεσμευση τόσο των ΗΠΑ όσο και των κρατών-μελών.

Ισχυρές επιδόσεις για την Αβαξ με ώθηση από μεγάλα έργα

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Σημαντική ώθηση στα οικονομικά αποτελέσματα του ομίλου Αβαξ για τη χρήση του 2025 προβλέπεται να προκύψει λόγω της επιτάχυνσης των εργασιών σε μια σειρά συμβάσεων που υλοποιούνται αυτή την περίοδο. Σε πρόσφατη έκθεσή της η Ευροκκ προχώρησε στην αναθεώρηση προς τα πάνω των προηγούμενων της εκτιμήσεων, σημειώνοντας ότι «κατά την τις ισχυρές επιδόσεις του 2025, πλέον αναμένουμε λειτουργικά κέρδη EBITDA 120 εκατ. ευρώ, έναντι 103 εκατ. ευρώ». Η αναθεώρηση αυτή προκύπτει λόγω της περαιτέρω βελτίωσης των περιθωρίων κέρδους του ομίλου, αλλά και της ταχύτερης εκτέλεσης των έργων.

Μάλιστα, σύμφωνα με τη Ευροκκ, ο κατασκευαστικός τομέας του ομίλου αναμένεται να προσφέρει ισχυρά λειτουργικά κέρδη και ελεύθερες ταμειακές ροές για τα επόμενα τρία έως πέντε έτη. Ειδικά ως προς τα λειτουργικά κέρδη αναμένεται επίσημα επίδομα άνω των 80 εκατ. ευρώ τα επόμενα χρόνια, λόγω του υφιστάμενου ανεκτέλεστου των 2,54 δισ. ευρώ, αλλά και των πιθανών νέων έργων που θα αναλάβει ο όμιλος, με δεδομένο ότι διεκδικεί συμβάσεις άνω των 11 δισ. ευρώ σε δημόσια και ιδιωτικά έργα, όπως επίσης και έργα ΣΔΙΤ.

Στο ίδιο «μήκος κύματος» κινείται και έτερα ανάλυση της Optima Bank, όπου προβλέπεται ότι το 2025 ολοκληρώθηκε με αύξηση του κύκλου

εργασιών κατά 39% σε 906 εκατ. ευρώ, ενώ τα λειτουργικά κέρδη αυξήθηκαν κατά 14% σε 119,6 εκατ. ευρώ. Πρόκειται για επίδοση που ξεπερνάει κατά 24% την προηγούμενη πρόβλεψη της Optima Bank. Αντιστοίχως, τα κέρδη του ομίλου για το 2025 αναμένονται να αυξηθούν σε 57 εκατ. ευρώ, έναντι 30 εκατ. ευρώ το 2024, πρόβλεψη που επίσης αναβαθμίστηκε κατά 21,9% σε σχέση με την πρότερη εκτίμηση των αναλύσεων.

Συνολικά, κατά την περίοδο 2024-2028 η Optima αναμένει επίσημο ρυθμό ανάπτυξης των πωλήσεων κατά 8%, κυρίως λόγω του τομέα των κατασκευών, ο οποίος προβλέπεται ότι θα αναπτυχθεί με επίσημο ρυθμό 9% την ίδια περίοδο. Τα EBITDA και τα καθαρά κέρδη αναμένεται να αυξηθούν

κατά 3% και 31% την ίδια περίοδο, λόγω της βελτίωσης των περιθωρίων κέρδους, κυρίως στις κατασκευές, με τους αναλυτές να σημειώνουν ότι «η Αβαξ είναι ένας από τους πιο ελκυστικούς επενδυτικούς παράγοντες στον εγχώριο κατασκευαστικό τομέα».

Μετάξυ των έργων στα οποία δίνει σημαντική προτεραιότητα αυτή την περίοδο ο όμιλος, είναι ασφαλώς και η υλοποίηση της νέας Γραμμής 4 του μετρό, όπου οι εργασίες προχωρούν σε βάρδιες όλο το 24ωρο, με αποτέλεσμα η διάνοιξη και κατασκευή της σήραγγας να έχει πλέον φτάσει το 65%. Την Πέμπτη, ο ένας από τους δύο «μετροπόντικες» (TBM), έφτασε στον τελικό του προορισμό, στον Ευνοαγγελισμό (συμβολή Βασ. Κωνσταντίνου και Μιχαλακοπούλου), ολοκληρώ-

νοντας έτσι το ένα από τα δύο σκέλη της υπόγειας γραμμής. Πρόκειται για το τμήμα μήκους 5,1 χλμ. που ξεκίνησε από την Κατεχάκη διαγράφοντας τη διαδρομή Γουδί, Ζωγράφου, Ιλίσια, Πανεπιστημιούπολη και Καισαριανή. Σημειώνεται ότι ο νέος αυτός «μετροπόντικας» πραγματοποιεί τόσο τη διάνοιξη όσο και την κατασκευή της σήραγγας ταυτόχρονα, αφού σε κάθε 1,5 μέτρο τοποθετεί αντίστοιχο τομεντένιο δακτύλιο.

Ο έτερος «μετροπόντικας» ακολουθεί την αντίθετη πορεία, μήκους 7,5 χιλιομέτρων, έχοντας ξεκινήσει από το Άλσος Βεΐκου στο Γαλάτσι και αφού πέρασε στον σταθμό «Ελαϊκόνος», πλέον βρίσκεται λίγο μετά τον σταθμό στην Πλατεία Κυψέλης, έχοντας διανοίξει το 42% της διαδρομής.

ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ

Η εταιρεία P. Smilas Trading Ltd με Αριθμό Μητρώου Εργοδότη (ΑΜΕ) 796731/5/4669 ζητά να προσλάβει Αποθηκάριο με αρκετά καλούς όρους εργοδότησης, όχι χαμηλότερους από αυτούς που ισχύουν για το υπόλοιπο προσωπικό με βάση τις Συμφωνίες Εργοδότησής τους.

Οι Ενδιαφερόμενοι να αποστέινονται στο Επαρχιακό Γραφείο Εργασίας Λεμεσού στο τηλέφωνο 25827350.

VOGUE

GREECE

22/02

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΟΥ ΘΑΝΟΥ ΤΖΙΟΥΡ

Το ίδιο το Δημόσιο με τη δημιουργία περίπου 50.000 νέων θέσεων εργασίας στους τομείς της δημόσιας διοίκησης, της άμυνας και της κοινωνικής ασφάλισης με συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου είναι αυτό που έφτιαξε τη μία στις δέκα νέες θέσεις εργασίας την τελευταία βετία. Στη μείωση της ανεργίας συνέβαλαν επίσης το λιανικό και χονδρικό εμπόριο, ο τουρισμός με τα καταλύματα και την εστίαση, αλλά και ο κλάδος των κατασκευών. Δουλείες άνοιξαν γιατί δημιουργήθηκαν και νέες επιχειρήσεις. Σε ποιους κλάδους; Κατασκευές και οικοδομή, καταλύματα και... προσωπικές υπηρεσίες (μαλλιά, γύμνα κ.λπ.), με τις εταιρείες του χώρου να αυξάνονται κατά 25% από το 2019 μέχρι σήμερα.

Στο διάστημα 2019-2025, η ανεργία μειώθηκε περίπου κατά 9,4 ποσοστιαίες μονάδες, για να διαμορφωθεί στο 7,5% με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για τον μήνα Δεκέμβριο του 2025. Αυτό σημαίνει ότι σε αυτό το διάστημα, ο αριθμός των απασχολούμενων αυξήθηκε κατά 483.000, με τον αριθμό των ανέργων να μειώνεται κατά 435.000. Αυτό σημαίνει πρόσθετο εισόδημα για τους εργαζομένους περίπου κατά 1,3 δισ. ευρώ τον μήνα, αν συνυπολογιστούν και οι αυξήσεις που έγιναν στους μισθούς. Πράγματι, η μηνιαία μι-

Μεγαλύτερος εργοδότης με βάση τα στοιχεία του 2025 παραμένει το λιανεμπόριο με 314.809 θέσεις εργασίας και ακολουθεί η εστίαση με 240.355.

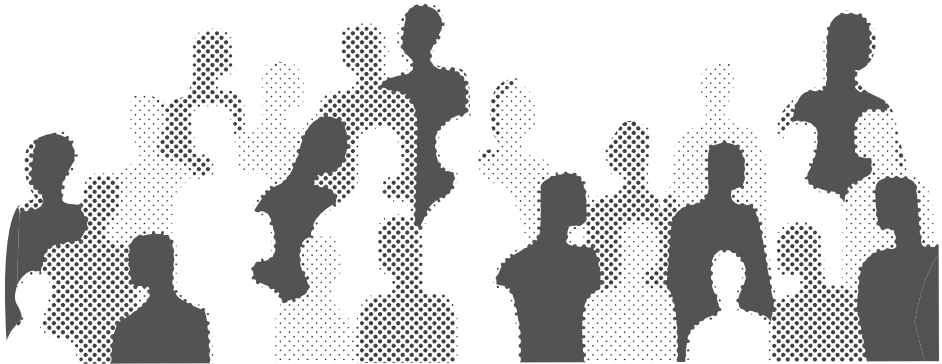
σθολογική παύση στον ιδιωτικό τομέα υπολογίζεται αυτή τη στιγμή κοντά στα 3,4 δισ. ευρώ όταν το 2019 περιοριζόταν στα 2,1 δισ. ευρώ.

Σε ποιους κλάδους δημιουργήθηκαν οι νέες θέσεις εργασίας; Πώς μεταβλήθηκε ο αριθμός των εργοδωτών το ίδιο διάστημα για να προκύψουν και νέες ανάγκες για εργασία; Τα στοιχεία είναι αποκαλυπτικά:

- Το σύστημα «Εργάνη» μείωσε 503.026 νέες θέσεις εργασίας στον ιδιωτικό τομέα (σ.σ. αλλά και στον δημόσιο με συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου) την περίοδο από

Στο Δημόσιο τουλάχιστον 1 στις 10 νέες θέσεις εργασίας

Σε ποιους κλάδους δημιουργήθηκαν 500.000 το διάστημα 2019-2025, μειώνοντας την ανεργία κατά 9,4%

Πού δημιουργήθηκαν οι περισσότερες νέες θέσεις εργασίας

	Εργαζόμενοι το 2025	Νέες θέσεις 2019-2025
Δημόσια διοίκηση και άμυνα	98.863	49.332
Λιανικό εμπόριο, εκτός οχημάτων	314.809	42.920
Χονδρικό εμπόριο, εκτός οχημάτων	232.653	31.649
Καταλύματα	90.124	29.880
Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	102.439	28.969
Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες	52.086	24.823
Κεντρικά γραφεία, παροχή συμβουλών	53.201	20.016
Δραστηριότητες απασχόλησης	36.795	19.322
Προγραμματισμός υπολογιστών	41.834	19.018
Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	240.355	15.266

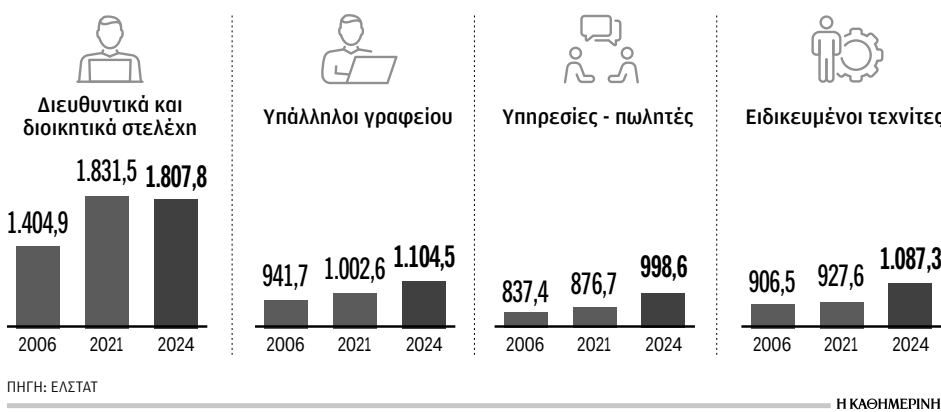
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

εκπαίδευση με 112.798. Ο κατάλογος συνεχίζει με βιομηχανία τροφίμων (107.125), δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας (102.439) και δημόσια διοίκηση με 98.863. Η 10άδα κλείνει με τα καταλύματα (90.124 θέσεις), logistics (59.701 θέσεις) και κερασιές μεταφορές με 55.527 θέσεις. • Οι επιχειρήσεις που απασχολούν προσωπικό αυξήθηκαν, με βάση τα στοιχεία του συστήματος «Εργάνη», από 265.212 στο τέλος του 2019, σε 304.568 στο τέλος του 2025. Αυξήθηκαν δηλαδή περίπου κατά 40.000 ή κατά 15%. Πού προστέθηκαν αυτές οι εταιρείες; Ξεχωρίζουν οι εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες με 5.135 νέες εταιρείες. Συνολικά έχουν γίνει 12.078. Ήταν πολύ μεγάλο το ποσοστό αύξησης, καθώς έφτασε στο 74%. Δεύτερος στην κατάταξη ο κλάδος με τις δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας και 4.194 νέες εταιρείες. Και στην 3η θέση τα καταλύματα με 2.589 ιδρύσεις. Εντυπωσιακή η σύσταση 2.375 νέων εταιρειών «παροχής προσωπικών υπηρεσιών», ο 4ος μεγαλύτερος αριθμός τις βετίες, για να ακολουθήσουν οι κατασκευές κτιρίων και οι δραστηριότητες ψυχαγωγίας. Όλη η πρώτη 10άδα με τους κλάδους στους οποίους καταγράφκε ο μεγαλύτερος αριθμός νέων επιχειρήσεων, έχει μέσα υπηρεσίες. Με μία εξαίρεση: το λιανικό εμπόριο, στο οποίο προστέθη-

Το 88% των επιχειρήσεων είναι πολύ μικρές, που απασχολούν έως 10 άτομα - Μόλις 408 εταιρείες στην Ελλάδα μετρούν πάνω από 500 άτομα προσωπικό.

και 1.701 νέες επιχειρήσεις για να φτάσουν στις 48.072. • Το 88% των επιχειρήσεων με προσωπικό στην Ελλάδα είναι πολύ μικρές που απασχολούν έως δέκα άτομα. Μόλις 408 εταιρείες στην Ελλάδα μετρούν πάνω από 500 άτομα προσωπικό. Ήταν 266 αυτές οι εταιρείες το 2019, κάτι που σημαίνει ότι δεν προστέθηκαν πολλοί μεγάλοι εργοδότες στην ελληνική αγορά αυτή την εξαετία. Προστέθηκαν όμως πολλοί μικροί εργοδότες. Οι εταιρείες με ένα έως δέκα άτομα προσωπικό ήταν 233.630 το 2019 και έγιναν 267.245 στο τέλος του 2025.

Μέσοι καθαροί μηνιαίοι μισθοί σε 4 επαγγελματικές ομάδες

Το παράδοξο έλλειψης εργαζομένων και χαμηλών μισθών

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Σε μια τυπική αγορά εργασίας, όταν η ζήτηση είναι υψηλή και η προσφορά περιορισμένη, οι μισθοί αυξάνονται μέχρι να επιτευχθεί ισορροπία. Σε μια τυπική αγορά. Όχι στην ελληνική, όπου οι μισθοί παραμένουν χαμηλοί και οι εργοδότες δυσκολεύονται να καλύψουν τις κενές θέσεις εργασίας. Αν και οι χαμηλοί μισθοί δεν αποτελούν τη μοναδική αιτία για τις έλλειψεις στην αγορά, αποτελούν έναν σημαντικό παράγοντα, όπως δείχνουν και τα στοιχεία που παρουσιάζει σήμερα η «Κ». Το πρόβλημα είναι διαρθρωτικό καθώς η ελληνική οικονομία βασίζεται σε κλάδους έντασης εργασίας με περιορισμένα περιθώρια κερδοφορίας, γεγονός που συγκρατεί τις αμοιβές ακόμη και όταν η ζήτηση για εργαζομένους είναι αυξημένη.

Είναι χαρακτηριστικό ότι παρά τις επαναλαμβανόμενες διαπιστώσεις των εργοδωτών πως δυσκολεύονται να βρουν προσωπικό σε πωλήσεις, εστίαση, ξενοδοχεία και τεχνικά επαγγέλματα, τα στοιχεία για τις αμοιβές δείχνουν μια διαφορετική εικόνα: οι μισθοί παραμένουν χαμηλοί και η άνοδος τους, σε βάθος χρόνου, είναι περιορισμένη. Τα επίσημα δεδομένα της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) που κατατέθηκαν στον ΟΜΕΔ, στο πλαίσιο της διαδικασίας διαβούλευσης για τον καθορισμό του κατώτατου μισθού, αποτυπώνουν με σαφήνεια τη διαχρονική αυτή στασιμότητα, ακόμη και σε επαγγέλματα που χαρακτηρίζονται «δυσεύρετα».

Το 2006, πριν από την εκδήλωση της οικονομικής κρίσης, οι καθαρές μηνιαίες αποδοχές για τους απασχολούμενους στην παροχή υπηρεσιών και τους πωλητές ανέρχονταν σε 837,4 ευρώ (για πλήρη απασχόληση), ενώ οι εξειδικευμένοι τεχνίτες λάμβαναν κατά μέσον όρο 906,5 ευρώ για πλήρη απασχόληση. Δεκαπέντε χρόνια αργότερα, το 2021, οι αντίστοιχες αποδοχές διαμορφώθηκαν σε 876,7 ευρώ για υπηρεσίες και πωλήσεις και 927,6 ευρώ για τεχνίτες. Δηλαδή, σε ονομαστικούς όρους, οι μισθοί παρέμειναν ουσιαστικά στάσιμοι επί μια δεκαεπταετία, παρά τις βθετές ανακατατάξεις στην αγορά εργασίας και την ανάκαμψη που ακολούθησε μετά το 2017.

Βέβαια, από το 2021 έως το 2024 καταγράφεται μια αισθητή αύξηση: οι εργαζόμενοι στην παροχή υπηρεσιών και στις πωλήσεις φθάνουν στα 998,6 ευρώ και οι εξειδικευμένοι τεχνίτες στα 1.087,3 ευρώ. Η βελτίωση είναι υπαρκτή, ιδίως σε σύγκριση με το 2021, ωστόσο συμπίπτει με μια περίοδο έντονων πληθωριστικών πιέσεων και σημαντικών ανόδου του κόστους ζωής. Σε πραγματικούς όρους, η αγοραστική δύναμη δεν έχει ανακτήσει πλήρως τα προ κρίσης επίπεδα, ενώ το μισθολογικό χάσμα με ανώτερες επαγγελματικές κατηγορίες παραμένει ευρύ. Είναι χαρακτηριστικό ότι τα ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη από 1.404,9 ευρώ το 2006 έφθασαν στα 1.831,5 ευρώ το 2021 και στα 1.807,8 ευρώ το 2024, διατηρώντας σχεδόν διπλάσιες αποδοχές από εκείνες των εργαζομένων σε υπηρεσίες και πωλήσεις.

Το παράδοξο αναδεικνύεται εντονότερα αν ληφθεί υπόψη ότι πρόκειται για ειδικότητες με υψηλή ζήτηση και σημαντικό αριθμό κενών θέσεων. Στοιχεία της Eurostat για το 2024 δείχνουν ότι ο τομέας των πωλήσεων εμφανίζει από τα υψηλότερα ποσοστά κενών θέσεων εργασίας (vacancy rate) στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με 8,4% των θέσεων να παραμένουν ακάλυπτες. Παράλληλα, πανελλαδικές έρευνες καταγράφουν πωλητές, σερβιτόρους, υπαλλήλους εξυπηρέτησης πελατών και τεχνίτες μεταξύ των ειδικότητων που οι επιχειρήσεις δηλώνουν ότι δυσκολεύονται περισσότερο να στελεχωθούν.

Γιατί, λοιπόν, η αυξημένη ζήτηση δεν οδηγεί σε ανάλογη άνοδο των μισθών; Η απάντηση σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με τη δομή της ελληνικής οικονομίας. Όπως διαπιστώνεται και στην πράξη, οι κλάδοι του τουρισμού, της εστίασης και του λιανικού εμπορίου χαρακτηρίζονται από μεγάλη παρουσία μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων, με περιορισμένα περιθώρια κερδοφορίας και έντονο ανταγωνισμό τιμών. Το μισθολογικό κόστος αποτελεί κρίσιμο παράγοντα βιωσιμότητας, γεγονός που περιορίζει την ικανότητα γενικευμένων αυξήσεων. Ταυτόχρονα, η αποδυνάμωση των συλλογικών διαπραγματεύσεων την περίοδο της κρίσης συνέβαλε επίσης στη συγκράτηση των αμοιβών, ιδίως στις χαμηλότερες βαθμίδες.

Με fast track διαδικασίες η έκδοση της επικουρικής

Το τελευταίο Ταμείο του ασφαλισμένου θα αναλαμβάνει να «τρέξει» την αίτηση

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Στην τελική ευθεία βρίσκεται η νομοθετική ρύθμιση με την οποία οι επικουρικές συντάξεις στις περιπτώσεις διαδοχικής ασφάλισης θα εκδίδονται από τον τελευταίο φορέα στον οποίο υπαγόταν ο ασφαλισμένος πριν από τη συνταξιοδότηση, ανεξάρτητα από το πού έχει συγκεντρώσει τον περισσότερο χρόνο ασφάλισης. Η παρέμβαση, που προωθεί το υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης σε συνεργασία με τον ΕΦΚΑ, στοχεύει όχι στην αλλαγή του υπολογισμού του ποσού της σύνταξης, αλλά στην επιτάχυνση της έκδοσής της, καθώς οι επικουρικές αποτελούν σήμερα το βασικό «αγκάθι» στο σύστημα απονομής.

Ενώ σήμερα υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες η έκδοση μιας επικουρικής σύνταξης μπορεί να καθυστερήσει δύο ή και περισσότερα χρόνια, με την προωθούμενη διάταξη εκτιμάται ότι θα εκδίδεται άμεσα, ακόμη και μέσα σε ένα μήνα με τη fast track διαδικασία αφότου εκδοθεί η κύρια σύνταξη, με αποικλειστικό αρμόδιο για την έκδοση το τελευταίο Ταμείο.

Με το ισχύον καθεστώς, όταν ο ασφαλισμένος έχει χρόνο σε περισσότερα από ένα επικουρικά ταμεία, απαιτείται εσωτερική διαδικασία προκειμένου να διαπιστωθεί ποιος φορέας συγκεντρώνει τον μεγαλύτερο χρόνο ασφάλισης και πληροί τις προ-

Σήμερα οι καθυστερήσεις στις περιπτώσεις διαδοχικής ασφάλισης υπερβαίνουν πολλές φορές τα δύο έτη, ιδίως όταν εμπλέκονται δύο ή τρία πρώην Ταμεία με διαφορετικά αρχεία και χειρόγραφες καρτέλες ενσήμων.

Με τη νέα διάταξη η επικουρική θα εκδίδεται άμεσα, ακόμη και μέσα σε ένα μήνα αφότου εκδοθεί η κύρια σύνταξη.

υποθέσεις για την απονομή της σύνταξης. Η διαδικασία αυτή συνεπάγεται ανταλλαγή στοιχείων και αλληλογραφία μεταξύ των υπηρεσιών του ΕΦΚΑ, με αποτέλεσμα να μεσολαβούν μήνες μόνο για τον καθορισμό της αρμοδιότητας.

Σε αρκετές περιπτώσεις, οι καθυστερήσεις υπερβαίνουν τα δύο έτη, ιδίως όταν εμπλέκονται δύο ή τρία πρώην Ταμεία με διαφο-

ρετικά αρχεία και χειρόγραφες καρτέλες ενσήμων.

Και αυτό γιατί με βάση τον νόμο 5078/2023 ο συνολικός χρόνος επικουρικής ασφάλισης πρέπει να είναι τουλάχιστον 15 έτη, ώστε η απονομή να μπορεί να γίνει από τον φορέα όπου υποβάλλεται η αίτηση. Ωστόσο, σε περιπτώσεις με περισσότερα έτη διαδοχικής ασφάλισης (π.χ. 25 ή 30 χρόνια), αρμόδιος θεωρείται ο φορέας στον οποίο ο ασφαλισμένος έχει τον μεγαλύτερο χρόνο και πληροί τις προϋποθέσεις. Στην πράξη αυτό σημαίνει εκτεταμένη εσωτερική αλληλογραφία μεταξύ των τομέων επικουρικής ασφάλισης του ΕΦΚΑ, και μέχρι να αποφασιστεί ποια διεύθυνση θα αναλάβει τον φάκελο, είχε ήδη χαθεί πολύτιμος χρόνος. Αποτέλεσμα ήταν οι επι-

κουρικές με διαδοχική ασφάλιση να καθυστερούν σημαντικά περισσότερο από τις υπόλοιπες, με μέσο χρόνο αμανοής που σε πολλές περιπτώσεις φτάνει στα δύο χρόνια ή και υπερβαίνει αυτό το διάστημα. Η νέα διάταξη έρχεται να ανατρέπει αυτή τη λογική. Ο τελευταίος φορέας θα καθίσταται αυτομάτως αρμόδιος για την επεξεργασία και την έκδοση της επικουρικής σύνταξης, χωρίς να προηγείται έρευνα για το πού εντοπίζεται ο περισσότερος χρόνος. Ο χρόνος διαδοχικής ασφάλισης θα αντιμετωπίζεται ενιαία εντός του κλάδου επικουρικής ασφάλισης, με στόχο να καταργηθούν τα ενδιάμεσα στάδια που επιβραδύνουν τη διαδικασία. Στέλεχη του υπουργείου εκτιμούν ότι με αυτόν τον τρόπο θα μειωθούν αισθητά οι χρόνοι απονομής και θα αποσυμφορηθούν οι υπηρεσίες, ώστε να επιταχυνθούν συνολικά οι εκκρεμείς υποθέσεις.

Η παρέμβαση έρχεται σε μια συγκυρία κατά την οποία οι εκκρεμότητες όσον αφορά τις κύριες συντάξεις έχουν περιοριστεί σε σχετικά χαμηλά επίπεδα, ενώ το βάρος έχει μετατοπιστεί στις επικουρικές. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του ΕΦΚΑ, οι εκκρεμείς κύριες συντάξεις είναι λιγότερες από 15.000, ενώ οι επικουρικές ανέρχονται σε περίπου 31.000, αριθμός που αποτυπώνει τη δυσκολία διαχείρισης των διαδοχικών χρόνων και των διαφορετικών καθεστώτων ασφάλισης.

Στα ηλεκτρικά αυτοκίνητα στρέφονται οι καταναλωτές

Με μείωση πωλήσεων, απόρροια και της εξάντλησης –ειδικά για τις επιχειρήσεις– του προϋπολογισμού του προγράμματος επιδότσης ηλεκτροκίνητων, ξεκίνησε η χρονιά, με τις νέες ταξινομήσεις καινούργιων και εισαγόμενων μεταχειρισμένων οχημάτων να υποχωρούν τον Ιανουάριο του 2026 κατά 4,1% σε σύγκριση με τις ταξινομήσεις τον Ιανουάριο του 2025. Ειδικότερα, οι ταξινομήσεις καινούργιων επιβατικών αυτοκινήτων υποχώρησαν τον φετινό Ιανουάριο κατά 5,3% σε σύγκριση με ένα χρόνο πριν.

Οι καταναλωτές, πάντως, στρέφονται ολοένα και περισσότερο σε αυτοκίνητα πιο φιλικής στο περιβάλλον τεχνολογίας, όπως ηλεκτρικά και υβριδικά, με τα πρώτα να αυξάνουν συνεχώς το μερίδιό τους στην εγχώρια αγορά. Καθοριστικό ρόλο για τη διεύθυνση της ηλεκτροκίνησης στην Ελλάδα διαδραματίζει, πέρα από το πρόγραμμα επιδότσης, και η δραστηριοποίηση στην κατηγορία ηλεκτρικών κινεζικών αυτοκινήτων μοντέλα σε πιο προσιτές τιμές σε σύγκριση με τις ευρωπαϊκές και τις ιαπωνικές εταιρείες.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής και του Συνδέσμου Εισαγωγών Αντιπροσώπων Αυτοκινήτων, τον Ιανουάριο του 2026 ταξινομήθηκαν στην Ελλάδα 10.089 επιβατικά αυτοκίνητα έναντι 10.659 τον Ιανουάριο του 2025, καταγράφοντας μείωση 5,3%.

Τον πρώτο μήνα του έτους ταξινομήθηκαν κατά 20,1% περισσότερα αμιγώς ηλεκτρικά (BEV) αυτοκίνητα σε σύγκριση με τον

Οι ταξινομήσεις καινούργιων επιβατικών αυτοκινήτων υποχώρησαν τον φετινό Ιανουάριο κατά 5,3% σε σύγκριση με ένα χρόνο πριν.

περυσινό Ιανουάριο και συγκεκριμένα 633 οχήματα από 527. Από την άλλη καταγράφηκε μείωση στα plug in υβριδικά (PHEV) κατά 7,8%. Τον Ιανουάριο του 2026 ταξινομήθηκαν 694 plug in υβριδικά οχήματα έναντι 753 τον Ιανουάριο του 2025.

Η εξέλιξη αυτή επηρέασε και τη μερίδια αγοράς της κάθε κατηγορίας στο σύνολο των νέων ταξινομήσεων καινούργιων επιβατικών κατά τον Ιανουάριο του 2026. Έτσι, το μερίδιο των BEV διαμορφώνεται φέτος σε 6,3% από 4,9% ένα χρόνο πριν, το μερίδιο των PHEV σε 6,9% από 7,1% πέρυσι, ενώ συνεχίζεται η κυριαρχία των υβριδικών (HEV), με το 63,4% των νέων ταξινομήσεων να ανήκει σε αυτή την κατηγορία (έναντι ποσοστού 48,1% τον Ιανουάριο του 2025). Οι πωλήσεις βενζινοκίνητων οχημάτων συνεχώς υποχωρούν, αποτελώντας πλέον μόλις το 19,2% των νέων ταξινομήσεων από 34,4% τον Ιανουάριο του 2025, ενώ ελάχιστο πλέον είναι το μερίδιο των πετρελαιοκίνητων (2,2% από 4,3% πέρυσι), παρόμοιο με αυτό των οχημάτων με υγραέριο (2,1% φέτος από 1,7% τον Ιανουάριο του 2025).

Τα στοιχεία του Ιανουαρίου επιβεβαιώνουν τη μεγάλη εισεισδυση των κινεζικών σημάτων στην ελληνική αγορά, με την MG Rowe να πλάσσει στην 8η θέση με μερίδιο 4,9% στις πωλήσεις νέων επιβατικών αυτοκινήτων κατά τον πρώτο μήνα των τρέχοντος έτους. Στην πρώτη θέση βρίσκεται η Toyota (15,2%), οι οποίοι ακολουθούν η Opel (8,9%), η Peugeot (8,3%), η Citroen (7,1%), η Hyundai (5,6%), η Suzuki (5,2%), η BMW (5,1%). Στην 9η θέση βρίσκεται η Audi με 4,3% και στη 10η η Volkswagen με 3,1%.

Υπενθυμίζεται ότι το πρόγραμμα «Κίνουμαι Ηλεκτρικά 3» έχει παραταθεί μέχρι τις 31 Μαρτίου 2026, με το διαθέσιμο ποσό από τη στιγμή να είναι, σύμφωνα με τα χθεσινά στοιχεία στη σχετική πλατφόρμα, 818.730 ευρώ για τους ιδιώτες. Πρόθεση, πάντως, του υπουργείου είναι να συνεχιστεί και μετά την 31η Μαρτίου με τη διάθεση επιπλέον πόρων.

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

«Υπάρχουν πράγματα που μπορούν να γίνουν πριν από τις εκλογές και πράγματα που δεν μπορούν, ακριβώς επειδή έρχονται εκλογές». Με αυτόν τον αφοπλιστικό τρόπο, υπουργός της κυβέρνησης, σε ιδιωτική συζήτηση, απαντούσε στο ερώτημα γιατί καθυστερούν κοινές υπουργικές αποφάσεις, προκηρύξεις διαγωνισμών και νομοσχέδια κρίσιμα για μια σειρά επενδύσεων. Δεν κομίζει βεβαίως γλαύκα es Αθήνας. Το πολιτικό κόστος που συνεπάγονται κρίσιμες αποφάσεις με τις οποίες μπορεί να μη συμφωνούν τοπικές κοινωνίες αλλά και το ευρύτερο εκλογικό ακροατήριο είναι γνωστό πως λειτουργεί ως χειρόφρενο πριν από τις κάλπες. Δεν είναι ελληνικό φαινόμενο. Ούτε αποτελεί γραμμή της προεδρίας της κυβέρνησης. Κάθε άλλο. Είναι όμως πραγματικότητα όσο κι αν η σημερινή κυβέρνηση επιδιώκει την αύξηση των επενδύσεων. Δεν οφείλονται βεβαίως όλες οι καθυστερήσεις στον εκλογικό κύκλο. Πολλές συνδέονται με διαιρητικά προβλήματα της δημόσιας διοίκησης και της ταχύτητας της Δικαιοσύνης. Άλλες με την περιπλοκότητα συγκεκριμένων projects. Κάποιες αποδίδονται βέβαια και σε αδιαφορία ή και ευθυνοφορία. Ούτε καθυστερούν όλες οι επενδύσεις. Η προσπάθεια για τη μέγιστη δυνατή απορρόφηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας εντείνεται, με τις εκτιμήσεις να μιλούν για επίτευξη απορρόφησης της τάξης του 80%, μία από τις καλύτερες στην Ευρώπη.

Μία άλλη κατηγορία επενδύσεων, και ειδικότερα αυτών που συνδέονται με γεωπολιτικές προτεραιότητες, «τρέχει» με ρυθμούς fast track. Είναι εκείνες που συνδέονται με θέματα υψηλής πολιτικής, όπως ο κάθετος ενεργειακός διάδρομος και οι παραχωρήσεις λιμανιών, για τα οποία έχει εκδηλωθεί ρητό και έντονο αμερικανικό ενδιαφέρον.

Με τις εκλογές να τοποθετούνται σε 12 με 14 μήνες από σήμερα, η αγορά έχει αρχίσει όπως να προεξοφλεί ότι η κρατική μηχανή εισέρχεται σε τροχιά προεκλογικής διαχείρισης. Η κυρίαρχη ανησυχία δεν αφορά τη μακρο-

Οι επενδύσεις κατεβάζουν ταχύτητα ενόψει εκλογών

Το πολιτικό κόστος που συνεπάγονται κρίσιμες αποφάσεις λειτουργεί ως χειρόφρενο πριν από τις κάλπες

Στασιμότητα αναμένεται και σε έργα περιβαλλοντικών υποδομών, όπως η διαχείριση αποβλήτων και οι υδατοκαλλιέργειες. Η χωροθέτηση Χώρων Υγιονομικής Ταφής και Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών αποτελεί ίσως κλασικό παράδειγμα.

οικονομική, ούτε την πολιτική σταθερότητα, αλλά τη διάθεση σε διάφορα επίπεδα της δημόσιας διοίκησης να ληφθούν δύσκολες αποφάσεις. «Παρατηρείται μια συστηματική μεταστροφή προς την αποφυγή ρίσκου από την πλευρά των διοικούντων στα υπουργεία και στους εποπτικούς φορείς, προκαλώντας ένα άτυπο μορατόριουμ σε έργα που απαιτούν πολιτικό κεφάλαιο για την υλοποίησή τους», εξηγεί με εμφανές τεχνοκρατικό ύφος στέλεχος πολυεθνικής, η οποία δεν έχει εκκρεμότητες, αλλά έχει γνώση των καθυστερήσεων που συναντούν πλέον ομόλογοί του σε άλλους ομίλους. Ένα παράδειγμα της επιβράδυνσης εντοπίζεται στον κλάδο της εξόρυξης και συγκεκριμένα στην αδειοδότηση μεταλλευτικών δραστηριοτήτων στη Θράκη. Η περίπτωση των κοι-

τασμάτων χρυσού και άλλων μετάλλων στον Εβρο είναι χαρακτηριστική. Η έγκριση τέτοιων έργων σε μια ευαίσθητη εκλογικά περιφέρεια πριν από τις κάλπες θεωρείται παράγοντας υψηλού πολιτικού κινδύνου. «Η διοίκηση, αποφεύγοντας τη μετωπική σύγκρουση με τις τοπικές κοινωνίες, επιλέγει την τακτική της χρονικής μετάθεσης, αφήνοντας ώριμα επενδυτικά σχέδια σε καθεστώς μακροχρόνιας εκκρεμότητας», αναφέρουν οικονομικοί παρατηρητές.

Στο ίδιο μήκος κύματος κινείται και μέρος του προγράμματος αξιοποίησης της κρατικής περιουσίας, όπου καταγράφεται μια σαφής επιβράδυνση στην ωρίμανση και προκήρυξη διαγωνισμών, που δεν σχετίζονται με το Ταμείο Ανάκαμψης. Το επενδυτικό ενδιαφέρον

για περιφερειακούς λιμένες, μαρίνες και ακίνητα προσκορύνει στην απροθυμία να ανοίξουν μέτωπα με τις τοπικές κοινωνίες, τις αυτοδιοικητικές αρχές και τους συνδικαλιστικούς φορείς προεκλογικά. Η παραχώρηση δημόσιων παγίων σε ιδιώτες επενδυτές, διαδικασία που εγγενώς παράγει πολιτικές τριβές, αναμένεται να επιβραδυνθεί. Ταυτόχρονα, στους κλάδους του real estate και των τουριστικών επενδύσεων η αγορά βιώνει καθεστώς ιδιότυπης αβεβαιότητας λόγω της ρυθμιστικής καθυστέρησης. Η χρονίζουσα οριστικοποίηση του ειδικού χωροταξικού πλαισίου για τον Τουρισμό ερμηνεύεται, στην τρέχουσα συγκυρία, ως πολιτική επιλογή. «Η κυβέρνηση αποφεύγει να θεσμοθετήσει αυστηρούς κανόνες ή περιορισμούς δόμησης που θα δυσχερατούσαν μεγάλες

ομάδες μικροδιοικητών και επαγγελματιών του χώρου πριν από την προσφυγή στη λαϊκή ετυμολογία», αναφέρει κτηματομεσίτης. «Το ρευστό νομοθετικό περιβάλλον και ο επακόλουθος κίνδυνος προσφυγών στο Συμβούλιο της Επικρατείας φρενάρουν σειρά επενδύσεων», εκτιμά. Προσφυγές, άλλωστε, καθυστερούν ήδη σημαντικές επενδύσεις σε data centers. Αντίστοιχη στασιμότητα αναμένεται και σε έργα περιβαλλοντικών υποδομών, όπως η διαχείριση αποβλήτων και οι υδατοκαλλιέργειες. Η χωροθέτηση Χώρων Υγιονομικής Ταφής και Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών αποτελεί ίσως κλασικό παράδειγμα. Το «σύνδρομο NIMBY» (Not In My Back Yard – δηλαδή «όχι στην αυλή μου»), όπως το αποκαλούν οι Αγγλοσάξονες, κυριαρχεί, και η κεντρική διοίκηση δεν δείχνει διατεθειμένη να επιβάλει λύσεις. Ο προβληματισμός είναι εμφανής και στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και ειδικότερα στους κλάδους της αποθήκευσης και των υπεράκτιων αιολικών πάρκων. Ούτε λόγος βέβαια να γίνεται για την πολυαναμενόμενη θεσμική θωράκιση του κλάδου μέσω του νέου ειδικού χωροταξικού. Η αδειοδότηση νέων αιολικών πάρκων, ειδικά σε ορεινές και νησιωτικές περιοχές, προσκορύνει βεβαίως και στον κορεσμό των δικτύων. Οι αντιδράσεις όμως για την οπτική όχληση και την αλλοίωση του φυσικού τοπίου έχουν καταστήσει την υπογραφή περιβαλλοντικών όρων (ΑΕΠΟ) πράξη υψηλού πολιτικού ρίσκου. Επιπροσθέτως, στον τομέα της αποθήκευσης ενέργειας η καθυστέρηση στη ρύθμιση του πλαισίου λειτουργίας αποδίδεται στη διατακτικότητα μετακλίσιμων κόστους στους καταναλωτές σε αυτή τη χρονική συγκυρία, αναφέρον ενδιαφερόμενοι επενδυτές. Οι επενδυτές δεν αμφισβητούν τις προοπτικές της οικονομίας, αλλά τη βούληση της διοίκησης να παράγει έργο εντός του εκλογικού κύκλου. Η ενδεχόμενη «επενδυτική παύση» δεν είναι προϊόν οικονομικής δυσπραγίας, αλλά της πεποίθησης ότι μέχρι τις εκλογές του 2027 προτεραιότητα θα είναι η διαχείριση του πολιτικού κόστους και όχι η μεταρρυθμιστική έμφαση.

Προβληματικό παραμένει το τρένο στην Ελλάδα

Οι επενδύσεις στην υποδομή των σιδηροδρόμων παραμένουν χαμηλές, ενώ το κόστος των έργων αυξάνεται. Η κατάσταση παραμένει προβληματική, με το τρένο να αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις.

Οι επενδύσεις στην υποδομή των σιδηροδρόμων παραμένουν χαμηλές, ενώ το κόστος των έργων αυξάνεται. Η κατάσταση παραμένει προβληματική, με το τρένο να αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις.

Οι επενδύσεις στην υποδομή των σιδηροδρόμων παραμένουν χαμηλές, ενώ το κόστος των έργων αυξάνεται. Η κατάσταση παραμένει προβληματική, με το τρένο να αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις.

Οι επενδύσεις στην υποδομή των σιδηροδρόμων παραμένουν χαμηλές, ενώ το κόστος των έργων αυξάνεται. Η κατάσταση παραμένει προβληματική, με το τρένο να αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις.

European Conference
on Sustainable Tourism -
Celebrating 20 Years of CSTI
Leadership in Sustainability

MEET THE SPEAKERS

Friday 27th February at Filoxenia Conference Center, Nicosia

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΖΙΤΖΙΚΟΣΤΑΣ
European Commissioner
for Sustainable Transport
and Tourism

COSTAS KADIOS
European
Commissioner for
Fisheries and Oceans

DR CHRISTINA ANASTASIOPOULOU
Professor of Climatology
Aristotle University of
Thessaloniki

HELEN CARON
Member of the
Board of Trustees,
TUI Care Foundation

JEREMY SAMPSON
CEO, The Travel
Foundation
Co-author Glasgow
Declaration on Climate
Action in Tourism
Founding Member
Future of Tourism
Coalition

ENRICO TOJA
President of
Eco-Sustainable
Development
Association of
Saffron, Greece

Organiser:

CYPRUS SUSTAINABLE TOURISM INITIATIVE

Under the Auspices:

CY2026.EU
CYPRUS PRESIDENCY
OF THE COUNCIL OF THE EU

Register here:

Gold Sponsor:

Silver Sponsors:

Auditors, Accountants and Tax advisors

Supporters:

ΕξxonMobil

Bank of Cyprus

TUI

TUI CARE FOUNDATION

theTravel Foundation

AQUA CRYSTAL

Academic partner:

UNIVERSITY OF NICOSIA
SCHOOLS OF BUSINESS

Communication Sponsors:

KATHIMERINI

CyprusMail80

EUROPEAN DEFENCE FUND

Conference & Exhibition

BATTLEFIELD REDEFINED 2026

EUROPEAN UNION

Modern Technologies
with dual-use potential
for Security, Defence
& Space Resilience.

Advancing Europe's strategic autonomy through dual-use innovation.

battlefieldredefined.com

REGISTER NOW

Contact us:

info@cd-multimedia.com

+357 25 256 959

Under the Auspices

CY2026.EU
CYPRUS PRESIDENCY
OF THE COUNCIL OF THE EU

European Commission

Cyprus Chamber of
Commerce &
Industry

CARIE
CYPRUS ASSOCIATION OF RESEARCH
AND INNOVATION ENTERPRISES

Organised by

CD
multimedia

In Cooperation with

Cyprus Chamber of
Commerce &
Industry

CARIE
CYPRUS ASSOCIATION OF RESEARCH
AND INNOVATION ENTERPRISES

Cyprus Chamber of
Commerce &
Industry

CARIE
CYPRUS ASSOCIATION OF RESEARCH
AND INNOVATION ENTERPRISES

Media Sponsors

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

MILITÄR

SIGMA

Καλπάζουν οι τιμές ακινήτων παρά το μπλόκο στο Airbnb

Η Λισσαβώνα ήρε την απαγόρευση, καθώς δεν είχε καμία επίδραση στις τιμές

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Αναποτελεσματικές φαίνεται πως είναι οι απαγορεύσεις λειτουργίας νέων καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης σε διάφορες πόλεις της Ευρώπης όσον αφορά τη συγκράτηση των τιμών των κατοικιών. Μάλιστα, όπως δείχνει και η περίπτωση της Λισσαβώνας στην Πορτογαλία, αρχίζουν και διαφοροποιούνται τα μέτρα πολιτικής, καθώς απαιτείται διαφορετική προσέγγιση. Στο τέλος του 2025 η πόλη της Λισσαβώνας προχώρησε στην κατάργηση της απαγόρευσης λειτουργίας νέων καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης στο κέντρο της πόλης, μέτρο που είχε τεθεί σε ισχύ το 2019, καθώς, όπως αποδείχθηκε, δεν είχε καμία απόλυτος επίδραση στην πορεία των τιμών.

Πρόκειται για την πρώτη περίπτωση πόλης στην Ευρώπη που προχωράει σε μια τέτοια κίνηση, καθώς η απαγόρευση λειτουργίας νέων καταλυμάτων φαίνεται πως δεν είναι η λύση στο πρόβλημα. Μάλιστα, συνολικά η Πορτογαλία φαίνεται να αντιμετωπίζει όλο και εντονότερο πρόβλημα στέγωσης, καθώς, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, οι τιμές πώλησης κατοικιών αυξήθηκαν κατά 23,35% το 2025, αναδεικνύοντας τη χώρα της Ιβηρικής Χερσονήσου σε «πρωταθλήτρια» στην Ε.Ε. Είναι χαρακτηριστικό ότι στη Λισσαβώνα η μέση τιμή πώλησης αυξήθηκε σε 5.300 ευρώ/τ.μ. πέρυσι (10% μόνο κατά το τρίτο τρίμηνο του 2025), ενώ σύμφωνα με σχετική έκθεση της ίδιας της Airbnb, μόλις το 2% των πωλούμενων κατοικιών στην πόλη κοστίζει λιγότερο από 200.000 ευρώ, περιριζώντας σημαντικά την προστιτότητα στο εγκώριο αγοραστικό κοινό.

Επιπλέον, όπως τονίζεται, από το 2022 έως και το 2024 η μέση τιμή ανά δωμάτιο ξενοδοχείου σημείωσε αύξηση κατά 25%, από τα 62 ευρώ/διανυκτέρευση στα 77,7 ευρώ.

Σύμφωνα με εκπροσώπους της δημοτικής αρχής της Λισσαβώνας, η κατάργηση της απαγόρευσης λειτουργίας νέων καταλυμάτων δεν εκλαμβάνεται ως αποδοχή της αποτυχίας του μέτρου, αλλά ως μια προσπάθεια που προκειμένου να είναι πιο ισορροπημένοι και αποτελεσματικοί οι περιορισμοί που εφαρμόζονται. Στο πλαίσιο αυτό, έχει επεκταθεί

Η Λισσαβώνα είναι η πρώτη ευρωπαϊκή πόλη που προχωράει στην κατάργηση της απαγόρευσης νέων καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης. Ανεπιτυχείς όσον αφορά τη συγκράτηση των τιμών των κατοικιών έχουν αποδειχθεί οι περιορισμοί και σε άλλες πόλεις. Στη Βαρκελώνη, όπου έχουν υιοθετηθεί ανάλογα μέτρα, οι τιμές πώλησης έχουν αυξηθεί κατά 60% και οι τιμές ενοικίασης κατά 70%.

Οι τιμές κατοικιών στην Πορτογαλία αυξήθηκαν κατά 23,35% το 2025 – Στη Λισσαβώνα η μέση τιμή πώλησης ανήλθε σε 5.300 ευρώ/τ.μ.

πλέον στο σύνολο της πόλης η υποχρέωση αδειοδότησης των καταλυμάτων, κάτι που μέχρι σήμερα ίσχυε μόνο για το κέντρο της Λισσαβώνας.

Ανεξάρτητα πάντως από αυτό, είναι προφανές ότι η κατάργηση της απαγόρευσης συνιστά μια –έστω έμμεση– παρόδοχη ότι δεν κατόρθωσε να «ανακατίσει» τις αυξήσεις των τιμών πώλησης, που έχουν συνεχίσει να αυξάνονται εκθετικά, δείγμα ότι ο βασικότερος λόγος δεν είναι οι βραχυχρόνιες μισθώσεις, αλλά η μεγάλη έλλειψη κατοικιών.

Υπενθυμίζεται ότι η Πορτογαλία έχει επίσης καταργήσει τη σύνδεση του προγράμματος «κρυσθί βίζα» με την αγορά κατοικίας, σε μια προσπάθεια να ανακα-

τευθύνει και τους ξένους επενδυτές προς άλλες κατηγορίες επενδύσεων, ώστε να αποφεύγονται κερδοσκοπικές κινήσεις στα ακίνητα. Ούτε αυτό όμως αποδίδει, κρίνοντας από την τερστική αύξηση των τιμών πώλησης το 2025.

Στην Ελλάδα, όπου παρατηρούνται αντίστοιχοι προβληματισμοί και δυσκολία πρόσβασης του εγκώριου πληθυσμού στην αγορά κατοικίας, όπως βέβαια και έλλειμμα προσφοράς κατοικιών, έχει εφαρμοστεί επίσης απαγόρευση λειτουργίας νέων καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης από τις αρχές του 2025. Η απαγόρευση αυτή επεκτάθηκε και φέτος και αφορά τα τρία πρώτα δημοτικά διαμερίσματα του Δήμου Αθηναίων, καλύπτοντας ουσιαστικά όλες τις δημοφιλείς συνοικίες για βραχυχρόνιες μισθώσεις, από το εμπορικό τρίγωνο μέχρι το Παγκράτι και τον Νέο Κόσμο.

Ωστόσο, το 2025 η μέση ζητούμενη τιμή στον Δήμο Αθηναίων κατέγραψε ετήσια αύξηση κατά 11,6%, σε 2.400 ευρώ/τ.μ., ξεπερνώντας κάθε άλλη περιοχή στην Αττική. Επίσης, ειδικά όσον αφορά τις περιοχές γύρω από την πλα-

τεία Ομόνοιας και το Σύνταγμα, δηλαδή εκεί ακριβώς που εφαρμόστηκε η απαγόρευση νέων καταλυμάτων, η αύξηση το 2025 έφτασε το 22,8%.

Σύμφωνα με πηγές της αγοράς, η εξέλιξη αυτή οφείλεται στη σταθερά υψηλή ζήτηση σε σχέση με την προσφορά κατοικιών, ειδικά στις περιοχές όπου υπάρχει μεγαλύτερο απόθεμα πιο προσιτών κατοικιών, σε σχέση π.χ. με τα βόρεια ή τα νότια προάστια. Ένας ακόμη σημαντικός παράγοντας που έδωσε σημαντική ώθηση στην πορεία των τιμών των κατοικιών το 2025 είναι και το πρόγραμμα «Σπίτι μου II», το οποίο προκάλεσε απότομη αύξηση της ζήτησης, ειδικά σε περιοχές όπως το κέντρο της Αθήνας (αλλά και τα δυτικά προάστια), δηλαδή όπου υπάρχει υψηλή συγκέντρωση κατοικιών που μπορούν να αποκτηθούν μέσω του προγράμματος, μέγιστης αξίας έως 250.000 ευρώ και με ημερομηνία έκδοσης της οικοδομικής άδειας έως την 31η Δεκεμβρίου του 2005.

Σε όλη την Ευρώπη

Εν τω μεταξύ, ανεπιτυχείς όσον αφορά τη συγκράτηση των τιμών των κατοικιών έχουν αποδειχθεί οι περιορισμοί των βραχυχρόνιων μισθώσεων και σε άλλες πόλεις της Ευρώπης. Στη Βαρκελώνη, όπου έχουν υιοθετηθεί σημαντικά μέτρα επί σχεδόν μία δεκαετία, οι τιμές πώλησης έχουν αυξηθεί κατά 60% και οι τιμές ενοικίασης κατά 70%. Το 2019 το Άμστερνταμ μείωσε τον μέγιστο χρόνο βραχυχρόνιας μίσθωσης σε μόλις 30 διανυκτερεύσεις τον χρόνο, με αποτέλεσμα μέχρι το 2024 τα καταλύματα να έχουν μειωθεί κατά 54%. Παρ' όλα αυτά, τα ενοίκια των κατοικιών στην πόλη αυξήθηκαν κατά πάνω από 33% την ίδια περίοδο, έναντι αύξησης κατά 13% στο σύνολο της Ολλανδίας. Αντίστοιχος στο Εδιμβούργο επίσης υιοθετήθηκαν αυστηροί περιορισμοί που ναί μεν μείωσαν κατά 22% τον αριθμό των καταλυμάτων, αλλά τελικά οι τιμές των ξενοδοχείων εκτινάχθηκαν σε ιστορικά υψηλά επίπεδα, ενώ τα ενοίκια αυξήθηκαν με διπλάσιο ρυθμό σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα. Ετσι, οι Αρχές αποφάσισαν να χαλαρώσουν κι εκεί τους περιορισμούς στις βραχυχρόνιες μισθώσεις, καθώς δεν είχαν το προσδοκώμενο αποτέλεσμα.

Δυσκολεύει ακόμη περισσότερο η θέση των δανειοληπτών σε ελβετικό φράγκο

Της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ

Δίκαιο μαχαίρι φαίνεται ότι αποτελεί πλέον η περαιτέρω παραμονή όσων έχουν δάνειο σε ελβετικό φράγκο (CHF) στην τρέχουσα ισοτιμία, μετά τη νέα ανατίμηση του νομίσματος, που καθιστά ακόμη πιο ακριβή την αποπληρωμή του χρέους τους. Η ισοτιμία διαμορφώνεται στο 1 ευρώ=0,91 ελβετικό φράγκο έναντι 0,94 ελβετικού φράγκου που ήταν η ισοτιμία όταν ψηφίστηκε η ρύθμιση μετατροπής σε ευρώ τον περασμένο Δεκέμβριο. Αυτό σημαίνει ότι το όφελος που προκύπτει από το «κούρεμα» της συναλλαγματικής ισοτιμίας με βάση τη ρύθμιση περιορίζεται. Από την άλλη, αποτελεί σήμα κινδύνου για την τυχόν περαιτέρω ανατίμηση, που θα μειώσει ακόμη περισσότερο το όφελος και μπορεί έτσι να οδηγήσει κάποιους που σήμερα παραμένουν επιφυλακτικοί, να μετατρέψουν το δανειό τους σε ευρώ.

Μετά τη νέα ανατίμηση του νομίσματος, γίνεται ακόμη πιο ακριβή η αποπληρωμή του χρέους τους.

Η πλατφόρμα στην οποία θα μπορεί κάποιος να αιτηθεί την ένταξη στη ρύθμιση «ανοίγει» την Πέμπτη 19 Φεβρουαρίου και θα παραμείνει ανοικτή για έξι μήνες. Σε αυτή θα μπορούν να «μπουν» όσοι οφειλότες ανήκουν στις τρεις οικονομικές και περιουσιακές κατηγορίες για τις οποίες προβλέπεται κλιμακωτή μείωση της ισοτιμίας, δηλαδή από 20% έως 50%. Για την τέταρτη κατηγορία που προβλέπει οριζόντιο «κούρεμα» 15%, ανεξαρτήτως ύψους εισοδήματος και περιουσίας, οι οφειλότες δεν θα πρέπει να κάνουν αίτηση

Η ισοτιμία διαμορφώνεται πλέον στο 1 ευρώ=0,91 ελβετικό φράγκο έναντι 0,94 ελβετικού φράγκου που ήταν όταν ψηφίστηκε η ρύθμιση μετατροπής σε ευρώ τον Δεκέμβριο. Αυτό σημαίνει ότι το όφελος που προκύπτει από το «κούρεμα» της συναλλαγματικής ισοτιμίας με βάση τη ρύθμιση περιορίζεται.

στην πλατφόρμα. Εφόσον επιθυμούν να κάνουν χρήση της δυνατότητας μετατροπής σε ευρώ, θα απευθύνονται απευθείας στον πιστωτή, δηλαδή σε αυτόν που δια-

χειρίζεται το δανειό τους. Το ίδιο θα κάνουν στη συνέχεια και όσοι ανήκουν στις τρεις άλλες κατηγορίες, αφού προηγουμένως έχει εκκριβωθεί –μέσω της πλατφόρμας–

η κατηγορία στην οποία ανήκουν και άρα και το «κούρεμα» της συναλλαγματικής ισοτιμίας που διακρίνεται. Η αποτελεσματικότητα της ρύθμισης, υπό την έννοια πό-

σοι τελικά θα κάνουν αίτηση για να ενταχθούν σε αυτήν, εξαρτάται και από την πορεία της ισοτιμίας ευρώ - ελβετικού φράγκου. Όσο το ελβετικό νόμισμα ενισχύεται, τόσο αυξάνεται η συναλλαγματική ζημία που έχει σωρευτεί τα προηγούμενα χρόνια και, αντίστοιχως, μεταβάλλεται η βάση πάνω στην οποία εφαρμόζεται το «κούρεμα» της ισοτιμίας. Υπενθυμίζεται ότι σήμερα στις τράπεζες παραμένουν 20.625 δάνεια με υπόλοιπο 2,5 δισ. CHF, ενώ 17.442 δάνεια ύψους 3 δισ. CHF διαχειρίζονται οι servicers. Ετσι η ρύθμιση αφορά περίπου 38.067 δάνεια.

Αν, για παράδειγμα, η ισοτιμία κινηθεί στο επίπεδο του 1 ευρώ=0,91 ελβετικό φράγκο, τότε 1 ελβετικό φράγκο αντιστοιχεί σε περίπου 1,10 ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι οφείλη 100.000 ελβετικών φράγκων αποτιμάται πλέον σε περίπου 109.900 ευρώ, έναντι περίπου 106.400 ευρώ που ήταν η βάση

υπολογισμού τον Δεκέμβριο, όταν η ισοτιμία βρισκόταν στο 0,94.

Με βάση την υπόθεση ότι το δάνειο είχε συναφθεί σε εποχή που η ισοτιμία ήταν 1 ευρώ=1,6 ελβετικά φράγκα –οπότε τα 100.000 φράγκα αντιστοιχούσαν σε 62.500 ευρώ– η σωρευμένη συναλλαγματική ζημία αυξάνεται πλέον σε περίπου 47.400 ευρώ. Πάνω σε αυτή τη ζημία, η οποία είναι ενδεικτική, εφαρμόζεται ο μηχανισμός της ρύθμισης. Ωστόσο, το πρόβλημα δεν είναι στατικό, αλλά δυναμικό και συνδέεται άμεσα με την εξέλιξη της συναλλαγματικής ισοτιμίας.

Στην πρώτη κατηγορία, π.χ., όπου προβλέπεται επιστροφή του 50% της συναλλαγματικής ζημίας, η μείωση διαμορφώνεται σε περίπου 23.700 ευρώ. Ετσι, η οφειλή των 109.900 ευρώ περιορίζεται σε περίπου 86.000 ευρώ και το πραγματικό «κούρεμα» σε όρους σημειωμένης απομίσθωσης διαμορφώνεται κοντά στο 23%.

στις εξαγωγές υπηρεσιών, στον τουρισμό, στην αύξηση της απασχόλησης και στην αξιοποίηση ευρωπαϊκών πόρων. Η επόμενη φάση, όμως, κρίνεται στη δημιουργία νέας υπεραξίας και στη διατήρησή της αύξησης της παραγωγικότητας. Χωρίς επενδύσεις σε τεχνολογία, καινοτομία, δεξιότητες και σύγχρονες υποδομές, δεν μπορούν να στηριχθούν υψηλότεροι μισθοί χωρίς απώλεια ανταγωνιστικότητας. Η ουσιαστική κοινωνική πολιτική περνάει μέσα από μια οικονομία που παράγει περισσότερη αξία και τη μοιράζεται με πιο δίκαιο και βιώσιμο τρόπο.

Γι' αυτό ο δημόσιος διάλογος χρειάζεται ψυχραιμία και σοβαρότητα. Η χώρα δεν έχει την πολυτέλεια να προχωράει και στη συνέχεια να αυτοαναίρει την πρόδοή της μέσα από συγκρούσεις που αφήνουν πίσω τους αβεβαιότητας.

Ο κ. Γιάννης Χατζής είναι πρόεδρος της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Ξενοδόχων.

Ανοδος προσλήψεων και μισθών το δεύτερο εξάμηνο του 2025

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Σε φάση επέκτασης παραμένει η ελληνική αγορά εργασίας, με τις επιχειρήσεις να δηλώνουν αποφασισμένες να παρέχουν περισσότερες ευκαιρίες και καλύτερες αμοιβές, κυρίως βέβαια σε εξειδικευμένα στελέχη. Ωστόσο, καταγράφεται παράλληλα αύξηση της επαγγελματικής εξουθένωσης αναδεικνύοντας την ανάγκη για μια νέα ισορροπία, όπου η ανάπτυξη θα συνοδεύεται από ουσιαστική μέριμνα για την ευημερία των εργαζομένων. Η έρευνα Recruitment Confidence Index (RCI) του Alba Graduate Business School που διεξήχθη το β' εξάμηνο του 2025 δείχνει την πρόθεση των εργοδοτών για προσλήψεις, αύξηση των αποδοχών και ενίσχυση της ζήτησης εξειδικευμένων στελεχών.

Αναλυτικά, ο γενικός δείκτης RCI σημείωσε άνοδο 4,2 μονάδων σε σχέση με τον Ιούνιο του 2025, φθάνοντας τις 126,5 μονάδες, επίπεδο που διατηρείται σαφώς πάνω από το όριο των 100 μονάδων και υποδηλώνει αύξηση των προσλήψεων και κατά συνέπεια επέκταση της απασχόλησης. Ακόμη πιο ενδεικτική είναι η αύξηση κατά 3,3 μονάδες του δείκτη εξειδικευμένου και στελεχιακού προσωπικού, επιβεβαιώνοντας ότι η μεγαλύτερη ζήτηση εντοπίζεται σε εργαζομένους υψηλής κατάρτισης. Η τάση αυτή αποτυπώνεται και στις προσδοκίες των επιχειρήσεων: περισσότεροι από ένας στους δύο συμμετέχοντες στην έρευνα εκτιμούν ότι ο αριθμός εργαζομένων στον οργανισμό τους θα αυξηθεί, γεγονός που καταδεικνύει σαφή πρόθεση ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού το επόμενο διάστημα.

Συγκεκριμένα, σε ποσοστό 56,8% οι συμμετέχοντες εκτιμούν ότι θα υπάρξει αύξηση του αριθμού των εργαζομένων στον οργανισμό (σε σχέση με το 50% της προηγούμενης μέτρησης), ενώ μόλις το 22,1% εκτιμά ότι θα υπάρξει πτώση (σε σχέση με το 22,4% του α' εξαμήνου 2025). Επίσης, το 87,4% του δείγματος (σχετική αύξηση σε σχέση με το 80,6% της προηγούμενης μέτρησης) εκτιμά ότι η επιχείρηση στην οποία ερ-

γάζεται θα μπορέσει να αυξήσει τον μισθό των εργαζομένων μέσα στο επόμενο δωδεκάμηνο, ενώ το 82,1% του δείγματος (σταθερό σε σχέση με την προηγούμενη μέτρηση) δηλώνει ότι η επιχείρηση έδωσε κάποια αύξηση στο προσωπικό μέσα στον προηγούμενο χρόνο, με πάνω από μία στις τέσσερις επιχειρήσεις –το 27,3% του δείγματος– να δηλώνει ότι παρέχει στους εργαζομένους αυξήσεις μισθών στο επίπεδο ή και πάνω από τον πληθωρισμό, δηλαδή πάνω από 4%. Μεικτά εμφανίζεται η εικόνα όσον αφορά την αισιοδοξία για το μέλλον. Συγκεκριμένα, το ποσοστό αισιοδοξίας αυξήθηκε από 52% σε 60% (45,3% «αισιόδοξη/ος» και 14,7% «πολύ αισιόδοξη/ος») και πλησίασε στα επίπεδα της μέτρησης του β' εξαμήνου 2024 (τότε 65%). Αντιθέτως, το ποσοστό απαισιοδοξίας παρέμεινε σχετικά σταθερό σε 21,1% (13,7% «απαισιοδοξη/ος» και 7,4% «πολύ απαισιοδοξη/ος») σε σχέση με το 20% του β' εξαμήνου 2024 και το 20,4% της αμέσως προηγούμενης μέτρησης. Η συνολική εικόνα χαρακτηρίζεται εικόνα ενίσχυσης της εμπιστοσύνης και αύξησης της ανθεκτικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων.

Την ίδια στιγμή η έρευνα καταγράφει ένα έντονο παράδοξο: ενώ οι εργαζόμενοι δηλώνουν υψηλά επίπεδα αυτοπεποίθησης και αποτελεσματικότητας, εμφανίζουν ταυτόχρονα σημάδια εξουθένωσης και ψυχικής κόπωσης. Είναι χαρακτηριστικό ότι: το 93,7% δηλώνει ότι είναι καλά στη δουλειά του, το 90,5% αισθάνεται σιγουριά για την πορεία της επιχείρησής του, ωστόσο περισσότεροι από έξι στους δέκα δηλώνουν ότι θέλουν απλά να κάνουν τη δουλειά τους χωρίς να τους ενοχλούν, ενώ το 35,8% παραδέχεται ότι αντιμετωπίζει με κυνισμό τη σημασία της εργασίας του.

Το πιο ανησυχητικό εύρημα είναι ότι το 15,8% των εργαζομένων –σχεδόν ένας στους έξι– δηλώνει ότι αισθάνεται καταθλιπτικά στον χώρο εργασίας του μία φορά την εβδομάδα ή και συχνότερα, στοιχείο που αναδεικνύει το burnout ως μια από τις σημαντικότερες προκλήσεις της σύγχρονης αγοράς εργασίας.

Η ασφάλεια δικαίου αποτελεί θεμέλιο του επενδυτικού περιβάλλοντος

Του ΓΙΑΝΝΗ ΧΑΤΖΗ

Όποτε ανοίγει στην Ελλάδα μια συζήτηση για την ανάπτυξη, ιδίως σε περιοχές με έντονη πίεση και υψηλή προβολή, παρατηρείται ένα επαναλαμβανόμενο μοτίβο. Αντί η συζήτηση να εστιάζεται στους κανόνες, στη χωροταξία, στη δημιουργία υπεραξίας και στη βελτίωση των υποδομών, μετατοπίζεται συχνά στο επίπεδο των εντυπώσεων. Η απουσία ολοκληρωμένων χωροταξικών και πολεοδομικού σχεδιασμού, ξεκάθαρων διαδικασιών και η αδυναμία αποτελεσματικών ελέγχων αναλύονται εκ των υστέρων από υπερβολές και αντιδράσεις. Και όταν η υπερβολή κυριαρχεί, δημιουργείται εύκολα έδαφος για απουσιοστεύσεις και λαϊκιστικές προσεγγίσεις. Οχι επειδή οι ανησυχίες των πολιτών δεν είναι πραγματικές,

αλλά επειδή ο δημόσιος διάλογος απομακρύνεται από τα σύνθετα ζητήματα και τις δύσκολες απαντήσεις και καταλήγει στα συνθήματα. Η απαγόρευση εμφανίζεται ως εύκολη λύση και η ευθύνη μετατίθεται διαρκώς αλλού. Η συζήτηση, όμως, οφείλει να γίνεται στη σωστή βάση. Η Ελλάδα χρειάζεται επενδύσεις. Χρειάζεται να βελτίώσει διατηρήσιμα την παραγωγικότητά της, να δημιουργήσει περισσότερες και καλύτερα αμειβόμενες θέσεις εργασίας, να στηρίξει εξαγωγικούς και διεθνώς ανταγωνιστικούς κλάδους και να ενισχύσει την περιφέρεια. Ο τουρισμός, ως ένας από τους βασικούς παραγωγικούς πυλώνες της χώρας, είναι μέρος της λύσης, όταν λειτουργεί με κανόνες, ποιότητα και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό. Τίποτα από αυτά δεν επιτυγχάνεται με ευχές.

Απαιτούνται κεφάλαια, τεχνολογία, δεξιότητες και ένα κράτος που λειτουργεί με προβλεψιμότητα και συνέπεια.

Το κρίσιμο, λοιπόν, δεν είναι αν σε μια μεμονωμένη περίπτωση θα προχωρήσει ή όχι μια συγκεκριμένη επένδυση. Το κρίσιμο είναι το συνολικό σήμα που εκπέμπει η χώρα. Η ασφάλεια δικαίου αποτελεί θεμέλιο του επενδυτικού περιβάλλοντος, αλλά ταυτόχρονα είναι και κοινωνικό αγαθό. Όταν οι κανόνες είναι σαφείς, όταν οι διαδικασίες καθυστερούν υπερβολικά, όταν μια επένδυση που έχει ακολουθηθεί όλες τις προβλεπόμενες αδειοδοτήσεις μπορεί να αμφισβητηθεί εκ των υστέρων, τότε δεν πληττείται μόνο ο εκάστοτε επενδυτής. Πληττείται η αξιοπιστία της χώρας, η δυνατότητα σχεδιασμού, η προθυμία διοχέτευσης κεφαλαίων στην πραγματική οικονομία και η εμπι-

στοσύνη ότι υπάρχει ένα πλαίσιο που ισχύει για όλους.

Αυτό αφορά τον τουρισμό, αλλά δεν περιορίζεται σε αυτόν. Ένας επενδυτής που ενδιαφέρεται να επενδύσει σε μια τουριστική μονάδα, μια μεταποιητική δραστηριότητα, ένα έργο υποδομών ή ένα γυμναστήριο, δεν αξιολογεί μεμονωμένα περιστατικά. Αξιολογεί μοτίβα. Αν η αβεβαιότητα αναδεικνύεται σε δομικό χαρακτηριστικό, αυξάνεται το κόστος του χρόματος και το ενδιαφέρον μετακινείται αλλού. Και όταν σοβαρά, μακροπρόθεσμο κεφάλαιο απομακρύνεται, η απώλεια για τη χώρα είναι πολύ μεγαλύτερη από μια επιμέρους επένδυση.

Υπάρχει, επιπλέον, ένα ιδιαίτερα πρακτικό ζήτημα που συχνά υποτιμάται. Σε συνθήκες ελλείψεως χωροταξικού σχεδιασμού, η εφαρμογή αποσπασματικών αποφάσε-

ων σε τοπικό επίπεδο μπορεί να οδηγήσει σε κλιμακώσεις με αλυσιδωτές συνέπειες. Δημιουργείται ένα περιβάλλον αβεβαιότητας στο οποίο αμφισβητούνται δικαιώματα, «παγώνουν» διαδικασίες και τα λύση καλούνται να δώσουν τη δικαστήρια. Δεν είναι υγιές για μια σύγχρονη οικονομία η αναπτυξιακή πορεία της χώρας να εξαρτάται, στην πράξη, από αποσπασματικές αποφάσεις χωρίς σαφές και δεσμευτικό χωροταξικό πλαίσιο. Ιδίως όταν πρόκειται για επενδύσεις που έχουν περάσει περιβαλλοντικές και λοιπές αδειοδοτήσεις με βάση το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και έχουν ξεκινήσει να υλοποιούνται. Η μακροοικονομική διάσταση είναι καθοριστική. Η Ελλάδα έχει πετύχει τα τελευταία χρόνια σημαντική σταθεροποίηση και αποκατάσταση της αξιοπιστίας της. Ένα μέρος της ανάπτυξης στηρίχθηκε

Αν θέλουμε να μιλάμε σοβαρά για την Ελλάδα του αύριο, η συζήτηση πρέπει να παραμείνει στο πραγματικό της πεδίο. Κανόνες που εφαρμόζονται. Ασφάλεια δικαίου που δεν αμφισβητείται στην πράξη.

Ως ΠΙΟΕ δεν διεκδικούμε ειδική μεταχείριση. Διεκδικούμε κανόνες που ισχύουν για όλους, ένα σύγχρονο και σαφές χωροταξικό πλαίσιο, καθώς και γρήγορες και αξιόπιστες διαδικασίες και ελέγχους. Με αυτόν τον τρόπο προστατεύονται οι επενδύσεις που ενισχύουν την παραγωγικότητα και δημιουργούν ποιοτικές και βιώσιμες θέσεις εργασίας. Είναι μια αναγκαία επιλογή με μακροπρόθεσμο όφελος για την οικονομία και τις κοινωνίες. Μια επιλογή ευθύνης απέναντι στις επόμενες γενιές.

Ο κ. Γιάννης Χατζής είναι πρόεδρος της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Ξενοδόχων.

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Παθωρισμός, κληματική κρίση, γήρυσαν του πληθυσμού. Είναι το τρίπτυχο των αιτιών για τις απώλειες που μετρούν οι αγορές, τις μπύρες, των αναφυκτικών, αλλά και τις εστιαστές σε Ελλάδα και Ευρώπη. Αιτίες που υποχρεώνουν τις μεν εγκώριες εταιρείες να διαφοροποιούν το χαρτοφύλλιο των προϊόντων τους και τα κανάλια διανομής τους, τους δε πολυεθνικούς ομίλους να στρέφουν το ενδιαφέρον τους σε άλλες αγορές, με πολύ και νεανικό πληθυσμό, όπως είναι η Αφρική, η Ινδία και η Νότια Αμερική.

Υπό αυτό το πρίσμα η Coca-Cola HBC AG μετά την εξαγορά το 2021 της Coca-Cola Botling Company of Egypt, προχώρησε τον περασμένο Οκτώβριο

Στην Ελλάδα η κατανάλωση μπίρας έφτασε στα επίπεδα του 2019 το 2023, ενισχύθηκε το 2024, όμως το 2025 εκτιμάται ότι υποχώρησε κατά 4%-5%.

στην εξαγορά της Coca-Cola Beverages Africa, αποκτώντας έτσι πρόσβαση σε μια αναδυόμενη μεγάλη αγορά, με μεγάλες πληθυσμιακές ομάδες νεαρής ηλικίας. Μαζί και με τη δραστηριότητα που είχε ήδη στη Νιγηρία, η Coca-Cola HBC AG θα ελέγχει τα δύο τρίτα του όγκου πωλήσεων του συστήματος της Coca-Cola στην Αφρική.

Μέσα από αυτές τις κινήσεις υπερασπισαθούμεθα οι απόψεις που είχε ο όμιλος από την αγορά της Ρωσίας μετά την εισβολή της στην Ουκρανία, αλλά και την επιβαρύνουσα της ζήτησης στις ανεπτυγμένες και τις ανεπτυγμένες αγορές της Ευρώπης. Ενδεικτικά είναι τα αποτελέσματα του ομίλου το 2025: στασιμότητα του όγκου πωλήσεων στις ανεπτυγμένες αγορές, οριακή αύξηση 0,8% του όγκου πωλήσεων στις ανεπτυγμένες αγορές της Ανατολικής Ευρώπης και αύξηση του όγκου πωλήσεων κατά 4,4% στις αναδυόμενες αγο-

πες, με την ανάπτυξη να προέρχεται κυρίως από τις αγορές της Αγγλίας και της Νιγηρίας. Στο δύσκολο από πλεωφάρ γεωπολιτικών συνθηκών και πληθωριστικών πιέσεων περιβάλλον της Ευρώπης, ο όμιλος τοποθέτησε στην αγορά μικρότερες συσκευασίες (π.χ. συσκευασία κουτιού των 200 ml στην Πολωνία και την Αυστρία, 250 ml στη Σερβία, έναντι του κλασικού κουτιού των 330 ml), ενώ δίνει ολοένα και μεγαλύτερη έμφαση στο

ενεργειακά ποτά, στα ποτά για αθλητικές δραστηριότητες, καθώς και στα αναψυκτικά χωρίς ζάχαρη – κατηγορίες που υπογορεύονται από τις σύγχρονες καταναλωτικές τάσεις. Δεν είναι τυχαίο ότι ακόμη και στην ελληνική αγορά γίνεται μεγάλη έμφαση στο κανάλι του οργανωμένου λιανημπορίου τροφίμων, καθώς στο κανάλι του HORECA παρατηρείται κάμψη της ζήτησης. Η τελευταία σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με την τάση που

παράπρεται τα δύο τελευταία χρόνια για μείωση της ζήτησης στην εστίαση, ακόμη και από τους ξένους επισκέπτες, οι οποίοι επέλεξαν ολόένα και περισσότερο την παντανάλωση φαγητών και ποτών εντός των καταλυμάτων που διαμένουν.

Οι μεγαλύτερες ηλικίες στην Ελλάδα στρέφονται στα αναψυκτικά χωρίς ζάχαρη, τα οποία σημειώνουν υψηλή μονοψήφια πρόθεση, οι δε μικρότερες ηλικίες προτιμούν τα ενεργειακά ποτά

τα οποία σημειώνουν ισχυρή διψήφια ανάπτυξη. Η ενασχόληση περισσότερων Ελλήνων με τον αθλητισμό, τάση που αναπτύχθηκε από την πανδημία κι έπειτα, έχει συνέπεια την ανάπτυξη των ποτών για αθλητισμό με υψηλό διψήφιο ποσοστό.

Πολύ μεγάλα είναι τα προβλήματα σε πανευρωπαϊκό επίπεδο στην αγορά της μπύρας, η οποία ποτέ δεν επανήλθε στο προ πανδημίας επίπεδο. Παρά την αναθεώρηση της αγοράς τη διετία 2022-2023, τα δύο πρώτα χρόνια δηλαδή μετά το τέλος των lockdowns, η κατανάληση υποχώρησε τόσο το 2024 όσο και το 2025, με την τάση αυτή να επιβεβαιώνεται εν πολλοίς και στην εγχώρια αγορά. Το 2024 η κατανάληση μπύρας στην Ε.Ε. υπεχώρησε σε 300,84 εκατ. εκατόλιτρα από 302,19 εκατ. εκατόλιτρα το 2023 και 311,20 εκατ. εκατόλιτρα το 2022, μακριά από τα 320,31 εκατ. εκατόλιτρα του 2019. Στην Ελλάδα η κατανάληση μπύρας έφτασε στο επίπεδο του 2019 το 2023, ενισχύθηκε

το 2024, όμως το 2025 εκτιμάται ότι υποχώρησης κατά 4%-5%.

Μέσα στην εβδομάδα ο ολλανδικός κολοσσός της μπριτας, Heineken, ανακοινώνει ότι τη επόμενη διετία θα προχωρήσει πωγοσόμενος στην περικοπή 5.000-6.000 θέσεων εργασις, χωρίς να αποκαλύψει στην παρούσα φάση σε ποιες κόρες θα εφαρμολστεί το πλάνο αυτό. Αναλύτεις τις αγορές, πάντως, εκτιμούν ότι περικοπές αναμένονται σε μεγάλο βαθμό στις δραστηριότητες στην Ευρώπη, περικοχή στην οποία σμειώσεως τη μεγαλύτερη μείωση όγκου πωλήσεων (3,4%) το 2025. Από την άλλη, η εταιρεία κατέγραψε τη μεγαλύτερη αύξηση όγκου πωλήσεων στο Βιετνάμ, στην Αιθιοπία και την Ινδία, ενώ συνολικά στην Ασία οι πωλήσεις της ενισχύθηκαν κατά 4,4%.

Την ίδια ώρα, η μοναδική κατηγορία μπήρας που σημειώνει αύξηση πωλήσεων στην Ελλάδα και συνολικά στην Ευρώπη είναι η μπέρα χωρίς αλκοόλ, ενισχυόμενη από την τάση για πιο υγιεινό τρόπο ζωής, από τον πληθυσμό που γενράει και καταναλώνει λιγότερο αλκοόλ, αλλά και από τις περικοπές που υπαγορεύει το διαρκώς αυξανόμενο κόστος ζωής.

Σε μακρινούς ταξιδιώτες
ποντάρει η Ελλάδα

Της **ΜΑΤΙΝΑΣ ΧΑΡΚΟΦΤΑΚΗ**

Το άνοιγμα της Ελλάδας προς τις αγορές μεγάλων αποστάσεων αποκτά φέτος σαφώς πιο δυναμικά χαρακτηριστικά, με τη θερινή σεζόν να σηματοδοτεί μια ουσιαστική διεύρυνση του πτητικού χάρτη. Οι απευθείας συνδέσεις ενισχύονται και η Ασία αναδεικνύεται σε πρωταγωνίστρια των εξελίξεων.

Η επιστροφή της Νότας Κορέ
 με ππύσιος charter από τη Ζε-
 σούλα προς την Αθήνα έπεται από
 δύο χρόνια διακοπών, επαναφέρει-
 ρει αγορά με ιδιαίτερο ενδιαφέ-
 ρον για πολιτισμό και εμπειρίες
 ενώ η προαίτηση της Ινδίας ανοί-
 γει νέους δρόμους με μία από τις
 ταχύτερα αναπτυσσόμενες του-
 ριστικές δεξαμενές οπαγκοσμίως.
 Παράλληλα, σταθερή και διαχρο-
 νική παρουσία η παρουσία της
 Βόρειας Αμερικής και της Κίνας

Οι κορεατικές εταιρείες που κινούνται τα νημάτα της αγοράς και ειδικότερα η Korean Air, στοχεύουν ενδεκάβαρα σε κοινό υψηλών εισοδημάτων προδιαγραφών. Απευθύνονται στα ταξιδιώτες με αυξημένη αγοραστική δύναμη, που δεν αναζητούν απλά έναν προορισμό, αλλά έναν ολοκληρωμένο ταξιδιωτικό προϊόν. Ο βασικός πυρήνας του ταξιδιού διαμορφώνεται γύρω από ένα συγκεκριμένο πακέτο, συνήθως σε συνεργασία με αεροπορικές εταιρείες μέσω εποχικών πτήσεων. Πρόκειται για προσεκτικά σχεδιασμένα δρομολόγια, με συγκεκριμένο πρόγραμμα, πολλαπλούς σταθμούς και ισορροπία ανάμεσα σε αξιοθέατα, πολιτιστικές εμπειρίες και ποιοτικό χρόνο. Αυτό σημαίνει ότι η Ελλάδα μπορεί να λειτουργήσει για τους Κορεάτες όχι απλά ως προορισμός, αλλά και ως πύλη εισόδου στην Ευρώπη προσφέροντας την απερίτλητη διακοπή με πολλούς σταθμούς.

Παραμένοντας στην ασιατική ήπειρο, η επάνοδος των Κινέζων επισκεπτόν τα τελευταία χρόνια είναι ιδιαίτερα αισθητή. Αν και παραδοσιακά δείχνουν ξεκάθαρη προτίμηση στη Σαντορίνη, ωστόσο διαχέονται όλο και περισσότεροι σε άλλες περιοχές της χώρας. Στην πλειονότητά τους ταξιδεύουν για αναψυχή και ένο

μικρότερο ποσοστό για επαγγελματικούς λόγους ή για να επισκεφθούν φίλους και συγγενείς. Ο προγραμματισμός αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό καθώς τα ταξίδια κλείνονται περίπου τρεις μήνες νωρίτερα, με μέση διάρκεια παραμονής 10-11 ημέρες.

Η οικονομικά συνεισφορά τους είναι σημαντική, με μέσο όρο δαπάνης γύρω στα 1.200 ευρώ ανά ταξίδι, ενώ η προτίμηση για οργανωμένα πακέτα παραμένει ισχυρή. Το μεγαλύτερο ποσοστό επιλέγει εκδρομές μέσω συνεργασιών με αεροπορικές εταιρείες, αν και αρκετοί στρέφονται και σε μεμονωμένες κρατήσεις, επιδιώκοντας μεγαλύτερη ελευθερία και εξομάλυνση στην εμπειρία τους.

Κύριος λόγος μετακινήσεων είναι η αναψύχη και για τους Ινδούς που επισκέφθηκαν πέρυσι τη χώρα μας, αντιπροσωπεύοντας το 56% των ταξιδιών, ενώ σε δεύτερο πλάνο βρέθηκαν οι επισκέψεις σε φίλους και συγγενείς και οι επαγγελματίες υποχρεώσεις. Η μέση διάρκεια παραμονής έφθασε τις 19 ημέρες, υποδηλώνοντας ότι πολλοί ταξιδιώτες πραγματοποιούν ευριπείες περιόδους στην Ευρώπη, που περιλαμβάνουν περισσότερους από έναν προορισμούς. Οι κρατήσεις έγιναν κυρίως απευθείας μέσω των ιστοσελίδων των αεροπορικών εταιρειών, σε ποσοστό 81%, γεγονός που καταδεικνύει υψηλό επίπεδο ψηφιακής εξοικείωσης, ενώ καταγράφτηκε και μεγάλος χρόνος προκράτησης πριν από την αναχώρηση, στοιχείο που επιτρέπει καλύτερο προγραμματισμό και ενισχύει τη σταθερότητα της ζήτησης.

Περωνώντας στην άλλη άκρη του Αιγαίου, οι Αμερικανοί ταξιδιώτες δεν φημίζονται άδικα για την προμήθεια τους να ξεδούφουν για την καλοπέρασή τους. Στην Ελλάδα, η μέση δαπάνη τους ξεπερνάει τα 1.000 ευρώ ανά άτομο, με δαπάνη ανά ημέρα πάνω από 100 ευρώ, δηλαδή σημαντικά υψηλότερη από τον μέσο όρο όλων των επισκεπτών στην χώρα, καθιστώντας τους έναν από τους πιο «ποιοτικούς» και οικονομικά ισχυρούς ταξιδιωτικούς στόχους.

Ανατροπές στην αγορά μπίρας και αναψυκτικών

Πληθωρισμός και γήρανση του πληθυσμού μειώνουν τη ζήτηση σε Ελλάδα και Ευρώπη. Οι όμιλοι διαφοροποιούν τα προϊόντα τους και στρέφονται σε Ασία και Αφρική

To 2024 η κατανάλωση μίμρας στην Ε.Ε.-27 υποχώρησε σε 300,84 εκατ. εκατόλιτρα, από 302,19 εκατ. εκατόλιτρα το 2023 και 311,20 εκατ. εκατόλιτρα το 2022, μακριά από τα 320,31 εκατ. εκατόλιτρα του 2019.

Η Τράπεζα Κύπρου ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Παττίχειο θέατρο Λεμεσού
Σάββατο 28 Φεβρουαρίου 18.00 & 21.00
Κυριακή 1η Μαρτίου 18.00 & 21.00

Δημοτικό θέατρο Λευκωσίας
Τρίτη 3 Μαρτίου 21.00
Τετάρτη 4 Μαρτίου 18.00 & 21.00
Πέμπτη 5 Μαρτίου 21.00

Κάτια Δανδουλάκη
Χρήστος Πλαίνης
Θανάσης Πατριαρχέας
Μελίνα Λεφαντζή
Ντίνος Σπυρόπουλος
Χλόη Μάντζαρη

Ο ΑΟΡΑΤΟΣ ΕΠΙΣΚΕΪΤΗΣ

Του Οριόλ Πάουλο
Σκηνοθεσία: Σοφία Σπυράτου

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ: [ticketmaster[®].cy](https://www.ticketmaster.cy) | [ACS](https://www.acs.cy) | 7777 7040

ΜΕΓΑΛΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ:

ΧΟΡΗΓΟΙ:

 cablenet

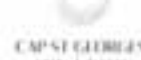
 Electroline

 BOUTIQUE

 Landas

 Pharma LEAD

ΧΟΡΗΓΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ:

 CAPIT THEATRE

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ
ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΩΝ:

 BYD

ΕΠΙΣΗΜΟΣ
ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΑΣ:

 Cyprus Airways

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

 LOVE 100.7 FM

 HELLAS HELLAS

 MAE WRES

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΛΟ και μεγαλύτερο παρουσιάζεται το ενδιαφέρον για αγορά κατοικίας, ειδικά μεταξύ των νοικοκυριών που νοικιάζουν το ακίνητο στο οποίο μένουν. Ωστόσο οι υψηλές τιμές πώλησης, ειδικά στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα της Αττικής και της Θεσσαλονίκης, αποτελούν αξεπέραστο εμπόδιο για τους περισσότερους, κάτι που προκύπτει και από τη μικρότερη αξιοποίηση του προγράμματος «Σπίτι μου II», συγκριτικά με νοικοκυριά που βρίσκονται στην περιφέρεια.

Αυτά είναι μερικά από τα συμπεράσματα από τις έρευνες που πραγματοποιήθηκαν τις τελευταίες εβδομάδες και καταδεικνύουν αυτό που ισχυρίζονται και φορείς της αγοράς ακινήτων, αναφορικά με την τρέχουσα κατάσταση στην αγορά κατοικίας. Στη μελέτη που δημοσίευσε εντός της εβδομάδας η Alpha Bank, προκύπτει αύξηση της εκδήλωσης πρόθεσης αγοράς κατοικίας εντός της προσεχούς διετίας.

Συγκεκριμένα, το 20% των ερωτηθέντων ανέφερε ότι σχεδιάζει να αγοράσει κατοικία, έναντι 12% στην αντίστοιχη περυσινή έρευνα. Μεταξύ όσων νοικιάζουν, το αντίστοιχο πο-

σοστό αυξήθηκε ακόμα περισσότερο, καθώς το 31% σχεδιάζει να αγοράσει ιδιόκτητο ακίνητο, από 18% που ήταν το αντίστοιχο ποσοστό στην περυσινή έρευνα.

Σύμφωνα με την ανάλυση ανά ηλικιακή ομάδα, τα άτομα ηλικίας 24 έως 35 ετών φαίνεται ότι έχουν την ισχυρότερη πρόθεση αγοράς σπιτιού, με τις θετικές απαντήσεις να ανέρχονται σε 29% του συνόλου. Ακολουθεί η ηλικιακή ομάδα 35-44 ετών με 24%. Αντίστοιχα, η εντονότερη ζήτηση προκύπτει από όσους απασχολούνται στο Δημόσιο, καθώς το 29% απάντησε ότι σχεδιάζει να αγοράσει κατοικία την προσεχή διετία, έναντι 22% των αυτοαπασχολούμενων και 21% των ιδιωτικών υπαλλήλων.

Η αύξηση του αγοραστικού ενδιαφέροντος σε σχέση με πριν

από ένα χρόνο εξηγείται αφενός μεν λόγω της ώθησης που έχει προσφέρει το πρόγραμμα «Σπίτι μου II», αλλά και επειδή, κυρίως όσοι μισθώνουν, θεωρούν ότι στο μέλλον θα κληθούν να δαπανούν ακόμα μεγαλύτερο ποσοστό του εισοδήματός τους για την κάλυψη στεγαστικών αναγκών. Συγκεκριμένα, το 70% του δείγματος αναμένει την περαιτέρω αύξηση των ενοικίων, έναντι 60% στην αντίστοιχη περυσινή έρευνα. Επίσης, μόλις το 8% προβλέπει μείωση των ενοικίων στο μέλλον, από 14% πριν από ένα χρόνο.

Το πρόβλημα για τους υποψήφιους αγοραστές είναι ότι οι τιμές των κατοικιών έχουν αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια, ενώ το πρόγραμμα «Σπίτι μου II» που «τρέχει» από τις

αρχές του 2025 φαίνεται πως έχει προκαλέσει νέα επιτάχυνση των τιμών. Την ίδια στιγμή, η έλλειψη προσφοράς παραμένει, εξαιτίας του μεγάλου αριθμού κλειστών κατοικιών και της χαμηλής οικοδομικής δραστηριότητας, ενώ το πιο σημαντικό εμπόδιο των ενδιαφερόμενων αγοραστών παραμένει ο χαμηλός προϋπολογισμός, καθώς η μεγάλη πλειονότητα δεν μπορεί να διαθέσει τα απαιτούμενα ποσά, ειδικά εντός των μεγάλων αστικών κέντρων της Αττικής και της Θεσσαλονίκης.

Το 5ο Βαρόμετρο της Αγοράς Ακινήτων, που πραγματοποιήθηκε από το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και παρουσιάστηκε πριν από μερικές ημέρες στην εκδήλωση «Ελλάδα 2026. Επιχειρείν, Ακίνητα, Επενδύσεις»,

του επενδυτή και αναλυτή Ηλία Παπαγεωργιάδη, έδειξε ότι το 83% των ενδιαφερόμενων αγοραστών δεν μπορεί να υπερβεί τις 200.000 ευρώ. Μάλιστα, από το υπόλοιπο 17% που έχει τη δυνατότητα να υπερβεί το όριο αυτό, το 11% κινείται μεταξύ 200.000 και 300.000 ευρώ και μόλις το 6% μπορεί να υπερβεί τις 300.000 ευρώ. Ακόμα χειρότερο είναι το εύρημα ότι το 36% μπορεί να διαθέσει μόλις 50.000-100.000 ευρώ για την αγορά ακινήτου (από 27% που ήταν τον Νοέμβριο του 2024 στην αντίστοιχη έρευνα).

Η εξέλιξη αυτή δείχνει ότι αντί να βελτιώνονται, μειώνονται τα διαθέσιμα κεφάλαια για αγορά ακινήτων. Σύμφωνα με το 5ο Βαρόμετρο, το 73% των ερωτηθέντων σημειώνει ότι «οι

Έλληνες σήμερα έχουν τη δυνατότητα να διαθέσουν λιγότερα/μάλλον λιγότερα χρήματα για την αγορά ή ενοίκιαση ακινήτου, συγκριτικά με έξι μήνες πριν».

Εν τω μεταξύ, οι τιμές εξακολουθούν να κινούνται έντονα ανοδικά, μεγεθύνοντας το πρόβλημα. Σύμφωνα με τα στοιχεία της πλατφόρμας ηλεκτρονικών αγγελιών Spitogatos.gr στο σύνολο της χώρας το 2025, η μέση ζητούμενη τιμή πώλησης κατοικιών σημείωσε αύξηση κατά 9,4%, από 8,8% το 2024. Στην Αττική, η μέση ζητούμενη τιμή πώλησης αυξήθηκε πέρυσι κατά 8,7%, ενώ στη Θεσσαλονίκη η αύξηση διαμορφώθηκε σε 11,2%. Ειδικά σε ό,τι αφορά το κέντρο της Αθήνας, η μέση ζητούμενη τιμή έχει διαμορφωθεί πλέον σε 2.462 ευρώ/τ.μ., καθώς κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2025 σημειώθηκε ετήσια αύξηση κατά 9,4%. Ακόμα ταχύτερη ήταν η άνοδος στα δυτικά προάστια την ίδια περίοδο, καθώς ανήλθε σε 11,4% και 2.188 ευρώ/τ.μ., από 1.963 ευρώ/τ.μ.

Συνολικά την περίοδο 2021-2025, η μέση ζητούμενη τιμή πώλησης στην Αττική έχει καταγραφεί αύξηση κατά 41,5% σε 2.830 ευρώ/τ.μ. Στη Θεσσαλονίκη το ίδιο διάστημα, παρατηρούνται αυξήσεις 63,5% σε 2.179 ευρώ/τ.μ.

Το ράλι συνεχίζεται

Οι τιμές εξακολουθούν να κινούνται έντονα ανοδικά. Σύμφωνα με τα στοιχεία της πλατφόρμας Spitogatos.gr, στο σύνολο της χώρας το 2025 η μέση ζητούμενη τιμή πώλησης κατοικιών σημείωσε αύξηση κατά 9,4%, από 8,8% το 2024. Στην Αττική, η μέση ζητούμενη τιμή πώλησης αυξήθηκε πέρυσι κατά 8,7%, ενώ στη Θεσσαλονίκη κατά 11,2%.

ΕΝΟΙΚΙΑΣΗ

Ποιες είναι οι προσδοκίες σας για τις τιμές ενοικίασης κατοικίας στην Ελλάδα τα επόμενα 5 έτη;

% ΣΥΝΟΛΟΥ

► Θα αυξηθούν

59% 69%
2024 2025

► Θα μειωθούν

14% 8%

► Θα μείνουν σταθερές

21% 20%

► Δεν ξέρω - δεν απαντώ

5% 4%

ΑΓΟΡΑ

Προγραμματίζετε να αγοράσετε σπίτι στο άμεσο μέλλον;

► Ναι

% ΣΥΝΟΛΟΥ

ΣΥΝΟΛΟ

2024 12%

2025 20%

28%

30%

10%

28%

21%

31%

Νέοι που συζούν

Νέοι που φιλοξενούνται

Παντρεμένοι που νοικιάζουν

Η ζήτηση αυξάνεται

Στη μελέτη της Alpha Bank, προκύπτει αύξηση της εκδήλωσης πρόθεσης αγοράς κατοικίας εντός της προσεχούς διετίας. Συγκεκριμένα, το 20% ανέφερε ότι σχεδιάζει να αγοράσει κατοικία, έναντι 12% στην αντίστοιχη περυσινή έρευνα. Μεταξύ όσων νοικιάζουν, το αντίστοιχο ποσοστό αυξήθηκε στο 31%, από 18% που ήταν στην περυσινή έρευνα.

Στρεβλώσεις από το πρόγραμμα «Σπίτι μου»

Ιδιαίτερα χρήσιμα συμπεράσματα προκύπτουν από την έρευνα της Alpha Bank και σε ό,τι αφορά το πρόγραμμα «Σπίτι μου II». Κατ'αρχάς, το 66% του δείγματος κρίνει ως θετικό το σχετικό μέτρο. Ενδιαφέρον όμως έχει το στοιχείο ότι οι παντρεμένοι που νοικιάζουν συμφωνούν σε ποσοστό 60%, υιοθετώντας πιθανώς μια πιο επιφυλακτική στάση, ενώ οι νέοι που συζούν συμφωνούν με το πρόγραμμα σε ποσοστό 66%.

Παρόλα αυτά, το 45% του συνόλου του δείγματος δεν πρόκειται να αξιοποιήσει το πρόγραμμα, με το ποσοστό να αυξάνεται όταν πρόκειται για την Αττική, αγγίζοντας το 50%, όντας το υψηλότερο πανελλαδικά. Το αντίστοιχο ποσοστό μειώνεται στο 42% στη Βόρεια Ελλάδα και ακόμα περισσότερο, σε μόλις 37%, στην Κεντρική και Νότια Ελλάδα. Αυτό δείχνει ότι όσοι μένουν σε περιοχές εκτός Αττικής είναι πιθανότερο να αξιοποιή-

σουν το πρόγραμμα, ακριβώς επειδή οι τιμές των κατοικιών είναι πιο προσιτές και άρα και οι επιλογές ακινήτων περισσότερες. Αντιθέτως, το υψηλό κόστος των ακινήτων στην Αττική περιορίζει σημαντικά τις επιλογές και μειώνει τελικά την απήχηση του προγράμματος εντός του λεκανοπεδίου. Με βάση τα ευρήματα της έρευνας, οι πιο συχνά αναφερόμενοι αποτρεπτικοί παράγοντες για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα είναι τα καθορισμένα εισοδηματικά και ηλικιακά κριτήρια, παρά τη διευρυσή τους σε σύγκριση με το «Σπίτι μου I», όπως επίσης και οι περιορισμοί στην αξία και την ηλικία των ακινήτων που μπορούν να αποκτηθούν.

Παράλληλα, οι συνέπειες του προγράμματος σε ό,τι αφορά το πώς επιδρά στις τιμές πώλησης, δύσκολα μπορούν να αμφοιβηθούν. Στην έρευνα της Alpha Bank, τρεις στους τέσσερις ερω-

Σύμφωνα με έρευνα, τρεις στους τέσσερις ερωτηθέντες συμφωνούν ότι το πρόγραμμα προκαλεί την αύξηση των τιμών των επιλέξιμων ακινήτων για χρηματοδότηση αγοράς.

τηθέντες συμφωνούν ότι το πρόγραμμα προκαλεί την αύξηση των τιμών των επιλέξιμων ακινήτων για χρηματοδότηση αγοράς. Το ποσοστό αυτό αυξάνεται στο 79% μεταξύ των έγγαμων που νοικιάζουν και στο 80% μεταξύ των ηλικιών 35-44 ετών, που αποτελούν και τη μεγαλύτερη κατηγορία στην οποία απευθύνεται το πρόγραμμα. Ακόμα χειρότερα, το σχετικό ποσοστό εκτοξεύεται στο 91% στους άμεσα

Οι περιοχές που συγκεντρώνουν υψηλότερο απόθεμα επιλέξιμων ακινήτων για αγορά μέσω του «Σπίτι μου II» είναι και εκείνες που σημείωσαν το 2025 τις μεγαλύτερες αυξήσεις τιμών στις κατοικίες.

ενδιαφερόμενους, δηλαδή όταν το δείγμα περιορίζεται σε όσους καλύπτουν τα ηλικιακά κριτήρια του προγράμματος (25-50 ετών) και ταυτόχρονα εκφράζουν εν-

διαφέρον να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα.

Η εικόνα αυτή επιβεβαιώνεται και από τον ρυθμό της αύξησης των τιμών πώλησης στις

περιοχές που συγκεντρώνουν υψηλότερο απόθεμα επιλέξιμων ακινήτων για αγορά μέσω του «Σπίτι μου II».

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Spitogatos.gr, συνολικά το 2025, μεταξύ των περιοχών με τη μεγαλύτερη αύξηση στην Αττική ήταν η Δραπετσώνα με 28,6%, το Πέραμα με 26,7%, το κέντρο της Αθήνας με 22,8% (τρία πρώτα δημοτικά διαμερίσματα) και τα Ανω Πατήσια με 20,5%. Ανάλογη τάση παρατηρήθηκε και στη Θεσσαλονίκη με τις πιο προσιτές περιοχές να καταγράφουν τις υψηλότερες αυξήσεις, όπως η Μηχανιώνα με άνοδο 22,9% και η Μενεμένη με αύξηση κατά 18,2%.

Επομένως, επιβεβαιώνονται οι αναφορές φορέων της αγοράς ακινήτων ότι έτσι όπως έχει σχεδιαστεί το πρόγραμμα, ουσιαστικά στρέφει όλη τη ζήτηση προς συγκεκριμένες κατηγορίες κατοικιών, με αποτέλεσμα να

παρατηρούνται φαινόμενα κερδοσκοπίας από ιδιοκτήτες που επιθυμούν να επωφεληθούν της στρέβλωσης αυτής. Έτσι, το όφελος που έχουν οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα εξανεμίζεται λόγω της αύξησης της τιμής του ακινήτου που τελικά αγοράζουν. Σε άλλες περιπτώσεις μάλιστα, υπάρχουν και πολλοί που τελικά επέλεξαν να μην αγοράσουν σπίτι, λόγω της μεγάλης διαφοράς ανάμεσα στην τιμή πώλησης και την αξία του ακινήτου σε όρους ποιοτικούς (ηλικία, κατάσταση κτλ.).

Υπενθυμίζεται ότι το πρόγραμμα επιδοτεί το επιτόκιο για αγορά κατοικίας, καθώς το 50% της αξίας του δανείου είναι άτοκο. Η μέγιστη αξία δανείου ορίζεται στις 190.000 ευρώ και η μέγιστη αξία του ακινήτου στις 250.000 ευρώ, ενώ αυτό δεν μπορεί να είναι ηλικίας μικρότερης των 20 ετών (με οικοδομική άδεια έως τις 31/12/2005).

ADONIS HEIGHTS

AGLANTZIA

- PRIME, QUIET AND UNIQUE LOCATION
- OPEN VIEWS WITHOUT ANY OBSTACLES
- 2 & 3 BEDROOM MODERN APARTMENTS

FROM
€285.000

8000 57 57 www.cyfieldgroup.com @cyfieldgroup

Frederick Ωθηση στη διεθνή συνεργασία

Το Πανεπιστήμιο Frederick και το Πανεπιστήμιο Rochester Institute of Technology του Ντουμπάι (RIT Dubai) εντείνουν τη στρατηγική τους συνεργασία στην έρευνα και την εκπαίδευση στη βιώσιμη ενέργεια, αξιοποιώντας δράσεις του προγράμματος Διεθνούς Κινητικότητας της Ε.Ε. Erasmus+. Ο καθηγητής Ανδρέας Πουλλικκάς, μέλος του ακαδημαϊκού προσωπικού της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Frederick, επισκέφτηκε στις 2-6 Φεβρουαρίου το Κέντρο Βιωσιμότητας και Ενέργειας του RIT Dubai, φιλοξενούμενος από τον καθηγητή Ghalib Kahwaji, διευθυντή του Κέντρου, με σκοπό την εμπέδυνση της συνεργασίας σε κοινές δράσεις ανάπτυξης καινοτόμων ενεργειακών συστημάτων. Προηγούμενοι ακαδημαϊκοί δεσμοί μεταξύ των δύο Πανεπιστημίων αξιοποιήθηκαν κατά την επίσκεψη, η οποία στόχευσε στη θεμελίωση δομημένης, μακροχρόνιας συνεργασίας. Η συνεργασία αυτή αποτυπώνει την κοινή δέσμευση των δύο Πανεπιστημίων στην εφαρμοσμένη έρευνα και στην ενεργειακή μετάβαση ως διεθνή προτεραιότητα. Κατά τη συνάντηση, συζητήθηκαν κρίσιμα ζητήματα που καθορίζουν το μέλλον της ενέργειας, όπως τα ανανεώσιμα και βιώσιμα ενεργειακά συστήματα, οι τεχνολογίες υδρογόνου και κυψελών καυσίμου, τα έξυπνα δίκτυα και η αναβάθμισή τους, η σύζευξη ενέργειας-μεταφορών και ενέργειας-ύδατος, η δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα, καθώς και η ενεργειακή πολιτική και οικονομία. Σε αυτό το πλαίσιο, ο καθηγητής Πουλλικκάς παρουσίασε ερευνητική ομιλία, περηνγήθηκε

στα υπερσύγχρονα εργαστήρια του RIT Dubai και συμμετείχε σε εξειδικευμένες τεχνικές ανταλλαγές με ερευνητές του ιδρύματος, ειδικούς στη βελτιστοποίηση ενεργειακών συστημάτων, θερμοδυναμική και ρευστομηχανική, και εφαρμοσμένες τεχνολογίες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. «Αυτή η επίσκεψη σηματοδοτεί ένα σημαντικό βήμα για τη δημιουργία μιας μακροπρόθεσμης στρατηγικής συνεργασίας μεταξύ των ιδρυμάτων μας», δήλωσε ο καθηγητής Ανδρέας Πουλλικκάς. «Η συνδυαστική ειδίκευση και η κοινή δέσμευση στην έρευνα για την ενεργειακή μετάβαση, θα ενισχύσουν σημαντικά τη συνεργασία μας». Ο καθηγητής Kahwaji, ανέφερε: «Το RIT Dubai χαιρετίζει την ενισχυμένη συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Frederick, για την ενδυνάμωση των ερευνητικών μας ικανοτήτων, τη διάνοιξη διαύλων προς ευρωπαϊκές πηγές χρηματοδότησης και τη δημιουργία πολύτιμων ευκαιριών κινητικότητας για τους φοιτητές, τις φοιτήτριες και το ακαδημαϊκό προσωπικό». Τα δύο ιδρύματα συμφώνησαν να προωθήσουν τη συγγραφή κοινών άρθρων σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά και την από κοινού ανάπτυξη ερευνητικών προτάσεων που θα στοχεύουν σε διεθνή και ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά προγράμματα. Οι συζητήσεις κάλυψαν, ακόμη, θέματα ανταλλαγών μεταπτυχιακών φοιτητών, ερευνητικών πρακτικών άσκησης και υβριδικών μοντέλων διδασκαλίας στην επιστήμη και τεχνολογία ενεργειακών συστημάτων, τα οποία θα προωθηθούν στο πλαίσιο της ευρύτερης συνεργασίας Erasmus+ μεταξύ Κύπρου και Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων.

Το ENA Foundation δημιουργήθηκε για να αποτελέσει έναν ουσιαστικό φορέα κοινωνικής προσφοράς και ενδυνάμωσης στην Κύπρο. Είναι ένας οργανισμός που στοχεύει στη μακροπρόθεση κοινωνική αλλαγή, επενδύοντας σε ανθρώπους και έργα που δημιουργούν διαχρονικό κοινωνικό αντίκτυπο. Το ENA Foundation αποτελεί πρωτοβουλία του επιχειρηματία Τάσου Παπαναστασίου, με συνιδρύτρια και εμπνεύστρια τη Χριστιάνα Παναγή. Και οι δύο, με βαθιά πίστη στην έννοια της συλλογικής προσφοράς, θέλησαν να δημιουργήσουν ένα ίδρυμα αφιερωμένο στην κοινωνία. «Για μένα η επιτυχία έχει αξία μόνο όταν τη μοιράζεσαι. Το ENA Foundation γεννήθηκε από την ανάγκη να στηρίξουμε έμπρακτα ανθρώπους με όνειρα που χρειάζονται

μια ευκαιρία. Η αλλαγή δεν έρχεται από λόγια, αλλά από πράξεις, κι αν καταφέρουμε να αλλάσουμε τη ζωή ακόμη και ενός ανθρώπου, τότε έχουμε πετύχει κάτι που αξίζει», σημειώνει ο κ. Παπαναστασίου. Στον πρώτο χρόνο λειτουργίας του, το Ίδρυμα υλοποίησε δράσεις με ουσιαστικό κοινωνικό αντίκτυπο με έμφαση σε τέσσερις πυλώνες: **Beyond the Medal: Στήριξη στους αθλητές μας**

Το Beyond the Medal σχεδιάστηκε για να στηρίζει αθλητές Ολυμπιακού και Παραολυμπιακού επιπέδου εντός και εκτός αγωνιστικών χώρων, ενισχύο-

ντας στην πράξη την έννοια της «διπλής καριέρας». Το πρόγραμμα υποστηρίζει τους αθλητές να συνδυάζουν αποτελεσματικά τον πρωταθλητισμό με τις σπουδές τους, παρέχοντας τόσο κάλυψη της αθλητικής τους προετοιμασίας όσο και οικονομική ενίσχυση για τα έξοδα φοίτησης, ώστε να διακρίνονται και στους δύο τομείς. **Grants for Change: Χρηματοδότηση έργων με κοινωνικό αντίκτυπο**

Το πρόγραμμα Grants for Change είναι μία ανοικτή πρόσκληση προτάσεων από ΜΚΟ (Μη Κερδοσκοπικούς Οργανισμούς) της Κύπρου με θέμα την ενδυνάμωση ευπαθών ομάδων. Ο πρώτος κύκλος χρηματοδότησης προσέλαυσε 40+ αιτήσεις από 80+ φορείς, με στόχο δράσεις με μετρήσιμο και βιώσιμο αποτέλεσμα.

Envision Together: Δημιουργία δημοσίων χώρων με κοινωνικό όφελος

Ο τρίτος πυλώνας αφορά τη δημιουργία και την αναβάθμιση πάρκων και κοινόχρηστων υποδομών, αντιμετωπίζοντας τον δημόσιο χώρο ως πεδίο συνάντησης, κοινωνικής αλληλεπίδρασης και ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής. Στο πλαίσιο αυτό, έχουν ήδη δρομολογηθεί δύο μεγάλα έργα, τα οποία θα ανακοινωθούν εντός του 2026. **Στήριξη παιδιών με σπάνιες παθήσεις, καρκίνο και λευχαιμία**

Με βαθιά ευαισθησία απέναντι στον συνάνθρωπο και ειδικά στα παιδιά, το ENA Foundation προχώρησε το 2025 σε σημαντικές δωρεές προς οργανισμούς που στηρίζουν παιδιά με σπάνιες παθήσεις, καρκίνο και λευχαιμία.

Eurobank

Προχωράει το Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας

ενορία Αγίου Δημητρίου στον Στρόβολο και το συνολικό μεικτό εμβαδόν ανέρχεται στα 740 τ.μ. Ο προϋπολογισμός δαπάνης του έργου με βάση τις ισχύουσες τιμές κατά την ημερομηνία υποβολής της μελέτης θα είναι €1.630.000,00 (μην συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ), περιλαμβάνοντας τις αμοιβές των μελετητών. Με την ολοκλήρωση των υποδομών, το υφυπουργείο Πρόνοιας θα αναλάβει τη λειτουργία του Κέντρου, εφαρμόζοντας εξειδικευμένα προγράμματα και στελεχώνοντάς το με κατάλληλο προσωπικό. Το Κέντρο Φροντίδας θα λειτουργεί ως δομή ημερήσιας υποστήριξης για άτομα με αναπηρία άνω των 21 ετών, προσφέροντας ένα ασφαλές και ενισχυτικό περιβάλλον για την ενδυνάμωση, την ανάπτυξη δεξιοτήτων και την κοινωνική τους ένταξη. Παράλληλα, οι δύο Κατοικίες Ανεξάρτητης Διαβίωσης θα υποστηρί-

ζουν ενήλικες με αυτισμό, μέσα από εξατομικευμένα προγράμματα διαβίωσης και υποστήριξης. Σημειώνεται ότι η Eurobank έχει αναλάβει τη χρηματοδότηση για την υλοποίηση του έργου, περιλαμβανομένων της εποπτείας και διαχείρισης της κατασκευής, διασφαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο την ποιότητα και την ταχύτητα της ολοκλήρωσης. Ανακοινώντας τη σχετική πρωτοβουλία πέρος το καλοκαίρι, ο διευθύνων σύμβουλος της Eurobank κ. Μιχάλης Λούης, είχε αναδείξει ότι το έργο εντάσσεται στις στρατηγικές προτεραιότητες της Τράπεζας, στο πλαίσιο της προσπάθειάς της να δημιουργήσει θετικό αποτύπωμα στην τοπική κοινωνία. Μίλησε μάλιστα για μία πρωτοβουλία που αφορά την αξιοπρέπεια, την ασφάλεια και την ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο για τα άτομα με αναπηρία, τα άτομα με αυτισμό και τις οικογένειές τους.

Σε πορεία υλοποίησης εισέρχεται το Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας για άτομα με αναπηρίες και ενήλικα άτομα στο φάσμα του αυτισμού, την υλοποίηση του οποίου έχει αναλάβει η Eurobank. Το πρώτο βήμα έγινε με την προκήρυξη του αρχιτεκτονικού διαγωνισμού ενός σταδίου, γεγονός που σηματοδοτεί και την έναρξη των διαδικασιών. Μέσα από τη διαδικασία του αρχιτεκτονικού διαγωνισμού, η Αναθέτουσα Αρχή επιδιώκει την επιλογή της βέλτιστης πρότασης για την υλοποίηση του έργου, λαμβάνοντας υπόψη χωροταξικά, πολεοδομικά, αρχιτεκτονικά, λειτουργικά, πολιτισμικά, περιβαλλοντικά, οικονομικά, ενεργειακά και κατασκευαστικά κριτήρια. Να θυμίσουμε ότι ο Όμιλος Eurobank, στηρίζοντας έμπρακτα την κοινωνική ένταξη και τη φροντίδα ευάλωτων ομάδων, ανακοίνωσε πέρσι τη δημιουργία του Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας

για Άτομα με Αναπηρία άνω των 21 ετών, καθώς και δύο Κατοικιών Ανεξάρτητης Διαβίωσης για ενήλικα άτομα με αυτισμό. Το κόστος υλοποίησης του έργου ανέλαβε η Eurobank στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής της. Η πρωτοβουλία φιλοδοξεί να ενισχύσει ουσιαστικά τις παρεχόμενες υπηρεσίες φροντίδας, προσφέροντας ουσιαστική

στήριξη σε Άτομα με Αναπηρία. Πρόκειται για ένα σύγχρονο και ολοκληρωμένο πρόγραμμα υποστήριξης. Το Κέντρο θα διαθέτει ειδικά διαμορφωμένους χώρους και εξειδικευμένο προσωπικό, με στόχο την ενεργό κοινωνική ένταξη, την ανάπτυξη των δεξιοτήτων και τη δημιουργική απασχόληση των ατόμων αυτών. Το έργο θα ανεγερθεί στην

Φιλανθρωπικό
Μεσημεριανό Γλέντι

με τη ρεμπέτικη κομπανία
"Εξάρχοντες"
και την
Αφεντούλα Ραζέλη

Σάββατο 21.02 - Ώρα 1.00μ.μ.
στην ταβέρνα "Μεζεδοπαγίδα"

Τιμή Ξαγητού με επιλεγμένο κυπριακό ποτό €45
Κρατήσεις 99 99 90 90

"Επίτιμοι σερβιτόροι"

Υφυπουργός Ναυτιλίας - Μαρίνα Χατζημανώλη
Υπουργός Υγείας - Νεόφυτος Χαραλαμπίδης
Πρόεδρος του ΕΟΑ Λεμεσού - Γιάννης Τσουλόφτας
Βουλευτής - Κώστας Κώστα
Ηθοποιός - Κώστας Βήχας
Γιατρός - Δημήτρης Ανδρεόπουλος

Διοργανωτής: Χορηγεί: Χορηγός Επικοινωνίας:

Η CAMPOS CULTURE AND ARTS ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ

Τούηθα

Θεατρική παράσταση
Κείμενο: Διομήδης Κουφτερός
Έλενα Αγαθοκλέους

Photo credit: Choreography for Three Dresses - Τούηθα /Αισή ©

Τετάρτη 25/2/2026
Πέμπτη 26/2/2026
Παρασκευή 27/2/2026
Σάββατο 28/2/2026
20:30

ARTos House
Λεωφ. Αγίων Ομολογητών 64, Λευκωσία

Κρατήσεις: more.com

Ιδέα - Σκηνοθεσία: Διομήδης Κουφτερός
Κείμενο: Διομήδης Κουφτερός και Έλενα Αγαθοκλέους
Ερμηνεία: Έλενα Αγαθοκλέους
Σκηνογραφία – Ερευνητική συνεργάτης: Ελένη Ιωάννου
Κινηματογράφηση: Volume Films
Χειρισμός: Βαγγέλης Κονιάτης
Γραφιστικά: Poise Design Studio

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ:

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

Απώλειες για τρίτη συνεχόμενη συνεδρίαση κατέγραψε το Χ.Α.

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 2.253,06 μονάδες με πτώση 1,14%

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Σε αρνητικό εδαφος για τρίτη συνεχή συνεδρίαση παρέμεινε το Χρηματιστήριο Αθηνών, με τους επενδυτές να επιμένουν στην κατοχύρωση κερδών. Αν και τις πρώτες ώρες της συνεδρίασης η αγορά, εν μέσω έντονις μεταβλητότητας, προσπάθησε να κινηθεί στα θετικά, οι πιέσεις σε τράπεζες και πολλά blue chips ενισχύθηκαν εκ νέου, με αποτέλεσμα ο Γενικός Δείκτης να οδηγηθεί στο όριο των 2.250 μονάδων. Εγχώριοι αναλυτές εκτιμούν πως η διόρθωση έχει δρόμο ακόμη, αν και θα υπάρξουν και απότομες ανοδικές αντιδράσεις.

Πιο αναλυτικά, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 2.253,06 μονάδες με πτώση 1,14%, ενώ ο τζίρος ανήλθε στα 338,39 εκατ. ευρώ.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης υποχώρησε κατά 1,16% στις 5.732,84 μονάδες, ενώ ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης στις 2.768,98,66 μονάδες.

Ο τραπεζικός δείκτης υποαπέδωσε καθώς κατέγραψε απώλειες 1,71% κλείνοντας στις 2.565,66 μονάδες, με την Εθνική Τράπεζα να καταγράφει πτώση 2,78%, την Alpha Bank να ακολουθεί με απώλειες 2,41%, την Τράπεζα Πειραιώς να υποχωρεί κατά 1,54%, τη Eurobank κατά 0,76%, ενώ πτώση 0,65% σημείωσε η Optima Bank και στο 0,21% διαμορφώθηκαν οι απώλειες

Ο τζίρος στο Χρηματιστήριο Αθηνών κατά τη χθεσινή συνεδρίαση ανήλθε στα 338,39 εκατ. ευρώ.

στην Τράπεζα Κύπρου.

Στα μη τραπεζικά blue chips, πτώση 6,46% σημείωσε η ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ, ακολούθησαν με απώλειες 3,66% η Titan και 3,27% η Aegean, ενώ άνω του 2% ήταν η πτώση σε ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, Aktor και Metlen. Το 1% ξεπέρασαν οι απώλειες στις Βιοχάλκο, HELLENIC ENERGY, Motor Oil, Jumbo, ΟΠΑΠ και Lamda Development.

Ανοδικά έκλεισαν πέντε τίτλοι. Η ΕΥ-ΔΑΠ ξεχώρισε με κέρδη 4,47% και ακο-

λούθησαν με άνοδο 1,2% η Coca-Cola και 1,06% ο ΔΑΑ. Στο 0,54% διαμορφώθηκαν τα κέρδη στη Σαράντης και στο 0,35% στον ΟΤΕ.

Η πρόσφατη ανακοίνωση της Metlen για υστέρηση των αποτελεσμάτων της, η μη προσθήκη νέων μετοχών στους δείκτες του MSCI, αλλά κυρίως η απόφαση του Αρείου Πάγου για τον τρόπο υπολογισμού τόκων στα δάνεια του Νόμου Κατσέλη λειτούργησαν ως αρνητικοί καταλύτες στο

ελληνικό χρηματιστήριο πυροδοτώντας κύμα ρευστοποιήσεων σε τραπεζικούς τίτλους και άλλα blue chips, σχολιάζει ο Δημήτρης Τζάνας, σύμβουλος διοίκησης στην Κύκλος ΑΧΕΠΕΥ.

Και ενώ αναμένεται να καθαρογραφη η απόφαση του Αρείου Πάγου για να υπάρξει η αξιολόγησή της, οι διεθνείς επενδυτές επέλεξαν τη στρατηγική των λελογισμένων ρευστοποιήσεων ενόψει των υψηλών αποδόσεων που καταγράφουν, προσπερνώντας τις εκθέσεις διεθνών οίκων που συνεχίζουν να αναβαθμίζουν τις τιμές-στόχους των τραπεζικών μετοχών και τις επικείμενες ανακοινώσεις των θετικών επιδόσεων για το 2025 στο τέλος του μήνα. που θα συνοδευθούν από το guidance των διοικήσεων για τα μεγέθη του 2026.

Έτσι το Χ.Α. εισήλθε σε μια περίοδο όπου η αναμέτρηση με τις 2.400 μονάδες μετατίθεται χρονικά ενόσω παραμένει ο υψηλός βαθμός εξάρτησης από τα διεθνή κεφάλαια και οι θετικοί καταλύτες απουσιάζουν, επισημαίνει ο αναλυτής. «Συσσωρευσι λοιπόν με αυξημένη μεταβλητότητα είναι τα στοιχεία που πιθανολογούνται ως τα επικρατέστερα για το επόμενο διάστημα, με τις 2.232 μονάδες να αποτελούν την πλησιέστερη βραχυπρόθεσμη στήριξη για τον Γενικό Δείκτη», όπως εκτιμά ο κ. Τζάνας.

Με κέρδη έκλεισαν οι ευρωπαϊκές αγορές

Ανοδικές τάσεις επικράτησαν χθες στις ευρωπαϊκές αγορές, αλλά οι μεταβολές ήταν περιορισμένες, καθώς οι επενδυτές παρακολουθούν προσεκτικά τις εξελίξεις στις επαφές των ΗΠΑ με το Ιράν, ενώ δεν έχουν πάψει να επιμένουν ανησυχία οι πιθανές επιπτώσεις των νέων μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης στις επιχειρήσεις. Στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος των επενδυτών βρίσκονται πρωτίστως τα θέματα γεωπολιτικής, καθώς παράλληλα με τις συνομιλίες ΗΠΑ - Ιράν είναι σε εξέλιξη οι συνομιλίες Ουκρανίας και Ρωσίας με τη μεσολάβηση των ΗΠΑ.

Η προοπτική ειρηνεύσης στα καυτά αυτά μέτωπα οδήγησε χθες σε υποχώρηση κατά 1,1% τις μετοχές των αμυντικών βιομηχανιών, διότι οι επενδυτές εκτιμούν πως θα μειωθεί βραχυπρόθεσμα η ζήτηση για οπλικά συστήματα και υπηρεσίες. Σχολιάζοντας το υποτονικό κλίμα της χθεσινής συνεδρίασης η Πίεκ Οξκάρντεσκαγια, αναλύτρια της Swissquote Bank, τόνισε πως «δεδομένων της αβεβαιότητας που επικρατεί και καθώς οι χρηματιστηριακές αξίες βρίσκονται σε ιστορικά υψηλά επίπεδα, οι επενδυτές τηρούν στάση αναμονής και επιπεκτρούν να επανεκτιμήσουν την κατάσταση». Γενικότερα, πάντως, το αίσθημα στις αγορές τείνει να σταθεροποιηθεί έπειτα

από εβδομάδες μεγάλης αστάθειας παγκοσμίως, καθώς αρχίζει να υποχωρεί κάπως η ανησυχία για τις επιπτώσεις που θα έχουν οι νέες εφαρμογές της τεχνητής νοημοσύνης στο επιχειρηματικό μοντέλο πολλών κλάδων. Είναι ενδεικτική η άνοδος 1% που σημείωσαν χθες όσοι τομείς είχαν δεχθεί ισχυρό πλήγμα τις προηγούμενες εβδομάδες, όπως για παράδειγμα ο κλάδος των ασφαλιστικών και ο κλάδος των ΜΜΕ.

Ανάμεσα στις μετοχές που κινώθηκαν ανοδικά χθες ήταν του βρετανικού ομίλου ξενοδοχείων InterContinental Hotel Group, που σημείωσαν άνοδο 4,4%, καθώς ο όμιλος είχε ναρίτερα ανακοινώσει έσοδα τριμήνου μεγαλύτερα από τα αναμενόμενα. Αντιθέτως, η μετοχή της εταιρείας ορυχείων Antofagasta σημείωσε πτώση 3,4%, μολονότι είχε ανακοινώσει ναρίτερα αύξηση ετήσιων κερδών 52%, και ο λόγος ήταν ότι χορήγησε μερίσμα καλύτερο των προσδοκίων, ενώ παράλληλα υποχώρησαν χθες οι τιμές του χαλκού. Ο πανευρωπαϊκός δείκτης Eurostoxx 600 έκλεισε με μικρά κέρδη 0,45%, ο δείκτης FTSE MIB του Λονδίνου με άνοδο 0,79% και ο Χεττα DAX της Φρανκφούρτης με κέρδη 0,80%. Παράλληλα, ο δείκτης CAC 40 κατέγραψε κέρδη 0,54% και ο FTSE MIB του Μιλάνου άνοδο 0,75%.

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη			UNITEDHEALTH G			290,3			-0,9857			PERSIMMON			1529,589			1,662		
(Σε δολάρια)			US BANCORP			58,065			0,65			PEARSON			923,4			2,146		
Πριν από			VERIZON COMMS			48,995			-0,0306			RELX			2231			2,576		
Εταιρείες			WALT DISNEY CO			104,7299			-0,6829			RIO TINTO			7022			-1,252		
το κλείσιμο			WELLS FARGO &			87,725			0,8565			ROLLS-ROYCE HL			1283			-1,156		
Μετ.%			WALMART INC OR			130,41			-2,6282			SAINSBURY(I)			355,08			0,623		
												SCHROEDERS			586			0,171		
												SAGE GRP			799,2			1,396		
												ST.JAMES'S PLA			1215,5			1,503		
												SMITHS GROUP			2634			1,074		
												SMITH&NEPHEW			1322,5			0,151		
												SSE			2625,4305			0,69		
												STEAND.CHART.			1755,5			0,833		
												SEVERN TRENT			3226			0,436		
												TRAVIS PERKINS			695			-1,487		
												TESCO			493,2			0,797		
												TYNOR WIMPEY			115,65			1,758		
												UNILEVER			5437			0,314		
												UTIL. UTILITIES			1370,5			0,11		
												VODAFONE GRP			1130,05			0,744		
												WPP			262,9			-0,454		
												WHITBREAD			2721			1,115		

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ					ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.					
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	2.253,06	2.279,10	-26,04	-1,14%	ΤΡΑΠΕΖΕΣ	210.229.831,30			
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	5.732,84	5.800,32	-67,48	-1,16%	ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	19.051.716,02			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΔΕΛΜΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	18.388,88	18.237,68	151,20	0,83%	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	17.199.389,58			
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	4.924,13	4.999,25	-75,12	-1,50%	ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	15.019.751,92			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΜΙΚΡΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΧΑ	2.468,30	2.473,10	-4,80	-0,19%	ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	12.191.020,97			
FTSE/Χ.Α. MID CAP	2.768,98	2.801,29	-32,31	-1,15%	ΤΣΙΜΕΝΤΑ	11.698.723,80			
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	1.352,91	1.369,12	-16,21	-1,18%	ΠΟΛΥΑΠΛΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	11.532.377,08			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΟΚΛΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ Χ.Α.	513,89	519,15	-5,26	-1,01%	ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	5.805.497,42			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΤΗΧ ESG	2.674,54	2.706,24	-31,70	-1,17%	ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	4.279.492,48			
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	10.259,43	10.380,19	-120,76	-1,16%	ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	4.063.718,92			
FTSE/Χ.Α. MID CAP ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.972,83	4.019,19	-46,36	-1,15%	ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	3.529.177,00			
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ MID & SMALL CAP	3.018,17	3.053,95	-35,78	-1,17%	ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	3.080.331,25			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	4.442,00	4.493,33	-51,33	-1,14%	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	2.324.125,73			
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	2.565,66	2.610,26	-44,60	-1,71%	ΥΔΡΕΥΣΗ	2.112.673,39			
FTSE/ΑΤΗΧ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ & ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	6.585,55	6.592,29	-6,74	-0,10%	ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	2.008.474,27			
FTSE/ΑΤΗΧ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	11.992,44	12.199,64	-207,20	-1,70%	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	1.914.344,03			
FTSE/ΑΤΗΧ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	5.621,58	5.695,26	-73,68	-1,29%	ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	1.466.397,72			
FTSE/ΑΤΗΧ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	5.191,21	5.273,93	-82,72	-1,57%	ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ	1.157.068,49			
FTSE/ΑΤΗΧ ΒΑΣΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	10.085,08	9.966,02	119,06	1,19%	ΤΡΟΦΙΜΑ	972.447,47			
FTSE/ΑΤΗΧ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	11.453,66	11.673,05	-219,39	-1,88%	ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	917.796,51			
FTSE/ΑΤΗΧ ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	10.567,44	10.905,77	-338,33	-3,10%	ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	671.979,04			
FTSE/ΑΤΗΧ ΕΝΕΡΓΕΙΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	6.562,65	6.647,71	-85,06	-1,28%	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	629.746,76			
					ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ	585.776,76			
					ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	552.202,34			
					ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	523.137,09			
					ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	504.017,79			
					ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	481.153,34			

Το Χρηματιστήριο Αθηνών και ο οίκος FTSE Russell ανακοίνωσαν τους νέους Συντελεστές Στάθμισης (Capping Factors) των μετοχών που συμμετέχουν στη σύνθεση των δεικτών FTSE/Χ.Α. Οι αλλαγές ισχύουν από τη συνεδρίαση της Δευτέρας 18 Δεκεμβρίου 2023.

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ					ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25				
ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΧΗ	Κλείσιμο	Μετ.	Κλείσιμο	Μετ. %		
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	7,940	4,47%	ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	4,415	-6,46%	ΕΕΕ	53,8	1,32%	
ΑΛΟΥΜΥΛΑ (ΚΟ)	6,720	3,38%	ΛΑΥΡΗΑΡΜ (ΚΟ)	1,334	-5,52%	ΕΥΡΩΒ	3,907	-0,76%	
KPI - KPI (ΚΟ)	23,300	3,10%	MIG (ΚΟ)	3,480	-4,66%	ΠΕΙΡ	8,07	-1,54%	
ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ)	2,470	2,92%	ΑΒΑΞ (ΚΟ)	3,285	-3,67%	ΕΤΕ	14	-2,78%	
ΕΛΙΝΟΙΛ (ΚΟ)	2,340	1,74%	TITAN S.A. (KA)	52,600	-3,66%	ΑΛΦΑ	3,72	-2,41%	
QUALCO GROUP A.E. (ΚΟ)	5,695	1,42%	ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	14,200	-3,27%	ΔΕΗ	18,51	-0,70%	
ΕΥΡΩΠΗ HOLDINGS (ΚΟ)	2,160	1,41%	ΕΛΤΟΝ (ΚΟ)	1,900	-3,06%	MTLN	35,78	-2,24%	
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	53,800	1,32%	DIMAND A.E. (ΚΟ)	12,850	-3,02%	BOCHGR	9,36	-0,21%	
ΙΛΥΔΑ (ΚΟ)	4,750	1,28%	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	14,000	-2,78%	ΟΤΕ	16,98	0,35%	
ALPHA TRUST ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ ΑΕΕΧ (ΚΟ)	8,860	1,14%	ΑΤΤΙΚΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	1,740	-2,52%	ΟΠΑΠ	15,9	-1,18%	

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ					ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25				
ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ				Κλείσιμο	Μετ. %			
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	77.709.328,98	FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	1,61%		ΕΕΕ	53,8	1,32%		
ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε. (ΚΟ)	49.104.466,04	ΕΛΛΑΚΤΟΡ (ΚΟ)	0,81%		ΕΥΡΩΒ	3,907	-0,76%		
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε. (ΚΟ)	43.653.752,68	ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ (ΚΟ)	0,65%		ΠΕΙΡ	8,07	-1,54%		
ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK Α.Ε. (ΚΟ)	26.844.787,50	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0,61%		ΕΤΕ	14	-2,78%		
ΟΤΕ (ΚΟ)	19.051.716,02	ΦΑΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	0,58%		ΑΛΦΑ	3,72	-2,41%		
ΔΕΗ (ΚΟ)	13.980.028,07	ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε. (ΚΟ)	0,57%		ΔΕΗ	18,51	-0,70%		
TITAN S.A. (KA)	11.698.723,80	DIMAND A.E. (ΚΟ)	0,54%		MTLN	35,78	-2,24%		
METLEN PLC (ΚΟ)	11.532.377,08	ΤΖΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦΙΛ (ΚΟ)	0,52%		BOCHGR	9,36	-0,21%		
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	11.335.539,36	ΥΚΝΟΤ INVEST (ΚΟ)	0,47%		ΟΤΕ	16,98	0,35%		
BANK OF CYPRUS HOLDINGS PLC (ΚΟ)	10.171.727,48	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε. (ΚΟ)	0,44%		ΟΠΑΠ	15,9	-1,18%		

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ				
ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ				
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ	
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	270	2.840	10.174	
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	13	50	3.215	
FTSE/Χ.Α. Large Cap	257	2.790	6.959	
MSCI GREECE REBASED	0	0	0	
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	2.482	34.190	1.585.859	
ΔΔΜΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	7	65	12.020	
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	35	193	4.293	
ΑΚΤΟΡ Α.Ε. ΣΥΜ/ΧΩΝ (ΚΟ)	26	578	90.998	
ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	563	12.863	56.967	
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΑΘΗΝΩΝ(ΚΟ)	0	0	321	
AUTONELLAS (ΚΟ)	1	1	323	
ΑΒΑΞ Α.Ε. (ΚΟ)	35	92	5.188	
BANK OF CYPRUS (ΚΟ)	38	1.381	1.180.782	
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	11	180	3.636	
CENERGY HOLDINGS (KA)	20	49	343	
CrediaBank (ΚΟ)	73	230	3.539	
ΕΛΛΑΚΤΟΡ (ΚΟ)	55	903	9.666	
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	14	110	2.095	
EUROBANK (ΚΟ)	54	188	4.163	
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	160	4.594	28.830	
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	60	262	12.730	
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	18	80	5.024	
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	71	324	6.920	
HELLENIC ENERGY (ΚΟ)	5	19	2.676	
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	51	354	5.633	
ΙΝΤΡΑΛΟΤ (ΚΟ)	41	219	12.068	
JUMBO (ΚΟ)	19	71	4.606	
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	45	206	18.479	
METLEN PLC (ΚΟ)	108	350	13.671	
MIG (ΚΟ)	0	0	136	
MOTOR OIL (ΚΟ)	13	31	722	
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	215	2.223	18.673	
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	61	248	4.922	
ΤΡΑΠΕΖΑ ΟΡΤΙΜΑ BANK (ΚΟ)	8	44	1.092	
ΟΤΕ (ΚΟ)	25	40	1.948	
ΟΛΠ (ΚΟ)	1	1	78	
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (ΚΟ)	352	6.491	50.060	
ΔΕΗ (ΚΟ)	192	1.412	21.033	
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	1	1	265	
TITAN (KA)	9	14	279	
VIOHALCO SA/NV (KA)	95	373	1.680	
Δικαιώματα σε Δείκτες	50	727	6.753	
FTSE/Χ.Α. Large Cap	50	727	6.753	
Δικαιώματα σε Μετοχές	15	183	2.547	
ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	75	
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	6	67	1.227	
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	819	
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	55	
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (ΚΟ)	0	0	166	
ΔΕΗ (ΚΟ)	9	116	205	
Συνολική Δραστηριότητα	2.817	37.940	1.605.333	

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 17 Φεβρουαρίου 2026

	ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣΙΜ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ											
Χρηματοοικονομικά											
ΕΥΡΩΒΚΥ ΤΡΑΠΕΖΑ	EUROBANK A.E.	(ΚΟ με ΔΨ_Κ)	3.9000	3.9500	3.9286	-3.4260	"5,750"	3.8500	4.0600	3.9070	-1.24
ΤΡΚΗ Bank of Cyprus Holdings Plc			9.2800	9.5000	9.4046	1.2220	"60,956"	9.3200	9.4200	9.3600	-0.43
ΔΗΕΠ Demetra Holdings Plc (ΕΜ)			1.4800	1.5150	1.4869	-1.2790	"65,466"	1.4950	1.5150	1.5150	1.68
ΛΕΠΕ LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD			0.1310	0.1370	0.1368	0.9000	520	0.1290	0.1410	0.1310	-5.76
Καταναλωτικά Προϊόντα											
ΛΟΥΗ LOUIS PLC			0.1180	0.1240	0.1209	-0.2010	"107,500"	0.1200	0.1220	0.1230	0.82
Τεχνολογία											
ΛΟΤΖ LOGICOM PUBLIC LTD			3.4800	3.4800	3.4800	-0.2130	"4,320"	3.4800	3.5000	3.4800	0.00
ΕΝΔΕΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ											
Χρηματοοικονομικά											
ΑΤΑΣ ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD			2.4000	2.4200	2.4021	-1.7920	"1,250"	2.4000	2.4200	2.4200	0.00
ΚΟΣΑ ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ								0.2700	0.3100		
ΜΙΝΕ ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ								0.0375	0.0435		
ΑΙΕΠ ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (ΕΜ)								0.0730	0.0745		
ΑΚΕΠ "ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (ΕΜ, Σ)"								0.0120	0.0000		
ΓΙΕΠ "UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"								0.0000	0.0500		
ΕΛΛΗΝ ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD								0.3320	0.3880		
ΙΝΕΠ INTERFUND INVESTMENTS PLC (ΕΜ)								0.0290	0.0310		
ΙΣΕΠ "ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (ΕΜ, Σ)"								0.0275	0.0000		
ΚΕΑΕ CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)								0.0000	0.0000		
ΡΕΕΠ "REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"								0.0080	0.0100		
ΣΛΕΠ CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)		0.0045	0.0045	0.0045	-0.0280	"4,000"		0.0045	0.0080	0.0045	0.00
ΦΑΣΤ UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)								0.0005	0.0000		
ΧΑΕΠ "HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"								0.0135	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα											
ΕΡΜΕ ERMES DEPARTMENT STORES PLC								0.0000	0.0220		
ΑΓΡΟ "ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ ""Η ΠΡΟΟΔΟΣ"" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ "								2.2200	2.2400		
ΚΟΝΣ CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)								0.2600	0.3000		
ΔΕΠΤ LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD		0.2240	0.2480	0.2275	-0.8310	"15,000"	0.2220	0.2360	0.2240	-5.88	
ΛΟ=Ε LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD								1.2100	1.3700		
ΤΟΚΙ TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD								0.0000	0.2380		
Βιομηχανία											
ΝΤΙΑ DISPLAY ART PLC (Σ)								0.0265	0.0000		
ΡΟΛΑ ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)								0.0060	0.0000		
ΣΤΣΔ CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (Σ)		0.2720	0.2720	0.2725	-0.5500	4	0.2780	0.3040	0.2720	-2.16	
ΔΒΚΑ ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ								1.3800	0.0000		
ΚΕΤΣ THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD		1.3400	1.3700	1.3568	1.2930	"14,800"	1.3500	1.3600	1.3500	0.75	
ΚΥΡΡ K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD								0.4100	0.0000		
ΤΣΙΒ ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ		4.7600	4.8000	4.7698	1.1630	"2,650"	4.7200	4.7800	4.7600	0.42	
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά											
ΙΟΑΝ CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD (Σ)								0.0000	0.0790		
ΚΕΟ KEO PLC		2.4600	2.6000	2.5090	-6.7460	"1,450"	2.4600	2.5800	2.5000	-2.34	
ΜΙΤΣ ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ								0.7000	0.7650		
ΜΠΛΕ BLUE ISLAND PLC								1.6100	1.6700		
ΦΡΟΥ ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD								0.3840	0.4600		
Τεχνολογία											
ΝΕΤΙΝ NET INFO PLC								0.0000	1.2400		
Βασικά Υλικά											
ΛΟΡΔ LORDOS UNITED PUBLIC LTD								0.1840	0.2120		
Ακίνητη Περιουσία											
ΓΟΥΛ WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (Σ)								0.0000	0.2400		
ΚΚΟΜ K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)								0.4500	0.4700		
ΠΑΝΔ ΠΑΝΑΩΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ								0.2200	0.2320		
ΦΙΛΟ ΦΙΛΟΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (Σ)								0.1050	0.1200		
Ενέργεια											
ΛΙΝΑ PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD		1.1900	1.2000	1.1904	0.0420	475	1.1700	1.1900	1.1900	0.00	
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ											
Χρηματοοικονομικά											
ΚΑΕΠ "ΚΑΡΥΣΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ (ΑΝ, Σ)"								0.0000	0.2080		
Καταναλωτικά Προϊόντα											
ΤΟΕΠ "ΤΟ=ΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (ΑΝ, Σ)"								0.0000	0.0315		
ΝΤΟΔ "DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (ΑΝ, Σ)"								0.0000	0.0000		
ΤΣΟΚ A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD (ΑΝ)								0.0000	0.0000		
ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ											
ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ											
ΕΜΤΝ0130 Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 01/2030								0.0000	0.0000		
ΕΜΤΝ0132 Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 01/2032								0.0000	0.0000		
ΕΜΤΝ0140 Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 01/2040								0.0000	0.0000		
ΕΜΤΝ0234 Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 02/2034								0.0000	0.0000		
ΕΜΤΝ0427 Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 04/2027								0.0000	0.0000		
ΕΜΤΝ0433 Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 04/2033								0.0000	0.0000		
ΕΜΤΝ0450 Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 04/2050								0.0000	0.0000		
ΕΜΤΝ0549 Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 05/2049								0.0000	0.0000		
ΕΜΤΝ0631 Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 06/2031								0.0000	0.0000		
ΕΜΤΝ0928 Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 09/2028								0.0000	0.0000		
ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ											
Δ13Α26 Γραμμάτια Δημοσίου 13 Εβδομάδων, 1n Έκδοση 2026 (23/01/2026 – 24/04/2026)										0.0000	0.0000
Δ13Α25 Γραμμάτια Δημοσίου 13 Εβδομάδων, 11n Έκδοση 2025 (28/11/2025 – 27/02/2026)										0.0000	0.0000
Δ13Μ25 Γραμμάτια Δημοσίου 13 Εβδομάδων, 12n Έκδοση 2025 (19/12/2025 – 20/03/2026)										0.0000	0.0000
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ											
Παράθεση σύμφωνα με την παράγραφο 2.2.6 (ΚΑΠ 379/2014)											
ΑΚΕΠ ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD											
ΓΙΕΠ UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD											
ΓΟΥΛ WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC											
ΙΟΑΝ CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD											
ΙΣΕΠ ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ											
ΚΑΕΠ ΚΑΡΥΣΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ											
ΚΕΑΕ CPI HOLDINGS PUBLIC LTD											
ΚΚΟΜ K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD											
ΚΟΝΣ CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD											
ΝΤΙΑ DISPLAY ART PLC											
ΝΤΟΔ DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD											
ΡΕΕΠ REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD											
ΡΟΛΑ ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD											
ΣΛΕΠ CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD											
ΣΤΣΔ CYPRUS TRADING CORPORATION PLC											
ΤΟΕΠ ΤΟ=ΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ											
ΦΑΣΤ UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD											
ΦΙΛΟ ΦΙΛΟΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ											
ΧΑΕΠ HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD											
ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ											
ΚΑΕΠ ΚΑΡΥΣΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ											
ΝΤΟΔ DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD											
ΤΟΕΠ ΤΟ=ΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ											
ΤΣΟΚ A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD											

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η πρόκληση επανεξοπλισμού της Ευρώπης

Του ΤΖΟΡΤΖ ΧΕΪ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Οθώντας την Ευρώπη προς έναν ταχύτερο επανεξοπλισμό, οι γελοιότητες του Ντόναλντ Τραμπ για τη Γροιλανδία αναμφισβήτητα έκαναν χάρη στο μπλοκ. Αυτή είναι η αισιόδοξη χροιά στις πρόσφατες απειλές του προέδρου των ΗΠΑ να εισβάλει στο έδαφος ενός κράτους-μέλους του ΝΑΤΟ και μονοπώλησε το ενδιαφέρον στη Διάσκεψη Ασφαλείας του Μονάχου το Σαββατοκύριακο. Το πόσο μεγάλη θα είναι η χάρη, ωστόσο, εξαρτάται από το πώς τα κράτη της Ε.Ε. θα διαθεθούν περίπου 800 δισ. ευρώ αμυντικών δαπανών έως το 2030.

Ορισμένες πρωτεύουσες της Ε.Ε. πιέζουν για μια ευρύτερη προσέγγιση, με έμφαση στο σύνθημα «αγοράστε ευρωπαϊκά» στις δημόσιες συμβάσεις. Αυτό εφαρμόζεται ήδη στον αμυντικό τομέα, αλλά σε ακραίες περιπτώσεις κινδυνεύει να δημιουργήσει τοπικά μονοπώλια τα οποία θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τη στρατιωτική ετοιμότητα. Με βάση τα στοιχεία που συγκέντρωσε ο Γκίντραμ Γουλφ, ακαδημαϊκός στο think tank Bruegel, ένα μεγάλο ποσοστό των ευρωπαϊκών κεφαλαίων για τον επανεξοπλισμό θα μπορούσε να διατεθεί σε έναν σχετικά μικρό αριθμό εταιρειών. Ο Γουλφ εκτιμά ότι περισσότερο από το 70% των δαπανών για στρατιωτικό εξοπλισμό μεταξύ 2020 και 2025 σε βασικά ευρωπαϊκά κράτη διεκδικήθηκε από τους 10 κορυφαίους προμηθευτές κάθε χώρας. Οι ΗΠΑ την ίδια ώρα έχουν καταβάλει προσπάθειες να αυξήσουν τις συνεισφορές από μικρότερους παίκτες και το αντίστοιχο ποσοστό κυμαίνεται μεταξύ 30% και 40%.

Το κύριο παράδειγμα αυτής της εταιρικής συγκέντρωσης είναι η Rheinmetall. Η κεφαλαιοποίηση της αγοράς του γερμανικού αμυντικού ομίλου έχει εκτοξευθεί από 4 δισ. ευρώ λίγο πριν η Ρωσία εισβάλει στην Ουκρανία πριν από τέσσερα χρόνια, σε πάνω από 70 δισ. ευρώ. Αυτό υποστηρίζεται από ένα ανεκτέλεστο υπόλοιπο παραγελίων, που ο διευθύνων σύμβουλος Αρμίν Παπεργκερ εκτιμά ότι θα μπορούσε να φτάσει τα 120 δισ. ευρώ στα μέσα του τρέχοντος έτους, ποσό που είναι

πάνω από έντεκα φορές τα έσοδα που οι αναλυτές εκτιμούν ότι είχε η εταιρεία το 2025. Εκτιμάται ότι τα έσοδα του ομίλου θα αυξηθούν με μέσο ετήσιο ρυθμό 33% από το 2025 έως το 2029, ο οποίος είναι ταχύτερος από τις αντίστοιχες προβλέψεις για όλες τις μετοχές των «7 μεγάλων» της Big Tech. Ορισμένοι αναλυτές του αμυντικού τομέα θεωρούν τη Rheinmetall μέρος του προβλήματος. Άλλοι συμμετέχοντες στο Μόναχο χλεύασαν τις επικρίσεις για τα μονοπώλια, ενώ η Ρωσία επαναστρατιωτικοποιείται επίσης. Η αλήθεια βρίσκεται κάπου στη μέση. Σκεφτείτε την κλίμακα της αποστολής που έχουμε μπροστά μας. Το Ινστιτούτο Κιέλου για την παγκόσμια οικονομία προσπάθησε να υπολογίσει πόσο επιπλέον ανθρώπινο δυναμικό και πυρομαχικά θα χρειαζόταν η Ευρώπη εάν οι ΗΠΑ απέσυραν ουσιαστικά τις δυνάμεις τους.

Εκτιμά ένα συνολικό ποσό 86 δισ. ευρώ για τα 1.293 νέα άρματα μάχης, 564 νέα οβιδοβόλα και 7.197 νέα οχήματα πεζικού που θα χρειαστούν για 50 επιπλέον ταξιαρχίες, χρησιμοποιώντας το φθηνότερο κόστος παραγωγής. Αλλά αν ο εξοπλισμός αγοράστεί χρησιμοποιώντας τις υψηλότερες τιμές που χρεώνουν ορισμένες ευρωπαϊκές αμυντικές εταιρείες, ο λογαριασμός ανέρχεται σε 203 δισ. ευρώ. Με άλλα λόγια, ο άσκοπο ακριβός εξοπλισμός που αγοράζεται από μια σειρά απομονωμένων εθνικών πρωταθλητών –αντί γι’ αυτούς που ανταγωνίζονται σε μια πανευρωπαϊκή ενιαία αγορά– θα μπορούσε να σημαίνει ότι οι αμυντικοί προϋπολογισμοί των ευρωπαϊκών κρατών δεν φτάνουν τόσο μακριά.

Οι Γερμανοί στρατιωτικοί αναλυτές αρέσκονται να κάνουν διάκριση μεταξύ μιας λεγόμενης προσέγγισης «Πολεμάμε τώρα», η οποία δίνει προτεραιότητα στην ταχύτητα έναντι της τελειότητας, και μια προσέγγιση «Πολεμάμε αύριο», η οποία υποβαθμίζει την άμεση ετοιμότητα. Ο κίνδυνος είναι ότι μια Ευρώπη σε πανικό μετά τη Γροιλανδία θα θεωρήσει τον ανταγωνισμό κάτι καλό, παρά ως επιτακτική ανάγκη – εις βάρος της δικής της στρατιωτικής δύναμης.

Με πτώση έκλεισε το ΧΑΚ την Τρίτη

Με πτώση έκλεισε την Τρίτη το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ), με τον Γενικό Δείκτη να διαμορφώνεται στις 292,65 μονάδες, καταγράφοντας απώλειες 0,23%.

Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 έκλεισε στις 175,53 μονάδες με άνοδο 0,18%. Η αξία των συναλλαγών διαμορφώθηκε στις 764.657,15 ευρώ.

Σε σχέση με τους επιμέρους δείκτες, μικτές τάσεις καταγράφηκαν στην αγορά. Η Κύρια Αγορά σημείωσε πτώση 0,12% και η Ενυαλκτική Αγορά υποχώρησε κατά 0,19%, ενώ ο δείκτης των Ξενοδοχείων κατέγραψε σημαντικές απώλειες 1,69%. Αντίθετα, ο δείκτης των Επενδυτικών παρουσίασε άνοδο 1,64%. Τη μεγαλύτερη εμπορευσιμότητα κατέγραψε η

μετοχή της Τράπεζα Κύπρου με όγκο συναλλαγών 573.268,60 ευρώ (τιμή κλεισίματος 9,36 ευρώ – πτώση 0,43%), ακολουθούμενη από τη μετοχή της Δήμητρα Επενδυτική με όγκο 97.341,09 ευρώ (τιμή κλεισίματος 1,515 ευρώ – άνοδος 1,68%), της Eurobank με όγκο 22.589,60 ευρώ (τιμή κλεισίματος 3,907 ευρώ – πτώση 1,24%), της Κυπριακής Εταιρείας Τοιμένων με όγκο 20.081,00 ευρώ (τιμή κλεισίματος 1,35 ευρώ – άνοδος 0,75%) και της Logicom με όγκο 15.033,60 ευρώ (τιμή κλεισίματος 3,48 ευρώ – αμετάβλητη). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεως, 4 κινήθηκαν ανοδικά, 6 πτωτικά και 4 παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε στις 273.

Πριν από μερικά χρόνια, αφότου πούλησαν το ξενοδοχείο τους στην Καλιφόρνια, ο Τζέισον Λι Μπέκγουιθ και η σύζυγός του άρχισαν να ψάχνουν αλλού ακίνητα για υπηρεσίες φιλοξενίας. Οσο περνούσε ο καιρός τόσο περισσότερο άνοιγε και το εύρος της αναζήτησης, ώσπου κάποια στιγμή ο κ. Μπέκγουιθ διάβασε ένα άρθρο για ένα εγκαταλελειμένο χωριό στην Ισπανία –με εκκλησία, σχολείο, μπαρ, ακόμα και πισίνα– το οποίο ήταν προς πώληση. Σήμερα, λέει ότι εκείνη τη στιγμή η ζωή του έσπασε στα δύο: Στην περίοδο πριν μάθει ότι υπάρχει αυτός ο κόσμος και σε εκείνη που ακολούθησε. Το 2024 έδωσε προκαταβολή για την αγορά του χωριού.

Κατά μήκος της Ευρώπης, υπάρχουν χιλιάδες γραφικά και όμορφα χωριά, τα οποία όμως είναι εγκαταλελειμμένα, καθώς οι κάτοικοί τους έφυγαν τις τελευταίες δεκαετίες αναζητώντας επαγγελματίες ευκαιρίες στις πόλεις. Στην Ισπανία, την Πορτογαλία και την Ιταλία, το πρόβλημα της ερήμωσης της υπαίθρου είναι έντονο. Σε αυτές τις χώρες διατίθενται προς πώληση ολόκληρα χωριά, εκ των οποίων πολλά πωλούνται για κάτω από 1 εκατ. δολάρια.

Σε μερικές περιπτώσεις, τα χωριά πωλούνται ολόκληρα σε μία συναλλαγή, γράφουν οι New York Times. Σε άλλες περιπτώσεις, μπορεί κανείς να αγοράσει κάθε κατοικία ξεχωριστά.

Πολλοίτοι αγοραστές και επιχειρηματίες του τουρισμού τα μετατρέπουν σε απομονωμένους προορισμούς φιλοξενίας. Μάλι-

Το χωριό Αλντέια ντα Πεντράλβα στην Πορτογαλία κόστισε περίπου 6 εκατ. δολάρια για αγορά και ανακίνηση, διαθέτει εστιατόριο και καφέ, 38 δωμάτια για επισκέπτες και χώρο υποδοχής. Η εκμίσθωσή του ξεκινάει από περίπου 8.000 δολάρια την ημέρα το καλοκαίρι.

στα, κάποια από αυτά έχουν γίνει δημοφιλείς προορισμοί για εταιρικές εξορμήσεις. Το χωριό του κ. Μπέκγουιθ, το Σάλτο ντε Κάστρο, βρίσκεται πάνω σε ένα ποτάμι κοντά στα σύνορα με την Πορτογαλία και χτίστηκε το 1946. Η αγορά του κόστισε 367.000 δολάρια (περίπου 310.000 ευρώ), αλλά δεδομένου ότι τα κτίριά του είναι πλέον ερειπωμένα, η ανακίνησή του εκτιμάται ότι θα φτάσει τα 8 εκατ. δολάρια.

Η Ελβίρα Φαφιάν, της οποίας η ιστοσελίδα Aldeas Abandonadas (Εγκαταλελειμμένα Χωριά) ειδικεύεται σε πωλήσεις ασυνήθιστων οικοπέδων και ακινήτων στην Ισπανία, παρατηρεί μια σταθερή αύξηση στους ξένους ενδιαφερόμενους που ψάχνουν «οικισμούς, χωριά και επαρχιακά

συγκροτήματα». Η ίδια επεσήμανε στους NYT ότι το 70% των πωλήσεων προορίζεται για επιχειρηματίες και τουριστικούς σκοπούς. Ο Τιμούρ Νέγκρου, του οποίου η εταιρεία AffordHome φέρνει σε επαφή τους ξένους αγοραστές με ευρωπαϊκά ακίνητα, βλέπει τους τελευταίους μίνες αύξηση στους Αμερικανούς που ενδιαφέρονται να αγοράσουν χωριά. Είπε ότι αποτελούν ελκυστικές επενδύσεις για τρεις λόγους: εύκολη πρόσβαση στο Ιντερνέτ σε απομακρυσμένες περιοχές μέσω πλατφορμών τύπου Starlink, διαφοροποίηση από προορισμούς όπως η Φλωρεντία ή η Βαρκελώνη που έχουν υψηλές τουριστικές ροές, αλλά και οι υψηλές τιμές ακινήτων στις ΗΠΑ, που υποχρεώνουν τους ενδιαφερό-

μενους να ψάξουν ευκαιρίες στο εξωτερικό. Στο πελατολόγιό του περιλαμβάνονται από επιχειρηματίες με στήριξη από venture capital μέχρι και μικρά επενδυτικά ταμεία.

Το 2021, ο Γερμανός επιχειρηματίας Γιόχανες Χόγιος παρατήρησε ότι υπήρχαν πολλά τέτοια χωριά προς πώληση με σχετικά εύκολες διαδικασίες αγοράς. Ο ίδιος και ο αδελφός του αποφάσισαν να φτιάξουν μία εταιρεία για να φέρουν κόσμο στα χωριά. Σήμερα, η εταιρεία τους, Campfire, οργανώνει εξορμήσεις για εταιρικές ομάδες, όπως η Dell, η Google και η Netflix, κυρίως στη Νότια Ευρώπη. Καθώς πολλοί εργαζόμενοι θέλουν να σπάσουν τη ρουτίνα τους και αναζητούν μεγαλύτερη επαφή με τη φύση,

αντί για εντυπωσιακά πακέτα σε τουριστικά θέρετρα, προτιμούν τα εγκαταλελειμμένα ευρωπαϊκά χωριά.

Η αγορά ωστόσο ενός χωριού είναι μόνο το πρώτο βήμα, σημειώνει ο Πορτογάλος επιχειρηματίας Νούντο Κονσταντίνου. «Το βασικό κόστος δεν είναι η απόκτηση της γης, αλλά το κόστος της ανακαίνισης», λέει στους NYT. Αυτό το στάδιο, επισημαίνει, μπορεί να γίνει «εφιάλτης». Η εταιρεία του, Wotels, διαχειρίζεται ένα ανακαινισμένο χωριό στη νότια Πορτογαλία, το Αλντέια ντα Πεντράλβα. Το χωριό, που κόστισε περίπου 6 εκατ. δολάρια για αγορά και ανακίνηση, διαθέτει εστιατόριο και καφέ, 38 δωμάτια για επισκέπτες και χώρο υποδοχής. Η Wotels κατέχει επίσης την κεντρική πλατεία. Η εκμίσθωση του χωριού ξεκινάει από περίπου 8.000 δολάρια την ημέρα το καλοκαίρι, δηλαδή λιγότερο απ’ όσο πληρώνουν πολλές εταιρείες για τα συνεδριακά ξενοδοχεία στις πόλεις. Ορισμένοι βρίσκουν την ιδέα της απόκτησης ενός ολόκληρου χωριού απωθητική ή ανησυχούν ότι θα οδηγήσει σε μετατροπή της ευρωπαϊκής επαρχίας σε θεματικό πάρκο.

Πάντως, τα χωριά κερδίζουν έδαφος ως προορισμός για εταιρικές εξορμήσεις, διότι «προσφέρουν ένα αυθεντικό περιβάλλον το οποίο ελκύει οργανισμούς που έχουν κουραστεί από τις τυποποιημένες και απρόσωπες τοποθεσίες», είπε στους NYT ο Τζιανκάρλο Ντάι Άρα, Ιταλός καθηγητής Μάρκετινγκ, ο οποίος ανέπτυξε ένα πλαίσιο καλίσθητης ανάπτυξης της επαρχίας.

Δύσκολη περαιτέρω μείωση των spreads στον Νότο

Περιορισμένες οι δυνατότητες συρρίκνωσης χωρίς βαθύτερες μεταρρυθμίσεις και ενοποίηση στην Ευρώπη

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Οι διαφορές των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων των χωρών του Νότου της Ευρωζώνης, τα spreads, κινούνται σε επίπεδα που είχαν βρεθεί πριν από την κατάρρευση της Lehman Brothers το 2008 και το ξέσπασμα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, ωστόσο οι αναλύτες υποστηρίζουν ότι περαιτέρω σημαντική συρρίκνωση θα είναι δύσκολη χωρίς βαθύτερες μεταρρυθμίσεις και περισσότερη ενοποίηση στην Ευρώπη, δεδομένης και της πολύ ασταθούς γεωπολιτικής κατάστασης διεθνώς. Επιπλέον, και το τέλος του Ταμείου Ανάκαμψης, το οποίο και έχει υποστηρίξει τα κόστη δανεισμού αυτών των χωρών, αποτελεί μία άλλη σημαντική πρόκληση.

Το premium απόδοσης που καταβάλουν οι κυβερνήσεις της Νότιας Ευρώπης έναντι των «ασφαλών» γερμανικών ομολόγων έχει συρρικνωθεί σχεδόν ασταμάτητα από τα τέλη του 2023, όταν έγινε ξεκάθαρο τότε ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θα ξεκινήσει τον κύκλο μείωσης των επιτοκίων έπειτα από τον ταχύτερο κύκλο αύξησης του κόστους δανεισμού στην ιστορία της Ευρωζώνης που είχε προηγηθεί λόγω της πληθωρικής κρίσης. Ωστόσο, αναλυτές και επενδυτές υποστηρίζουν ότι

πλέον υπάρχει περιορισμένο περιθώριο για περαιτέρω μειώσεις των spreads εκτός εάν δημιουργηθεί μια βαθύτερη, μεγαλύτερης ρευστότητας αγορά ομολόγων, ένα ουσιαστικό βήμα προς την ενίσχυση του ρόλου του ευρώ στην παγκόσμια σκηνή.

Οι ΗΠΑ, υπό τον Ντόναλντ Τραμπ, έχουν γίνει ένας λιγότερο προβλέψιμος εταίρος, τόσο για το εμπόριο όσο και για την ασφάλεια. Ο Τραμπ επιμένει ότι η Ευρώπη πρέπει να πληρώνει περισσότερα για την ασφάλειά της, και οι κυβερνήσεις της Ευρωζώνης σχεδιάζουν τεράστιες αυξήσεις στον δανεισμό για να χρηματοδοτήσουν αυτό. Τα spreads των ομολόγων σε Ιταλία, Ελλάδα, Ισπανία και Πορτογαλία κινούνται στις 61, 60, 37 και 36 μονάδες βάσης, αντίστοιχα, και κοντά στα επίπεδα του 2008. Πριν από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση, τα επίπεδα του χρέους ήταν πολύ μικρότερα από σήμερα και τα spreads ήταν πολύ χαμηλότερα, με την Ιταλία στις 22 μ.β., την Ελλάδα στις 25 μ.β. και τις Ισπανία και Πορτογαλία στις μόλις 5 μ.β.

«Κάποια spreads ήταν κοντά στο μηδέν πριν από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση επειδή υπήρχε η ελπίδα ότι με την πάροδο του χρόνου, η νομισματική ένωση θα εξελισσόταν σε μια

ολοκληρωμένη δημοσιονομική και πολιτική ένωση», όπως σημειώνει στο Reuters ο διαχειριστής χαρτοφυλακίου της PIMCO, Κονσταντίν Βέιτ. Η PIMCO, ο επενδυτικός γίγαντας της αγοράς ομολόγων με ενεργητικό 2,3 τρις. δολ., παραμένει θετική για τα spreads των χωρών του ευρωπαϊκού Νότου, ωστόσο εκτιμά πως οι δυνατότητες συρρίκνωσης είναι περιορισμένες εάν δεν υπάρξουν βελτιώσεις από θεσμικής άποψης. Εκτιμά, συνεπώς, πως θα πρέπει να υπάρξει περαιτέρω πρόοδος στην τραπεζική ένωση, την ένωση κεφαλαιαγορών, την έκδοση κοινού ομολόγου και μια κοινή δημοσιονομική ικανότητα (fiscal capacity), κάτι που και η πρόε-

δρος της ΕΚΤ, Κριστίν Λαγκάρντ, έχει δηλώσει ότι είναι απαραίτητα για μεγαλύτερη διεθνή προβολή του ευρώ.

Κατά την Allianz Research, το «μυστικό» πίσω από την εντυπωσιακή σύγκλιση των spreads των κρατικών ομολόγων των χωρών του Νότου ήταν το Ταμείο Ανάκαμψης. Οι εκταμιεύσεις, και ιδίως οι επεκτατικές που μειώνουν τα δημοσιονομικά ελλείμματα, έχουν υποστηρίξει την οικονομική ανάπτυξη και τη βιωσιμότητα του χρέους στην Ιταλία, την Ισπανία, την Πορτογαλία και την Ελλάδα, και όπως υπολογίζει, οι επιπτώσεις τους είναι «υπεύθυνες» για το 30%-50% της μείωσης των spreads αυτών των χωρών από το

2021. Επίσης, η βελτίωση της πολιτικής σταθερότητας στη Νότια Ευρώπη ήταν ένας άλλος βασικός παράγοντας μείωσης των spreads, εκτιμά ο οίκος Allianz. Για παράδειγμα, σημαντικό ρόλο στο ότι το spread της Ιταλίας είναι κοντά σε αυτό της Γαλλίας έχει παίξει η πολιτική σταθερότητα στη χώρα από το 2022, τη στιγμή που η Γαλλία ήταν αντιμέτωπη με αυξανόμενη πολιτική αστάθεια. Ωστόσο, οι εκταμιεύσεις του Ταμείου Ανάκαμψης τερματίζονται φέτος και οι πολιτικές αβεβαιότητες αυξάνονται ενόψει των κρίσιμων εκλογών του 2027 σε πολλές χώρες του Νότου, επομένως η διατήρηση της σύγκλισης, και αν μη τι άλλο η συνέκισή της, είναι δύσκολη.

Από την πλευρά της και η Barclays πιστεύει ότι η απότομη μείωση των spreads είναι δύσκολη να συνεχιστεί, ωστόσο εκτιμά πως θα παραμείνουν σε χαμηλά επίπεδα. Δεδομένου του εξασθενημένου ούριου ανέμου της νομισματικής πολιτικής και των πιο σφικτών επιπέδων τώρα σε σχέση με ένα χρόνο πριν, πιθανότατα θα χρειαστεί μια πιο επιλεκτική προσέγγιση στα ομόλογα της Ευρωζώνης όπως επισημαίνει, με βάση τη δημοσιονομική εικόνα. Από αυτή την άποψη, τα εγχώρια θεμελιώδη μεγέθη φαίνονται ισχυρότερα για την Ισπανία, την Πορτογαλία και την Ελλάδα.

